

Analyse af ungdomsuddannelsesområdet i Midtjylland

September 2025

Dette er Region Midtjyllands publikation
Analyse af ungdomsuddannelsesområdet i Midtjylland

Publikationen kan hentes på Region Midtjyllands hjemmeside.

Udarbejdet for Region Midtjylland, Regional Udvikling, af

Pluss.

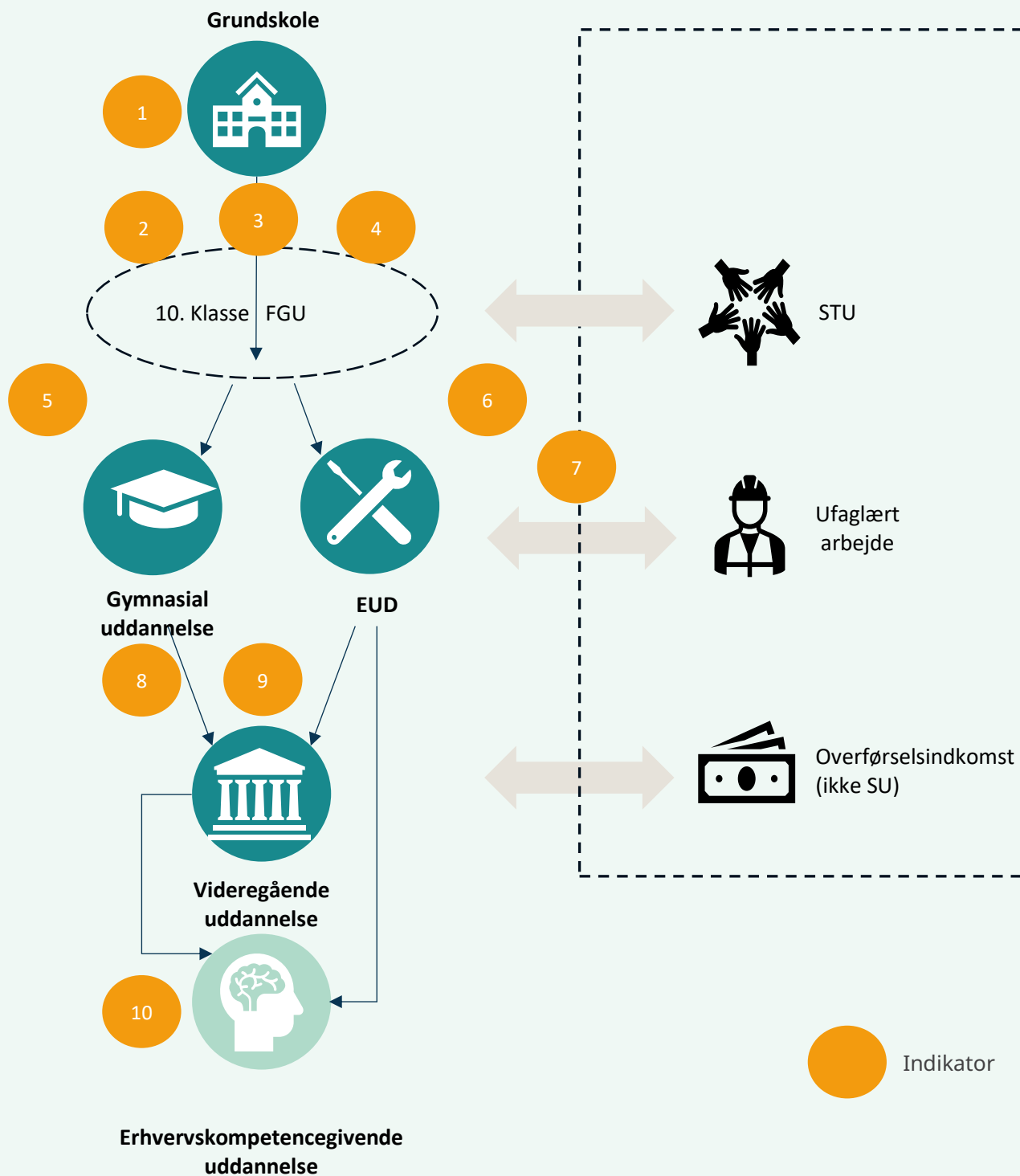
www.pluss.dk

Fotos: Shutterstock

Indhold

1	Indledning	2
1.1	Den demografiske udvikling i Midtjylland	2
1.1.1	Antal elever på årgangene 2011-2024, samt prognose for 2025-2040	3
1.2	Læsevejledning	5
1.2.1	Anvendte betegnelser	5
2	Resumé	6
3	Det første skridt: Overgang fra grundskole til ungdomsuddannelse	9
3.1	Indikator 1 De unges kvalifikationer fra grundskolen	11
3.2	Indikator 2 Påvirkning af de unges uddannelsesvalg	20
3.3	Indikator 3 Afstand til ungdomsuddannelse	25
3.4	Indikator 4 Søgning til ungdomsuddannelse	33
4	Det næste skridt: Gennemførelse af en ungdomsuddannelse	42
4.1	Indikator 5 De unges veje til ungdomsuddannelse	43
4.2	Indikator 6 De midtjyske elevers trivsel	53
4.3	Indikator 7 Frafald på ungdomsuddannelser	59
4.4	Indikator 8 Uddannelsesniveau syv år efter grundskolen	66
5	Det tredje skridt: Gennemførelse af en erhvervskompetencegivende uddannelse	71
5.1	Indikator 9 Overgang til videregående uddannelse	72
6	Det sidste skridt: Overgang fra uddannelse til arbejdsmarked	80
6.1	Indikator 10 Veje til fremtidens kompetencer	81

VEJE GENNEM UDDANNELSESSYSTEMET

1 Indledning

For nogle unge er vejen gennem uddannelsessystemet lineær. Det er de unge, der tager den direkte vej fra grundskole til de har en erhvervskompetencegivende uddannelse. For andre unge er vejen mere snørklet. Nogen støder på en barriere, allerede når de forlader grundskolen, fordi de ikke har en afgangsprøve, der giver direkte adgang til en ungdomsuddannelse. Andre tager en omvej, enten via et forberedende tilbud eller ved helt at forlade uddannelsessystemet og fx få ufaglært arbejde i en periode. Andre hopper mellem forskellige uddannelser, inden de finder den rigtige. Og endelig er der dem, der gennemfører en studentereksamen eller et grundforløb på en erhvervsfaglig uddannelse, men aldrig opnår en erhvervskompetencegivende uddannelse.

Denne analyse tager temperaturen på udviklingen på uddannelsesområdet i Midtjylland, og ser på, hvilke styrkepositioner Midtjylland har, hvor der er muligheder for at øge arbejdsudbuddet ved at få flere unge gennem uddannelsessystemet, hvad der har betydning for de unges uddannelsesvalg og hvordan deres vej gennem uddannelsessystemet ser ud anno 2025.

Uddannelsesanalysen er med til at skabe et øjebliksbillede af uddannelsessituationen i Midtjylland, et overblik over udviklingen og et grundlag for at sætte retning på et strategisk og politisk niveau.

De 10 indikatorer, der indgår i analysen, er opgjort på kommunalt, regionalt og nationalt niveau og fungerer dermed som et redskab til at forstå, følge og reagere på tendenser, udfordringer og potentialer på tværs af Midtjylland og for Midtjylland set i forhold til resten af landet. Dermed skabes både overblik og mulighed for sammenligning, som giver aktører på tværs af kommuner, uddannelsesinstitutioner og politiske fora et fælles vidensgrundlag for at styrke samarbejdet om unges uddannelsesmuligheder i Midtjylland.

1.1 Den demografiske udvikling i Midtjylland

I dette afsnit beskrives den demografiske udvikling i Midtjylland både fra 2011 og til 2024, men nok så vigtigt også prognoserne frem mod 2040.

Den demografiske udvikling i Midtjylland

I 2040 vil der være 0,1 % flere personer i den arbejdsdygtige alder i Region Midtjylland sammenlignet med i dag. Det er den eneste region, som har udsigt til en positiv vækst. I hele Danmark forventes antal personer i den arbejdsdygtige alder at falde med 3 % i 2040. Syv ud af 19 kommuner i Midtjylland har dog udsigt til negativ vækst.

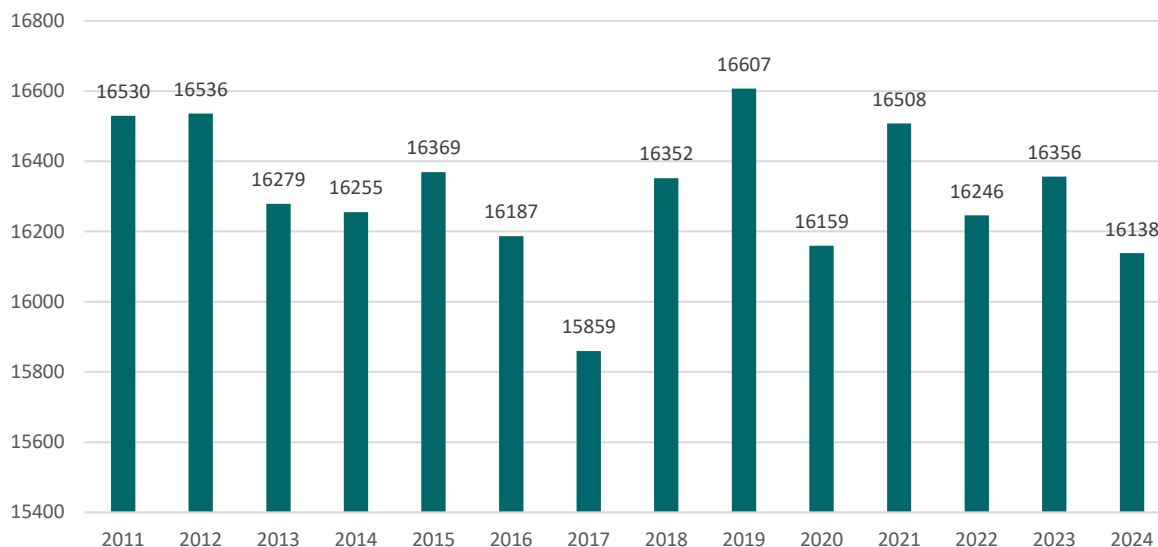
Der er stor forskel på tværs af kommunerne i Region Midtjylland. Horsens har udsigt til 11,2 % flere personer i den arbejdsdygtige alder i 2040 sammenlignet med i dag, og er den kommune i Danmark, hvor der forventes den største positive vækst. Omvendt har Lemvig udsigt til et fald på -18,6 pct. og er den kommune i Danmark, hvor der forventes den største negative vækst. Samlet er det syv ud af 19 midtjyske kommuner, der kan se frem til positiv vækst i personer i den arbejdsdygtige alder i 2040. Ti ud af 19 kommuner kan forvente en vækst, der ser bedre ud end landsgennemsnittet (-3 %). De østjyske kommuner driver væksten i regionen med en positiv vækst på 4 %, mens de vestjyske kommuner kan forvente en negativ vækst på -9 %.

Kilde: "Midtjylland er den eneste region med udsigt til flere personer i den arbejdsdygtige alder", Dansk Erhverv, 5. september 2024

1.1.1 Antal elever på årgangene 2011-2024, samt prognose for 2025-2040

Analysen ser bagud, herunder hvordan det er gået forskellige årgange op til syv år efter, at de har forladt 9. klasse. I indikatorerne anvendes procenter, så for at få et billede af, hvor mange elever vi taler om, har vi i Tabel 1 vist, antal elever, der rent faktisk gik i 9. klasse 1. oktober hvert af årene fra 2011 til og med 2024. Som det ses, varierer årgangene med op til 748 elever (forskel mellem 2017 og 2019).

Tabel 1 Antal elever i 9. klasse i Midtjylland pr. 1. oktober det pågældende år (2011-2024)

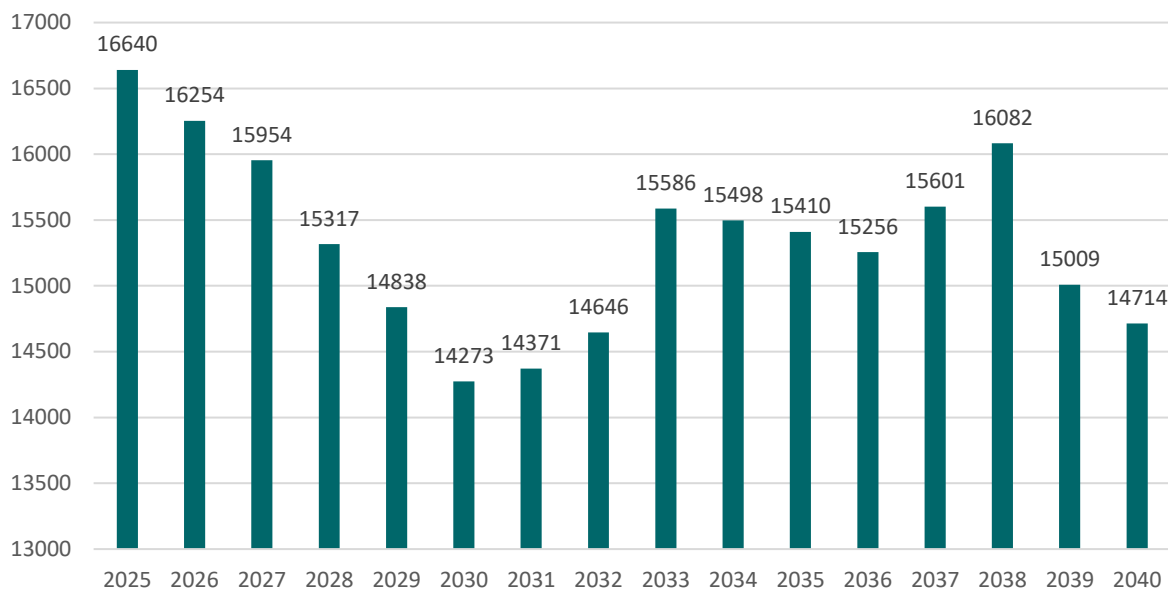

Kilde: Danmark Statistik, UDDAKT20. Tallene er inkl. Folkeskoler, efterskoler, Fri- og privatskoler, kommunale ungdomsskoler, specialskole, dagbehandlingstilbud, behandlingshjem og andre skoler.

Analysen ser også på, hvordan søgningen til erhvervskompetencegivende uddannelser er, for at afdække om der antalmæssigt vil blive uddannet nok personer i Midtjylland til at dække behovene både for arbejdsmarkedet generelt og på de store velfærdsområder, der skal levere services til en stadigt stigende gruppe af over 80-årige, i særdeleshed.

I Tabel 2 er prognosen for antal 16-årige frem til 2040 for hele Midtjylland. Som det ses, falder antallet frem til 2030, hvorefter det stiger frem mod 2038, hvor det så begynder at falde igen. De personer, der i 2040 fylder 16 år, er allerede født, hvorfor prognosen er rimelig præcis.

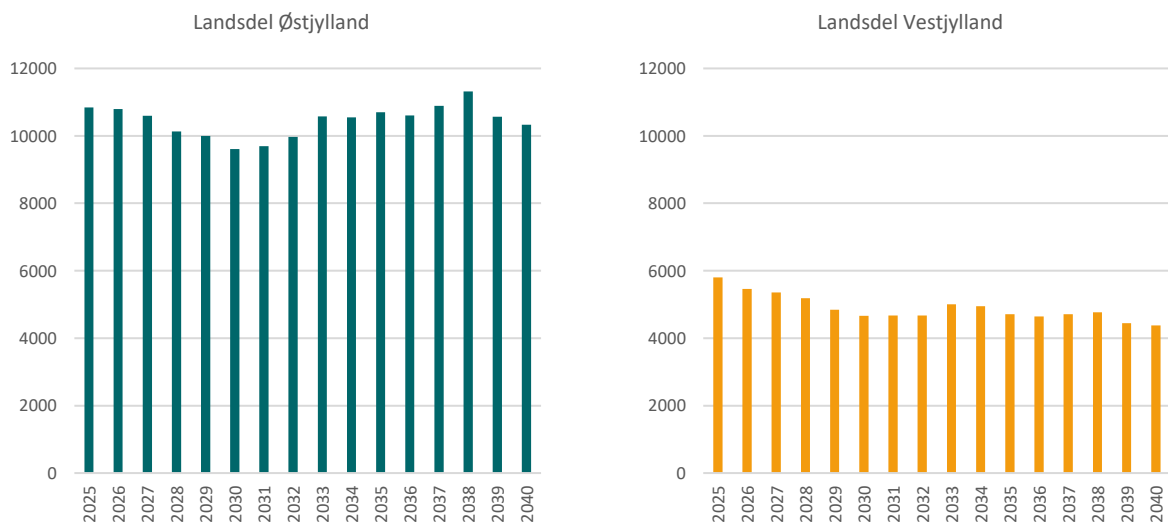
Tabel 2 Prognose for antal 16-årige i Midtjylland 2025-2040

Kilde: Danmark Statistik, FRLD125: Befolkningsfremskrivning 2025 efter region/landsdel, alder og køn

Fordelingen af 16-årige er dog meget ujævnt fordelt i Midtjylland, som prognosen for 16-årige i henholdsvis landsdel Østjylland og landsdel Vestjylland viser. Mens antallet af 16-årige vil stige i Østjylland fra 2030 og frem til 2038, vil det stort set i hele perioden falde en smule og derefter stagnere i landsdel Vestjylland.

Tabel 3 Fordeling af 16-årige på Østjylland og Vestjylland (2025-2040)

Kilde: Danmark Statistik, FRLD125: Befolkningsfremskrivning 2025 efter region/landsdel, alder og køn

1.2 Læsevejledning

Uddannelsesanalysen er bygget op i forskellige kapitler, der følger de unges vej skridt gennem uddannelsessystemet. I hvert kapitel er de relevante indikatorer beskrevet med data.

I [kapitel 3](#) Det første skridt: Overgang fra grundskole til ungdomsuddannelse beskrives de indikatorer, som siger noget om de unges kvalifikationer fra grundskolen, hvem der påvirker deres uddannelsesvalg, hvilken betydning afstand til uddannelsen har og hvilke uddannelser, de unge søger.

[Kapitel 4](#) Det næste skridt: Gennemførelse af en ungdomsuddannelse [ser](#) de veje, som de unge går, for at opnå en ungdomsuddannelse, deres fravær og trivsel på deres ungdomsuddannelse, frafald og endelig hvor de er henne syv år efter afsluttet grundskole.

Overgang fra ungdomsuddannelse til videre uddannelse beskrives i [kapitel 5](#) Det tredje skridt: Gennemførelse af en erhvervskompetencegivende uddannelse, mens sidste skridt ud på arbejdsmarkedet beskrives i [kapitel 6](#) Det sidste skridt: Overgang fra uddannelse til arbejdsmarked.

1.2.1 Anvendte betegnelser

I Indblikket anvendes forskellige betegnelser, som forklares her:

Ungdomsuddannelse	Alle ungdomsuddannelser, dvs. 10. klasse, FGU, gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelser
Kompetencegivende ungdomsuddannelse	Ungdomsuddannelser, der giver formel adgang til videre uddannelse eller direkte til beskæftigelse inden for et fagområde. Det er de gymnasiale uddannelser (stx, hhx, htx og hf), erhvervsuddannelserne (eud/eux).
Erhvervskompetencegivende uddannelse	En uddannelse, der giver formelle kvalifikationer til at varetage et bestemt fag eller jobfunktion på arbejdsmarkedet. Det er erhvervsuddannelser, samt de videregående uddannelser.
Epx-relevant uddannelse	Epx-relevante uddannelser bruges om 10. klasse, hf, stx, htx, hhx, eux og GF1

2 Resumé

Analysen af ungdomsuddannelsesområdet i Midtjylland tegner et samlet billede af de unges vej gennem uddannelsessystemet – fra grundskolen over valg og gennemførelse af ungdomsuddannelse til overgang til videregående uddannelser og til arbejdsmarkedet. Analysen peger på styrker og udfordringer, herunder at markant mange unge i Midtjylland tager 10. klasse som et ekstra skridt og at andelen af unge uden tilstrækkelige kvalifikationer fra grundskolen stort set har været uændret over de sidste 10 år. Samtidig ses der en positiv udvikling i interessen for erhvervsuddannelserne, hvilket kan bidrage til at imødekomme det stigende behov for faglært arbejdskraft. Frafaldet på erhvervsuddannelserne er dog fortsat højt, særligt mellem grundforløb og hovedforløb.

Nedenfor er indsat et kort resumé af, hvad de 10 indikatorer overordnet viser.

- **Indikator 1: De unges kvalifikationer fra grundskolen**
 - I 2023 forlod 15 % grundskolen uden en fuld afgangsprøve.
 - Af dem, som aflagde en fuld afgangsprøve, har 20 % en afgangsprøve, der ikke sikrer dem retskrav på en ungdomsuddannelse.
 - Piger har fortsat højere karaktergennemsnit end drenge.
 - Der er store kommunale forskelle: I Struer og Norddjurs opfylder kun hhv. 67 % og 70 % adgangskravene til en ungdomsuddannelse.
- **Indikator 2: Påvirkning af de unges uddannelsesvalg**
 - Forældres uddannelsesbaggrund spiller stor rolle: 68 % af gymnasieeleverne har en forælder med videregående uddannelse, mens 40 % af erhvervsuddannelseselever har en forælder med erhvervsuddannelse som højest fuldførte uddannelse.
 - Gymnasiet opleves som det sikre valg med mange muligheder, mens erhvervsuddannelser opfattes som for de skoletrætte eller dem, der "ikke passer ind".
- **Indikator 3: Afstand til ungdomsuddannelse**
 - De midtjyske unge har ikke fået længere til en relevant ungdomsuddannelse set over en 10-årig periode. De fleste har mellem 0 og 25 kilometer til den uddannelse, de går på.
 - Lang afstand kan have en mindre betydning for gennemførelse af gymnasiale uddannelser og FGU, mens der ikke ses påvirkning for gennemførelse af en erhvervsuddannelse.
- **Indikator 4: Søgning til ungdomsuddannelse**
 - 63 % af de unge vælger 10. klasse efter 9. klasse. 43 % vælger 10. klasse på efterskole.
 - Stx er fortsat den mest søgte uddannelse, men der er siden 2015 sket en stigning på 10 procentpoint i direkte søgning til erhvervsuddannelser.
 - Tre fjerdedele af de unge fra 10. klasse/FGU søger en gymnasial uddannelse.
- **Indikator 5: De unges veje til ungdomsuddannelse**
 - 91 % er startet på en ungdomsuddannelse to år efter 9. klasse, hvilket er en stigning på fire procentpoint på 10 år.
 - Der er 11 % af de unge, som ikke har fået fodfæste på en ungdomsuddannelse to år efter 9. klasse.
 - 42 % af dem, der ikke er påbegyndt en ungdomsuddannelse efter syv år, er på offentlig forsørgelse (ikke SU).

■ **Indikator 6: Elevernes trivsel**

- Midtjyske unge har et af de gennemsnitligt laveste fravær i Danmark både på gymnasiale uddannelser (9,8 %) og på erhvervsuddannelserne (8,0 %). Fraværet har dog været stigende på erhvervsuddannelserne siden 2020 – især for kvinderne.
- Elever på gymnasiale uddannelser har god faglig og social trivsel. Det er dog værd at bemærke, at 18 % oplever pres og bekymringer, der går ud over deres trivsel.
- Elever og lærlinge på erhvervsuddannelserne trives generelt også fagligt og socialt.

■ **Indikator 7: Frafald på ungdomsuddannelser**

- Frafaldet på gymnasiale uddannelser er lidt lavere end i de øvrige regioner under et. Det er lavest på stx og hhx og højest på den 2-årige stx.
- Størstedelen, der afbryder en gymnasial uddannelse, vælger en anden uddannelse, heraf søger 37 % ind på en erhvervsuddannelse.
- Erhvervsuddannelserne i Midtjylland har et mindre frafald på GF1 og GF2 end i de øvrige regioner under et. Størstedelen, der afbryder GF1, vælger en anden uddannelse. Dette er dog ikke tilfældet for GF2 og hovedforløb.
- Det største frafald på erhvervsuddannelserne sker mellem grundforløb og hovedforløb, hvor 19 %, der har opnået kvalifikationer til at starte på hovedforløb, ikke er startet seks måneder efter.

■ **Indikator 8: Uddannelsesniveau syv år efter grundskolen**

- 81 % har gennemført en kompetencegivende ungdomsuddannelse syv år efter 9. klasse. Det er en stigning på fem procentpoint over de seneste 10 år.
- Andelen af unge, der har afbrudt en ungdomsuddannelse og syv år efter 9. klasse hverken er i gang med eller har gennemført en anden, har været forholdsvis konstant på 13 % gennem de seneste 10 år
- Andelen af unge, der aldrig har påbegyndt en ungdomsuddannelse, har uændret været på 2 %.
- Der er en overvægt af mænd blandt dem, der ikke har gennemført en ungdomsuddannelse syv år efter 9. klasse. Kønsskævheden findes i alle regionens kommuner, men er særligt udtalt i Norddjurs og Syddjurs kommuner.

■ **Indikator 9: Overgang til videregående uddannelse**

- 76 % af de 25-64-årige midtjyder har en erhvervskompetencegivende uddannelse, hvilket er en stigning på fem procentpoint siden 2013.
- I Midtjylland er overgangsperioden fra gymnasial uddannelse til videregående uddannelse blevet markant længere. Tendensen med at unge tager flere end ét sabbatår ses også nationalt, men Midtjylland har den "længste overgang".
- 10 % af de unge, der afsluttede en gymnasial uddannelse i 2020/2021, var to år senere begyndt på en erhvervsuddannelse. I 2012/2013 var andelen 14 %.

■ **Indikator 10: Overgang fra uddannelse til arbejdsmarked**

- Tilgangen til erhvervsfaglige STEM-uddannelser og velfærdsuddannelser falder i absolutte tal, dvs. at der uddannes færre og færre personer.
- Af den samlede søgning til videregående uddannelser beliggende i Midtjylland går en fjerdedel til STEM-uddannelser.
- Der ses et fald i antallet, der tilgår kortere og mellemlange videregående STEM-uddannelser.

- Midtjylland har den laveste tilgang i landet til mellemlange videregående velfærdsuddannelser (pædagoger, lærere, sygeplejersker, socialrådgivere mv.)

3 Det første skridt: Overgang fra grundskole til ungdomsuddannelse

Indikator 1: De unges kvalifikationer fra grundskolen
Indikator 2: Påvirkning af de unges uddannelsesvalg
Indikator 3: Afstand til ungdomsuddannelse
Indikator 4: Søgning til ungdomsuddannelse

For de unge begynder vejen, når de forlader grundskolen. Afgangsprøven fra 9. klasse er så at sige billetten til en ungdomsuddannelse, til at komme videre.

Analysen viser, at 15 % af de midtjyske unge forlader grundskolen uden en fuld afgangsprøve, og dermed uden tilstrækkelige kvalifikationer til at komme videre i uddannelsessystemet. Denne andel har stort set været uændret i de sidste 10 år. Samtidig er der blandt dem, der aflagde en fuld afgangsprøve 20 %, som ikke kan opfylde adgangskrav til en ungdomsuddannelse og derfor står uden retskrav på optagelse på en ungdomsuddannelse. Det betyder, at der er en betragtelig gruppe af midtjyske unge, som ikke kan tage den lige vej fra grundskole til ungdomsuddannelse, og for nogen betyder det, at de aldrig kommer i gang med en uddannelse.

Der har politisk været iværksat en række tiltag for at motivere flere unge til at vælge en ungdomsuddannelse direkte efter 9. klasse. Tiltagene har fokuseret på at forbedre vejledningen, øge kendskabet til forskellige uddannelsesmuligheder og skabe mere sammenhængende overgange fra grundskolen til ungdomsuddannelserne. I 2017 blev der gennemført en reform, hvor Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU-centrene) blev nedlagt og vejledningen integreret i kommunernes ungeindsats (KUI). Reformen gav kommunerne et større ansvar for at sikre, at alle unge er klar til uddannelse eller beskæftigelse, og havde til formål at skabe en mere sammenhængende og effektiv vejledningsindsats.

På trods af de politiske initiativer for at få flere til at starte en ungdomsuddannelse direkte efter 9. klasse, er der i Midtjylland en markant andel af de unge, der vælger 10. klasse. I 2023 vælger således 63 % af de midtjyske unge at fortsætte i et 10. klassestilbud efter afsluttet 9. klasse. 43 % vælger at gå på en efterskole.

Der er en tendens til, at unge vælger samme ungdomsuddannelse, som deres forældre. Af de unge, som søger ind på en gymnasial ungdomsuddannelse i Midtjylland, har 68 % en forælder med en videregående uddannelse og 23 % en forælder med en erhvervsuddannelse som højest fuldførte uddannelse. Af unge, der søger ind på en erhvervsuddannelse i Midtjylland, har 37 % en forælder med en videregående uddannelse og 40 % en forælder med en erhvervsuddannelse som højest fuldførte uddannelse. Der er sket et fald i andelen, der søger en erhvervsuddannelse, som har en forælder med en erhvervsuddannelse som højest fuldførte uddannelse.

Blandt de elever, som søger en ungdomsuddannelse direkte efter 9. klasse, er stx i 2025 fortsat den mest søgte, men siden 2015 er der sket en stigning på 10 procentpoint i søgningen til erhvervsuddannelserne direkte efter 9. klasse. I alle kommuner er søgningen til en gymnasial uddannelse direkte efter 9. klasse faldet siden 2015, mens søgningen til erhvervsuddannelserne er steget i alle kommuner. Af dem, der afslutter 10. klasse eller FGU, søger tre fjerdedele en gymnasial uddannelse.

Der er store forskelle mellem kommunerne, når man ser på, hvor mange der i 2025 søger en erhvervsuddannelse via 10. klasse eller FGU. I Hedensted Kommune søger 34 % en

erhvervsuddannelse, mens det kun er gældende for 12 % i Aarhus Kommune.

Adgangskrav til ungdomsuddannelser

Nedenfor er indsat en oversigt over de adgangskrav, som er gældende for at have retskrav på optagelse på en ungdomsuddannelse.

Har man ikke via sine karakterer et retskrav på optagelse, er der – som det fremgår af oversigten, alternative adgange til optagelse på de enkelte uddannelser.

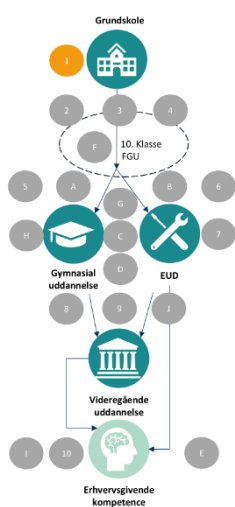
ADGANGSKRAV TIL UNGDOMSUDDANNELSER 2025/2026

Erhvervsuddannelse (eud) og Erhvervsfaglig studentereksamen (eux)	Bestået afgangsprøve fra 9./10. klasse med mindst 02 i gennemsnitskarakter i dansk og matematik. Alternativ adgang via optagelsesprøve og samtale, hvis adgangskrav ikke er opfyldt	Mindst 02 i gennemsnit i dansk og matematik, men under 4,0 Adgang til erhvervsuddannelser
Hf	Bestået afgangsprøve fra 9./10. klasse med mindst 4,0 i gennemsnit af alle afsluttende standpunktskarakterer. Alternativ adgang via en helhedsvurdering, som laves på baggrund af en centralt stillet optagelsesprøve og en samtale.	Mindst 4,0 i gennemsnit, men under 5,0 Adgang til hf og erhvervsuddannelser
Stx, htx og htx	Bestået afgangsprøve fra 9./10. klasse med mindst 5,0 i gennemsnit af alle afsluttende standpunktskarakterer. Eller et karaktergennemsnit fra de lovbundne prøver på mindst 3,0. Alternativ adgang: Har ansøgeren mindst 2,0, men under 3,0 og gennemfører en vejledningssamtale med gymnasiets leder, har vedkommende også krav på optagelse eller via en helhedsvurdering, som laves på baggrund af en centralt stillet optagelses-	Mindst 5,0 i gennemsnit Adgang til alle uddannelser

Oversigt 1: Oversigten viser de i 2025 gældende adgangskrav til de forskellige ungdomsuddannelser.

Kilde: www.uvm.dk/erhvervsuddannelser/adgang-og-optagelse og www.uvm.dk/gymnasiale-uddannelser/adgang-og-optagelse

3.1 Indikator 1 De unges kvalifikationer fra grundskolen

De faglige kvalifikationer, som unge opnår i grundskolen, har stor betydning for deres videre uddannelsesforløb.

Adgangskravene til ungdomsuddannelserne blev senest ændret med virkning fra skoleåret 2019/2020. Ændringerne blev indført som led i gymnasiereformen fra 2017 og havde til formål at styrke det faglige niveau og sikre, at eleverne var bedre forberedt til de gymnasiale uddannelser.

Om den unge har retskrav på optagelse på ungdomsuddannelser efter grundskolen, afhænger af om deres afgangsprøve fra 9. klasse opfylder kravene til den ungdomsuddannelse, den unge søger optagelse på.

Indikator 1 fokuserer på betydningen af afgangskaraktererne fra grundskolen. Indikatoren er således med til at belyse om flere unge starter eller kan starte på en ungdomsuddannelse efter 9. eller 10. klasse.

Selvom det ikke er Region Midtjyllands ansvar at skabe rammer og indhold i grundskolen, giver resultaterne for denne indikator alligevel grund til opmærksomhed, såfremt flere unge skal starte på en ungdomsuddannelse frem mod 2030. Resultaterne i indikator 1 viser, at:

- Karaktergennemsnittet for både drenge og piger har fra 2013/2014 til 2022/2023 stort set ikke ændret sig. Pigerne afslutter forsat grundskolen med et højere karaktergennemsnit end drengene.
- Andelen af unge uden tilstrækkelige kvalifikationer fra grundskolen har stort set været uændret over de sidste 10 år. I 2023 forlod 15 % grundskolen uden en fuld afgangsprøve.
- Af dem, som aflagde en fuld afgangsprøve, har 20 % en afgangsprøve, der ikke sikrer dem retskrav på en ungdomsuddannelse.
- Der er væsentlige forskelle mellem de midtjyske kommuner, når man ser på andelen af unge med bopæl i kommunen, som opfylder adgangskravene til minimum en ungdomsuddannelse. I de fleste kommuner ligger andelen mellem 80 og 85 %, mens den i Struer og Norddjurs kommuner er nede på henholdsvis 67 % og 70 %.
- Andelen af unge med høj trivsel i grundskolen, som søger ind på en erhvervsuddannelse, er steget fra 2015/2016 til 2020/2021. Stigningen er på tre procentpoint i både andet og tredje år efter afsluttet 9. klasse.

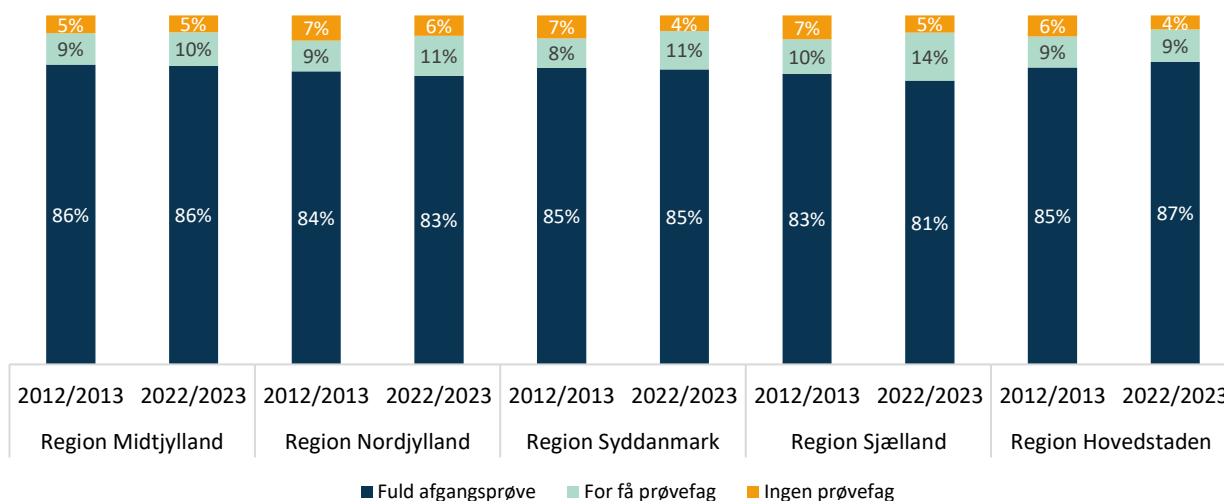
15 % FORLADER GRUNDSKOLEN I MIDTJYLLAND UDEN EN FULD AFGANGSPRØVE

Som det fremgår af Figur 1 aflagde 86 % af de midtjyske unge, som afsluttede 9. klasse i 2022/2023, en fuld afgangsprøve. De resterende elever havde enten ikke aflagt nogen afgangsprøver (5 %) eller kun nogle af fagprøverne (10 %)¹. Dermed har 15 % af de unge, der forlader grundskolen, ikke mulighed for at søge direkte ind på en ungdomsuddannelse. Denne andel har stort set ikke ændret sig siden skoleåret 2012/2013, hverken i Midtjylland eller resten af landet.

I alle regioner har andelen af elever med en fuld afgangsprøve været nogenlunde uændret frem mod skoleåret 2016/2017, hvorefter den er steget en smule i skoleårene 2017/2018 og 2018/2019. Andelen med fuld afgangsprøve var i alle regioner højest i skoleårene 2019/2020 og 2020/2021, hvor standpunktskarakterer blev ophøjet til prøvekarakterer på grund af Covid-19 pandemien. Således fik godt 90 % af de midtjyske 9. klasseelever en fuld afgangsprøve i disse skoleår. Efter Covid-19 er andelen faldet til det aktuelle niveau, hvilket må formodes at hænge sammen med, at afgangsprøven er blevet afholdt på normal vis.

Det bemærkes, at afgangsårgang 2021/2022, som den første også skulle gennemføre en bunden praktisk/musisk valgfagsprøve i 8. klasse for at opnå en fuld afgangsprøve. Denne og efterfølgende årgange har altså skulle opfylde flere krav for at opnå en fuld afgangsprøve end tidligere årgange.

ANDEL AF MIDTJYSKE 9. KLASSES ELEVER MED FULD, DELVIS ELLER INGEN AFGANGSPRØVE

Figur 1: Figuren viser andelen af 9. klasse elever med bopæl i de fem regioner, som har hhv. fuld afgangsprøve, for få fagprøver eller slet ingen fagprøver for skoleårene 2012/2013 og 2022/2023. En elev har fuld afgangsprøve, hvis vedkommende har aflagt prøve i de fem lovbundne prøver i 9. klasse, to prøvefag til udtræk i 9. klasse og (siden skoleåret 2021/2022) praktisk/musisk valgfag i 8. klasse. De fem lovbundne prøver er skriftlig dansk (retskrivning, læsning og skriftlig), mundtlig dansk, skriftlig matematik (med og uden hjælpemidler), mundtlig engelsk samt praktisk/mundtlig i Fællesprøve i fysik/kemi, biologi og geografi. Analysen afgrænset til elever i alderen 14-17 år, som ifølge elevregistret (kotre) går i 9. klasse per 30.

¹ Manglende eller delvist aflagte afgangsprøver betyder, at en elev efter 9. klasse enten slet ikke har deltaget i folkeskolens obligatoriske afgangsprøver, eller kun har gennemført en del af prøverne. Det kan skyldes fritagelse (fx pga. særlige behov eller nyankommenhed), fravær, sygdom eller andre forhold, der har forhindret fuld prøvedeltagelse.

april i det relevante skoleår og/eller som har mindst en registrering i en lovbunden prøve i karakterregistret (udfk) i det relevante skoleår. Dog har vi frasorteret privatister og elever fra prøvefritagede skoler.

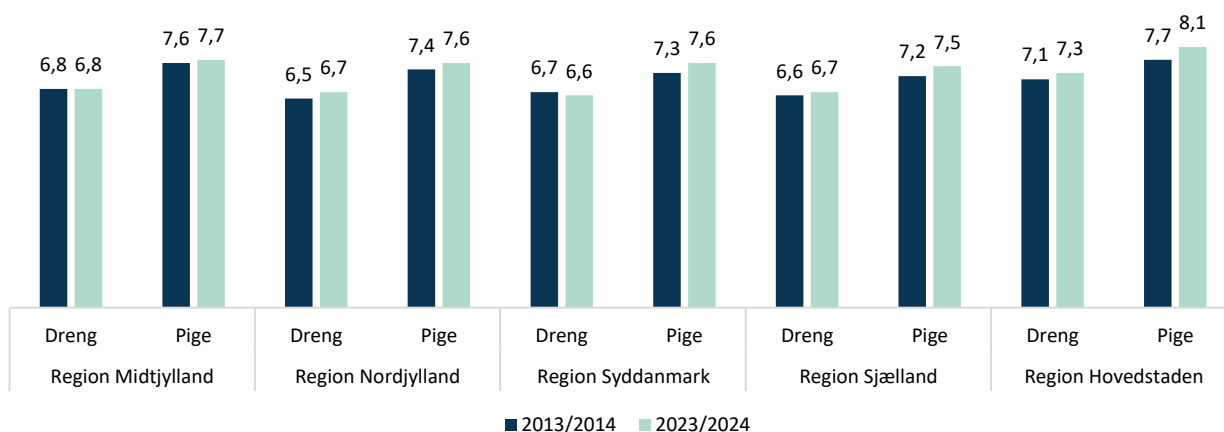
Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

PIGER HAR ET HØJERE KARAKTERGENNEMSNIET END DRENGE

Midtjyske afgangselever havde i skoleåret 2023/2024 et karaktergennemsnit på 7,2 i de bundne prøver. Som det fremgår af Figur 2 har pigerne i alle regioner generelt et højere karaktergennemsnit end drengene.

I Midtjylland er der fra 2013/2014 til 2023/2024 sket en stigning på 0,1 i karaktergennemsnit for piger, mens drengenes gennemsnit er uændret. Generelt er der kun små udsving i karaktergennemsnittene i perioden. En undtagelse herfra er skoleårene 2019/2020 og 2020/2021, hvor afgangsprøven var påvirket af Covid-19, og hvor karaktergennemsnittet var markant højere end i de øvrige år.

KARAKTERGENNEMSNIET VED LOVBUNDNE PRØVER I 9. KLASSE

Figur 2: Figuren viser de opnåede karaktergennemsnit i de bundne prøver ved afgangsprøven i 9. klasse fordelt på køn i hver af de fem regioner (institutionens beliggenhed) i sommeren 2014 og 2024.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

EN FEMTEDEL HAR IKKE EN AFGANGSPRØVE, DER SIKRER DEM RETSKRAV PÅ EN UNGDOMSUDDANNELSE

De unge skal som udgangspunkt have aflagt en fuld afgangsprøve i 9. klasse for at opfylde de faglige krav til en ungdomsuddannelse. En fuld afgangsprøve betyder, at en elev efter 9. klasse har gennemført alle de obligatoriske prøver i folkeskolens afgangsprøve – både de skriftlige og mundtlige – i de fag, som er fastsat i bekendtgørelsen (typisk dansk, matematik, engelsk samt de udtrukne fag som fx fysik/kemi, historie eller samfundsfag).

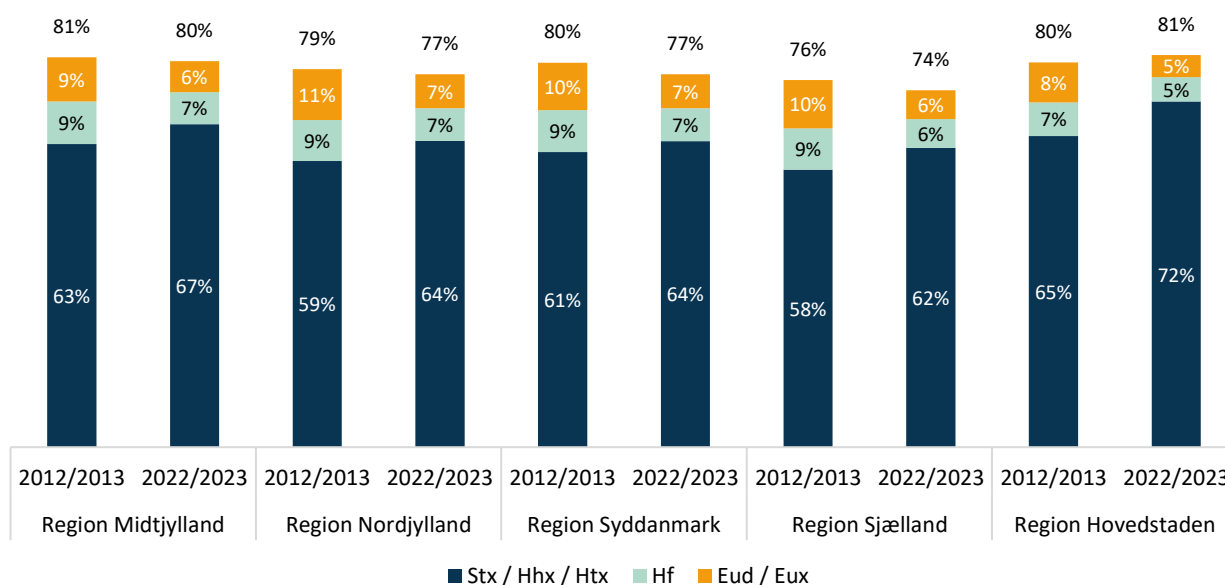
Der er forskellige krav til karakterer afhængig af, hvilken type ungdomsuddannelse en elev ønsker at påbegynde. Som det fremgår af Oversigt 1, er det laveste adgangskrav til erhvervsuddannelserne, hvor eleven skal have en fuld afgangsprøve med gennemsnit på 2,0 eller derover og

mindst 2,0 i gennemsnit ved afgangsprøver og standpunkt i dansk og matematik. Som det fremgår af Figur 3 fik 80 % af de midtjyske unge ved afslutningen af 9. klasse i sommeren 2023 en afgangsprøve, der som minimum opfylder adgangskravet til erhvervsuddannelserne. Denne andel er et procentpoint lavere end ved afslutningen af skoleåret 2012/2013.

Det næsthøjeste adgangskrav har hf, hvor 74 % af de midtjyske elever i 2023 opfyldte adgangskravet. Det højeste adgangskrav er til de tre gymnasiale uddannelser stx, hhx og htx. I alt 67 % af de midtjyske unge fik ved afslutningen af 9. klasse i skoleåret 2022/2023 en afgangsprøve, der opfyldte adgangskravene til disse uddannelser.

Det skal bemærkes, at elever, som ved afslutningen af 9. klasse ikke kan opfylde adgangskravene til nogen ungdomsuddannelse, alligevel kan være startet på en ungdomsuddannelse, enten gennem optagelsesprøver eller senere via 10. klasse, FGU m.v.

ANDEL UNGE MED AFGANGSPRØVE DER OPFYLDER ADGANGSKRAV TIL UNGDOMSUDDANNELSER

Figur 3: Figuren viser andelen af afgangselever med bopæl i Midtjylland og i landets øvrige regioner, som i sommeren 2013 og sommeren 2023 har afgangsprøver, der opfylder optagelseskravene til hhv. stx/hhx/htx, til hf og til eud/eux på baggrund af deres karakterer i 9. klasse

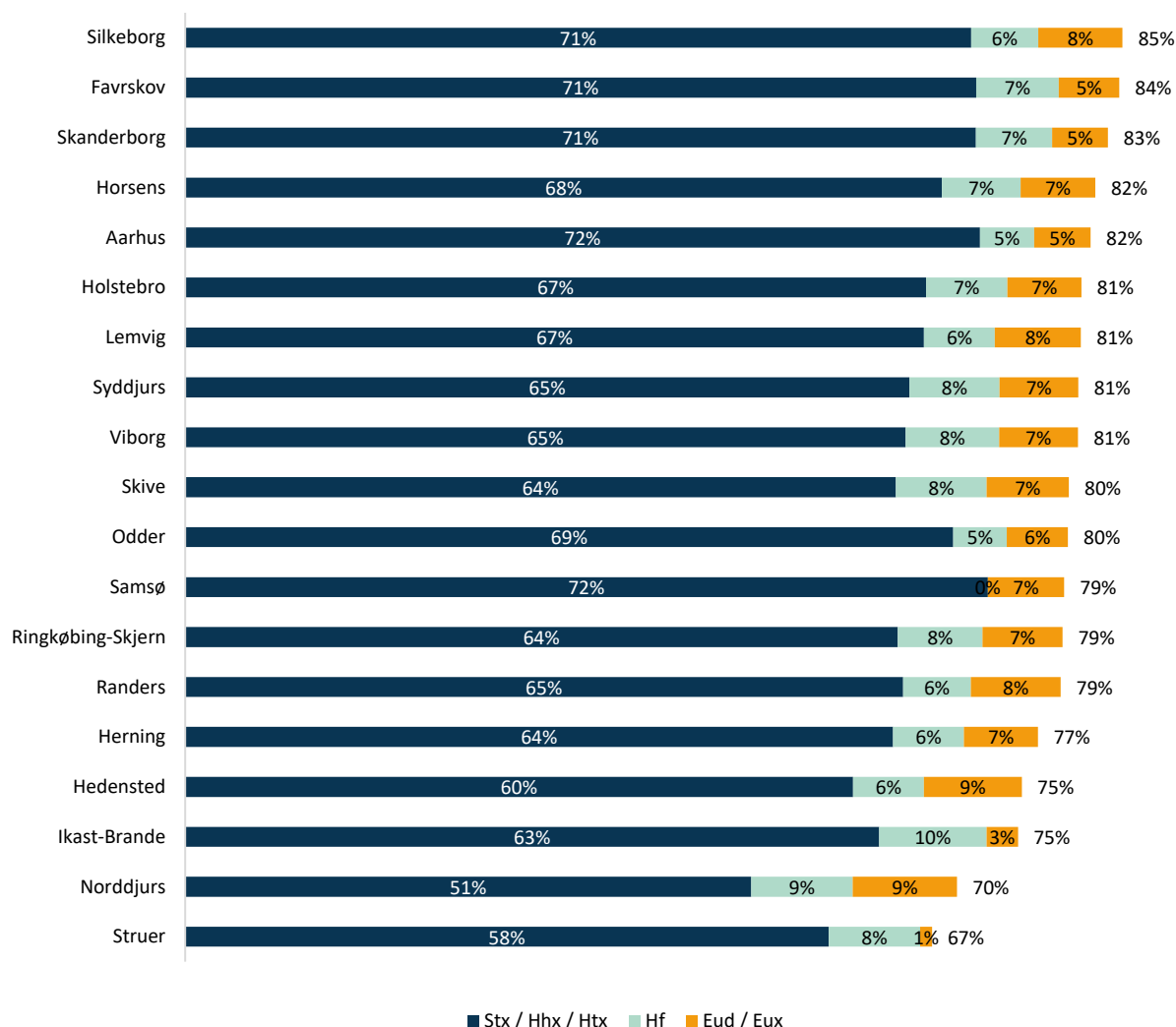
Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

VÆSENTLIGE KOMMUNALE FORSKELLE I OPFYLDELSE AF ADGANGSKRAV TIL EN UNGDOMSUDDANNELSE

Der er væsentlige forskelle mellem de midtjyske kommuner, når man ser på andelen af unge med bopæl i kommunen, som opfylder adgangskravene til en ungdomsuddannelse. I de fleste kommuner ligger andelen mellem 80 og 85 %, mens nogle kommuner skiller sig ud i negativ retning, her særligt Struer Kommune (67 %) og Norddjurs Kommune (70 %).

Figur 4 viser fordelingen i alle kommuner, herunder hvilke uddannelser elevernes afgangsprøve som minimum sikrer dem adgang til.

ANDEL UNGE DER OPFYLDER ADGANGSKRAV TIL UNGDOMSUDDANNELSER (FORDELT PÅ KOMMUNER)

Figur 4: Figuren viser andelen af afgangselever med bopæl i midtjyske kommuner, som i sommeren 2023 har en afgangsprøve, der opfylder optagelseskravene til stx/hhx/htx, til hf og til eud/eux på baggrund af deres karakterer i 9. klasse.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

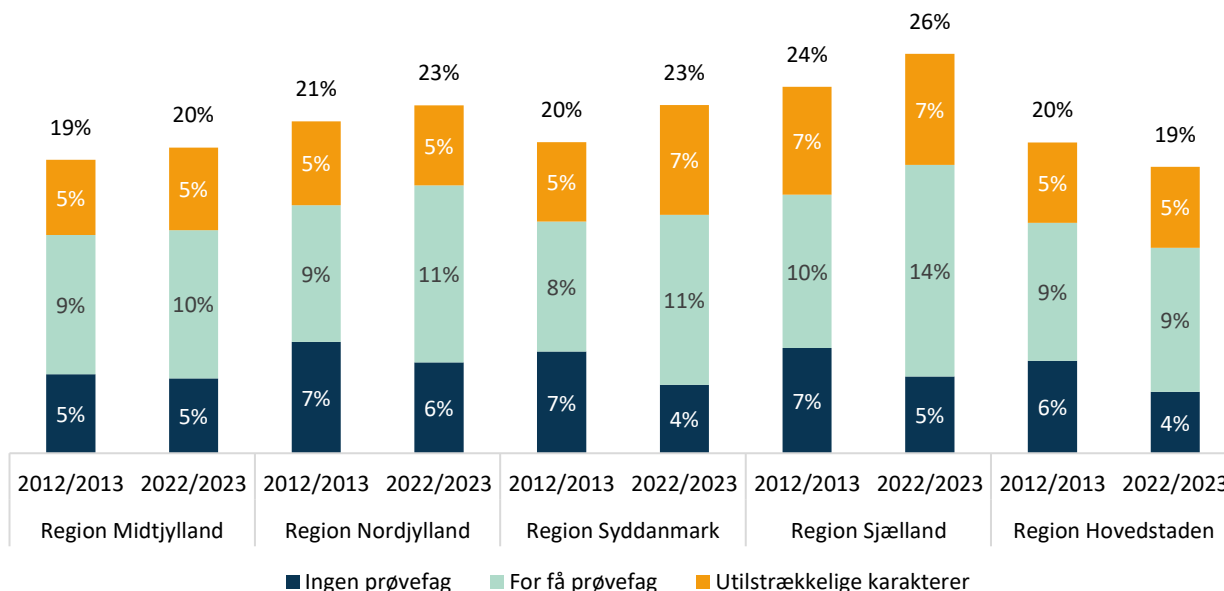
ANDELEN AF UNGE UDEN TILSTRÆKKELIGE KVALIFIKATIONER FRA GRUNDSKOLEN HAR STORT SET IKKE ÆNDRET SIG I 10 ÅR

Den hyppigste årsag til, at eleverne ikke opfylder adgangskravene til ungdomsuddannelserne er, at de ikke har en fuld afgangsprøve. Det var i 2022/2023 tilfældet for 10 % af de midtjyske elever, som det fremgår af Figur 5. Hertil kommer, at 5 % har aflagt en fuld afgangsprøve, men ikke har et karaktergennemsnit på 2,0 eller derover samt mindst 2,0 i gennemsnit ved afgangsprøver og standpunkt i dansk og matematik, som er det laveste adgangskrav til en ungdomsuddannelse (erhvervsuddannelserne). Endelig er der 5 %, som ingen prøvfag har aflagt.

Andelen uden tilstrækkelige faglige kvalifikationer til ungdomsuddannelserne været

nogenlunde konstant i perioden fra 2012/2013 til 2022/2023, hvis vi ser bort fra Covid-19 årene, hvor andelen var markant lavere end i de øvrige år.

ANDEL UNGE UDEN TILSTRÆKKELIGE FAGLIGE KVALIFIKATIONER

Figur 5: Figuren viser andelen af afgangselever i 9. klasse med bopæl i Midtjylland og de øvrige regioner, som ikke har dokumenteret tilstrækkelige faglige kvalifikationer til at opnå retskrav på optagelse på erhvervsfaglige eller gymnasiale uddannelser i skoleårene 2012/2013 og 2022/2023. Utilstrækkelige karakterer er de elever, som har fuld afgangsprøve, men som alligevel ikke opfylder adgangskravene til ungdomsuddannelser.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

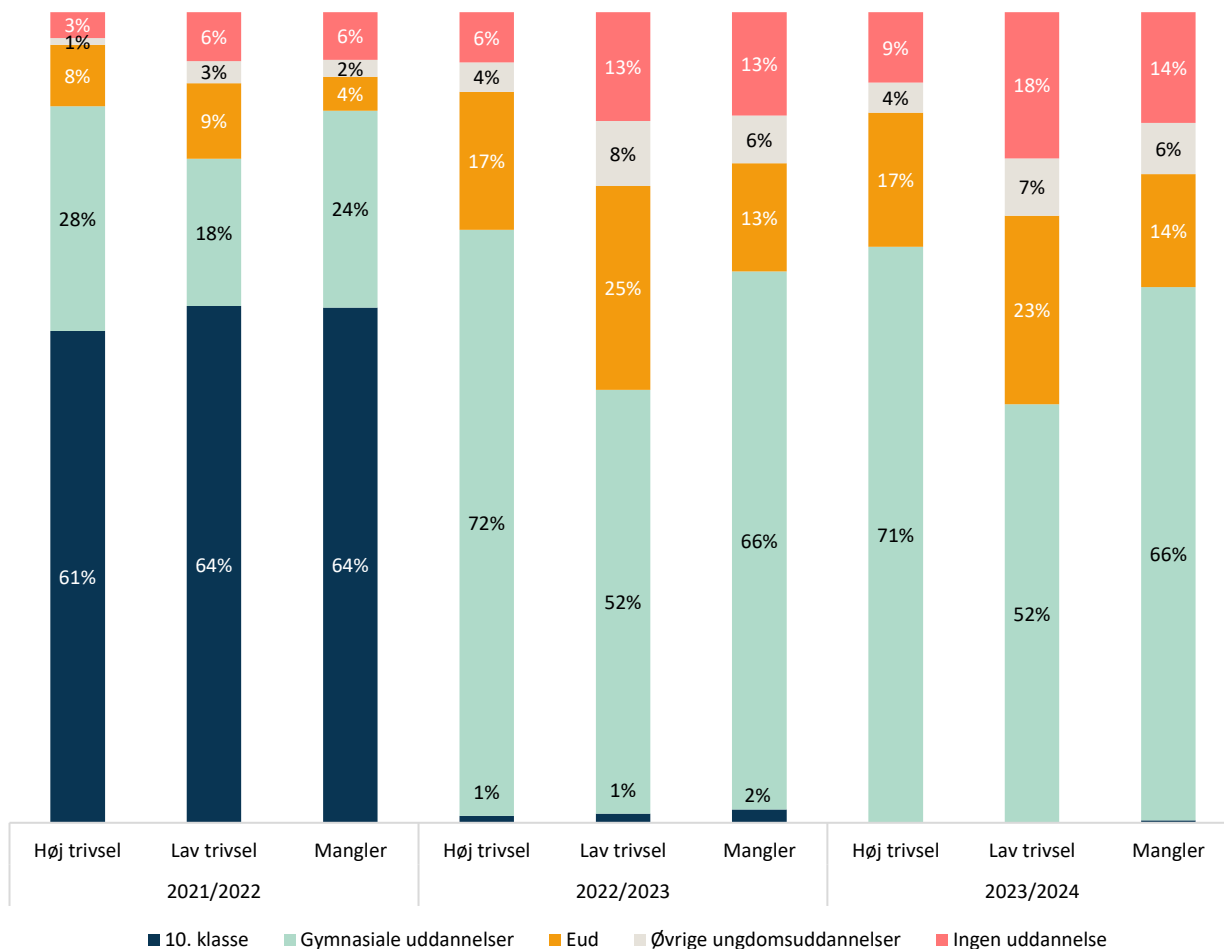
FLERE ELEVER MED HØJ TRIVSEL I GRUNDSKOLEN SØGER EN ERHVERVSUDDANNELSE

Ved at se på, hvilke skoleerfaringer de midtjyske unge har med sig fra grundskolen, belyses, hvilken betydning det har for både deres valg af ungdomsuddannelse og for hvad de laver op til tre år efter afsluttet 9. klasse.

Sammenlignes dem, som afsluttede 9. klasse i skoleåret 2020/2021 (se Figur 6), med de unge, som afsluttede 9. klasse i skoleåret 2015/2016 (se Figur 7), kan vi se, at andelen, der i det første skoleår efter 9. klasse vælger 10. klasse, er steget i perioden uanset elevernes trivsel i grundskolen. Det bekræfter billedet af, at stadig færre vælger at gå direkte fra 9. klasse til en ungdomsuddannelse. To og tre år efter afsluttet 9. klasse er der en overvægt af unge, der har haft høj trivsel i grundskolen, der vælger en gymnasial uddannelse, om end andelen er faldet fra 2015/2016 til 2020/2021.

Andelen af unge, der har haft høj trivsel i grundskolen, og søger ind på en erhvervsuddannelse, er steget fra 2015/2016 til 2020/2021. Stigningen er på tre procentpoint i både andet og tredje år efter afsluttet 9. klasse.

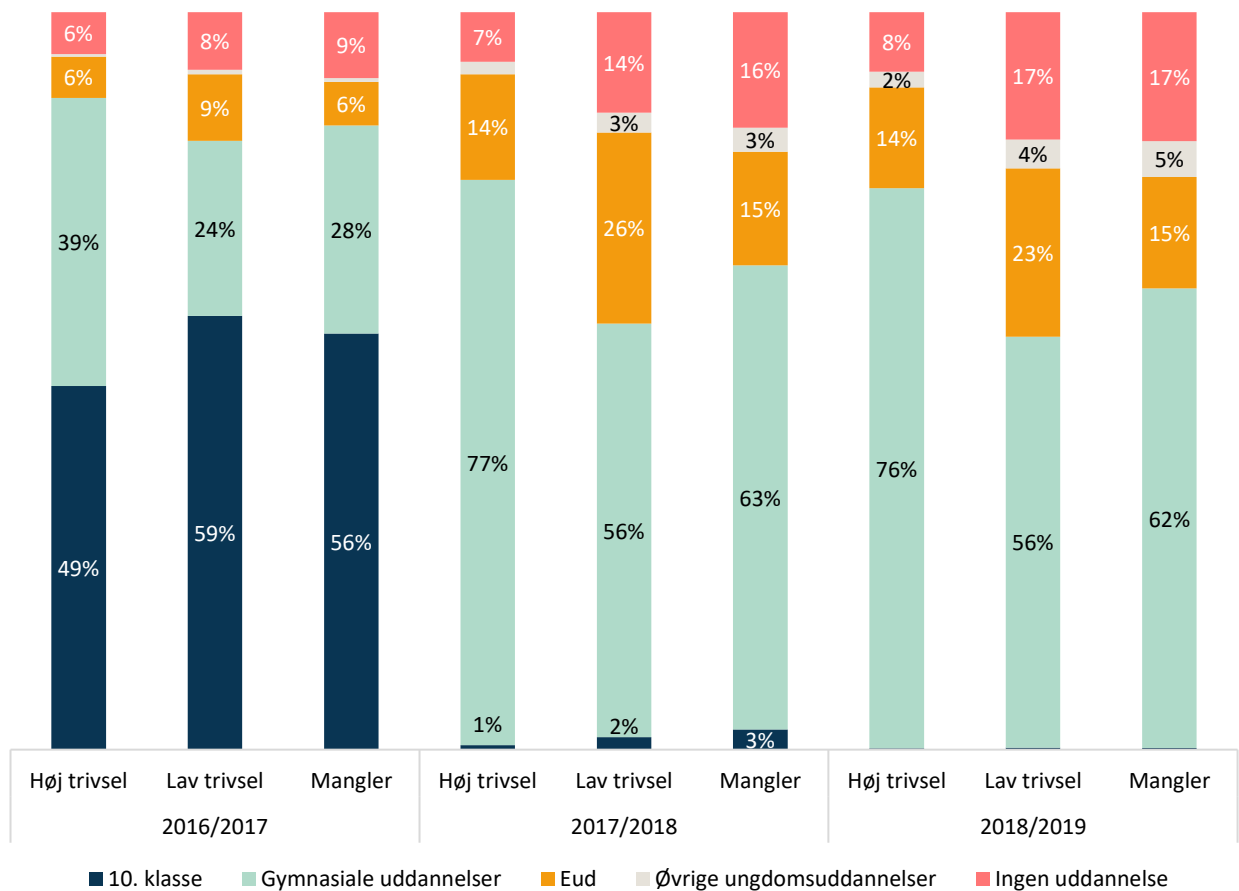
TRIVSEL FRA GRUNDSKOLE OG VALG AF UNGDOMSUDDANNELSE (ÅRGANG 20/21) INDEN FOR TRE ÅR EFTER 9. KLASSE

Figur 6: Figuren viser, hvor stor en andel af de unge som afsluttede 9. klasse i skoleåret 2020/2021, som havde en gennemsnitlig trivselsscore for 7.-9. klasse i den nationale trivselsmåling på over 3,5 (høj trivsel), under 3,5 (lav trivsel) eller ikke havde besvaret den nationale trivselsmåling. Dette fordelt på, om de per 30. september i skoleårene 2021/2022, 2022/2023 og 2023/2024 havde påbegyndt en ungdomsuddannelse eller ej. Det er alene unge med bopæl i Midtjylland, da de afsluttede 9. klasse, som indgår i figuren. Den gennemsnitlige trivselsscore for den enkelte elev er udregnet for alle elevens besvarelser i udskolingen, mens klassetrin uden besvarelser ikke indgår i udregningen af gennemsnittet.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

TRIVSEL FRA GRUNDSKOLE OG VALG AF UNGDOMSUDDANNELSE (ÅRGANG 15/16) INDEN FOR TRE ÅR EFTER 9. KLASSE

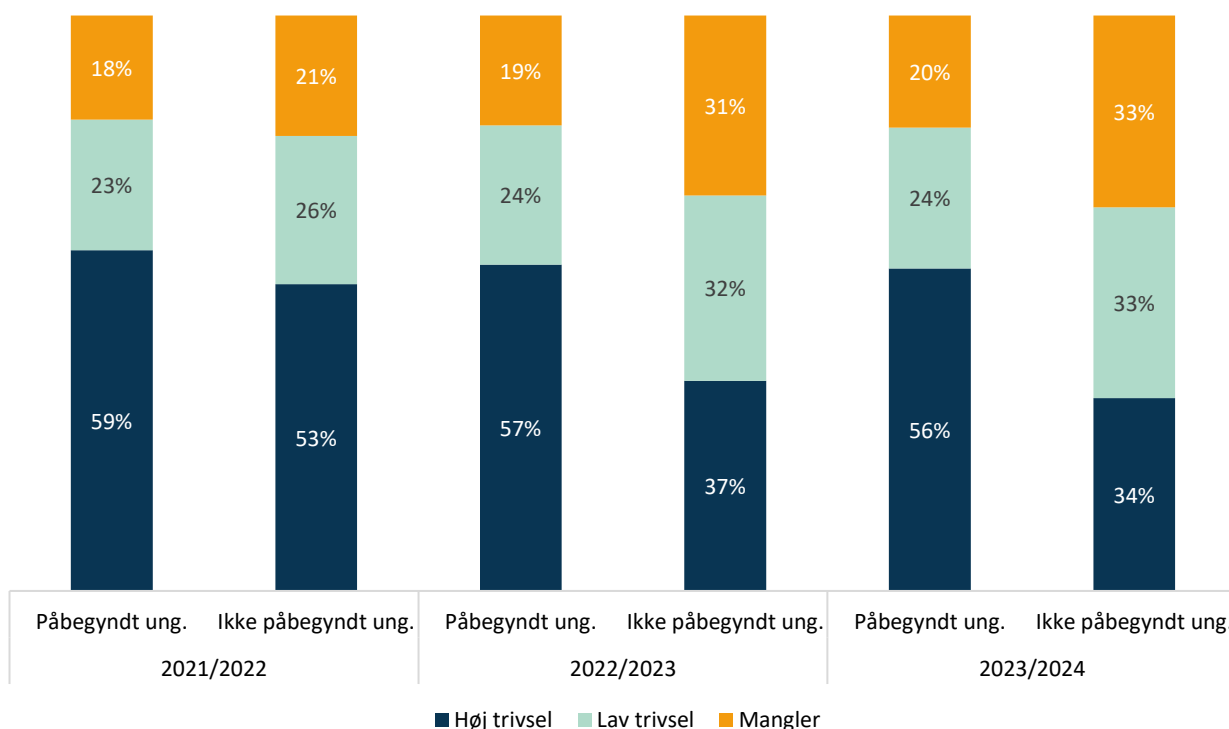
Figur 7: Figuren viser, hvad de unge som afsluttede 9. klasse i skoleåret 2015/2016 lavede per 30. september i skoleårene 2016/2017, 2017/2018 og 2018/2019. Dette fordelt på om deres gennemsnitlige trivselscore for 7.-9. klasse i den nationale trivselsmåling var over 3,5 (høj trivsel), under 3,5 (lav trivsel) eller om de ikke har besvaret den nationale trivselsmåling. Det er alene unge med bopæl i Midtjylland, da de afsluttede 9. klasse, som indgår i figuren. Den gennemsnitlige trivselsscore for den enkelte elev er udregnet for alle elevens besvarelser i udskoling, mens klassetrin uden besvarelser ikke indgår i udregningen af gennemsnittet.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

FLEST UNGE MED HØJ TRIVSEL I GRUNDSKOLEN PÅBEGYNDER EN UNGDOMSUDDANNELSE

Høj trivsel i grundskolen har betydning for, om de unge får påbegyndt en ungdomsuddannelse inden for tre år efter afsluttet 9. klasse. Som det ses i Figur 8 er der flest unge med høj trivsel i grundskolen, der får påbegyndt en ungdomsuddannelse. Det er særligt bemærkelsesværdigt, at blandt dem, der ikke har påbegyndt en ungdomsuddannelse tre år efter afsluttet 9. klasse, er der en tredjedel, som slet ikke har svaret på trivselsmålingen i 7.-9. klasse.

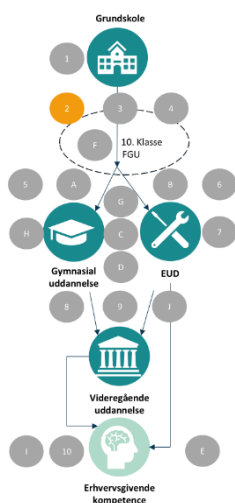
BETYDNING AF TRIVSELSSCORE I 7.-9. KLASSE FOR PÅBEGYNDELSE AF UNGDOMSUDDANNELSE (ÅRGANG 2020/2021)

Figur 8: Figuren viser, hvor stor en andel af de unge, som afsluttede 9. klasse i skoleåret 2020/2021, som havde en gennemsnitlig trivselsscore for 7.-9. klasse i den nationale trivselsmåling på over 3,5 (høj trivsel), under 3,5 (lav trivsel) eller ikke havde besvaret den nationale trivselsmåling. Dette fordelt på, om de per 30. september i skoleårene 2021/2022, 2022/2023 og 2023/2024 havde påbegyndt en ungdomsuddannelse eller ej. Det er alene unge med bopæl i Midtjylland, da de afsluttede 9. klasse, som indgår i figuren. Den gennemsnitlige trivselsscore for den enkelte elev er udregnet for alle elevens besvarelser i udskolingen, mens klassetrin uden besvarelser ikke indgår i udregningen af gennemsnittet.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

3.2 Indikator 2 Påvirkning af de unges uddannelsesvalg

Når unge skal vælge uddannelse efter grundskolen, træffer de sjældent beslutningen uden påvirkning fra omgivelserne. Valget formes af et samspil mellem deres egne interesser og drømme og de input, de får fra forældre, venner, lærere og vejledere. Samtidig spiller lokale uddannelsesmuligheder, samfundets behov for arbejdskraft og unges forestillinger om fremtiden også en rolle.

Indikator 2 ser nærmere på hvad der påvirker de unges valg – og hvordan disse påvirkninger kan bidrage til både at udvide og begrænse de unges horisont. Dermed er indikatoren med til at belyse, hvornår de unge træffer deres valg, og hvad de forbinder med valg af en ene eller anden uddannelse.

Resultaterne for indikator 2 peger på et antal forhold hentet både fra nationale undersøgelser og fra data for Midtjylland. Forhold, som kan være værdifulde at have sig for øje i arbejdet med at gøre både kortsigtede og langsigtede mål til virkelighed. Overordnet peger resultaterne på, at:

- Forældrene har stor betydning for de unges valg af uddannelse, hvilket er påvist i flere undersøgelser. Betydningen er gennem både direkte og indirekte hjælp til at vurdere, hvilke uddannelser der passer den unge og i at vejlede om uddannelsesmuligheder og -veje.
- En væsentlig andel af forældrene oplever, at deres viden om uddannelsesmuligheder og -veje er uaktuel og begrænset.
- En væsentlig andel af de unge vælger samme ungdomsuddannelse, som deres forældre. For unge, som søger ind på en gymnasial ungdomsuddannelse, har 68 % en forælder med en videregående uddannelse og 23 % forælder med en erhvervsuddannelse som højeste uddannelse.
- For unge, der søger ind på en erhvervsuddannelse, har 37 % en forælder med en videregående uddannelse og 40 % en forælder en erhvervsuddannelse som højeste uddannelse. Der er sket et fald i andelen, der søger en erhvervsuddannelse, og har en forælder med en erhvervsuddannelse som højest fuldførte uddannelse.
- De unge træffer deres valg om ungdomsuddannelse tidligt (det, de tænker i 8. klasse, slår stærkt igennem ved søgetidspunktet efter 9. eller 10. klasse), og valget handler i høj grad om identitet og opfattelse af fagligt niveau og efterfølgende muligheder.

FORÆLDRENE ER MED TIL AT FILTRERE DE UNGES VALG, MEN HAR IKKE AKTUEL VIDEN OM MULIGHEDERNE

At forældrene har betydning for de unges uddannelsesvalg, er vidt undersøgt, og flere studier konkluderer, at forældrene påvirker, hvordan de unge vælger uddannelse². Forældrene er de personer i de unges netværk, som de unge angiver, at de snakker mest med om uddannelsesvalget og dem, som de selv oplever, har størst betydning³. Forældrenes rolle i de unges uddannelsesvalg er at hjælpe med at vurdere, hvorvidt den unge vil passe ind på forskellige ungdomsuddannelser. På den måde er forældrene med til at filtrere de unges valg, så kun de mest relevante uddannelser for den enkelte unge er tilbage.

Samtidig er det ikke alle forældre, der oplever, at de har nok aktuel viden om uddannelsessystemet til at vejlede deres børn om ungdomsuddannelse. I stedet trækker de på deres egen uddannelse som referenceramme⁴. Dermed afhænger forældrenes forudsætninger for at vejlede om ungdomsuddannelser af deres egen baggrund, hvilket betyder, at unge med akademikerforældre og unge med dansk oprindelsesbaggrund i højere grad end andre unge oplever, at deres forældre kender til uddannelsesmulighederne. Omvendt søger unge med ufaglærte forældre i højere grad hjælp fra andre voksne, fx UU-vejledere, lærere eller en mentor, når de skal have hjælp til uddannelsesvalget⁵.

Forældre påvirker på forskellige måder deres børn

VIVE⁶ har identificeret tre forskellige typer af forældrepåvirkning. En gruppe af forældre (ofte kortere uddannede forældre) har en tilbagetrukket tilgang til deres børns uddannelsesvalg. En anden – og den største – gruppe af forældre praktiserer en implicit påvirkning, hvor deres uddannelsesforventninger er mere udtalte, men hvor det ligger i kortene, hvilken vej deres børn bør vælge. Den tredje gruppe af forældre (ofte længere uddannede forældre) er meget aktive i at hjælpe og guide deres børn i uddannelsesvalget.

Samme rapport finder, at der er forskellige fordele ved uddannelse, som forældre tillægger værdi. Det dannende element ved uddannelse, det målorienterede syn som step mod en god fremtid eller uddannelse som sikkerhedsnet. Forældre oplever generelt stx, som et godt og sikkert valg, når det kommer til fremtidsmuligheder, hvilket er en vigtig faktor for forældrene. Forældrene er dog også orienteret efter, om deres barn kan gennemføre uddannelsen og vælger efter sine interesser. Nogle unge oplever, at deres forældre har eksplicite eller implicite forventninger til, at de får høje karakterer eller vælger en gymnasial uddannelse⁷. Det er i højere

² Danske Erhvervsskoler- og gymnasier 2022: Unges valgrejse mod HHX og HTX. VIVE 2022: Uddannelsesforventninger blandt danske unge – en repræsentativ spørgeskemaundersøgelse af elever i 9. klasse. Juul, T. M., M. Pless, & N. Katznelson. 2016. Uddannelsesvalg, vejledning og karrierelæring i et ungeperspektiv: centrale konklusioner fra følgeforskningsprojektet "Fremtidens Valg og Vejledning". København: CeFU, Center for Ungdomsforskning.

³ VIVE 2022: Uddannelsesforventninger blandt danske unge – en repræsentativ spørgeskemaundersøgelse af elever i 9. klasse

⁴ Danske Erhvervsskoler- og gymnasier 2022: Unges valgrejse mod HHX og HTX. VIVE 2022: Uddannelsesforventninger blandt danske unge – en repræsentativ spørgeskemaundersøgelse af elever i 9. klasse. Juul, T. M., M. Pless, & N. Katznelson. 2016. Uddannelsesvalg, vejledning og karrierelæring i et ungeperspektiv: centrale konklusioner fra følgeforskningsprojektet "Fremtidens Valg og Vejledning". København: CeFU, Center for Ungdomsforskning.

⁵ VIVE 2022: Uddannelsesforventninger blandt danske unge – en repræsentativ spørgeskemaundersøgelse af elever i 9. klasse

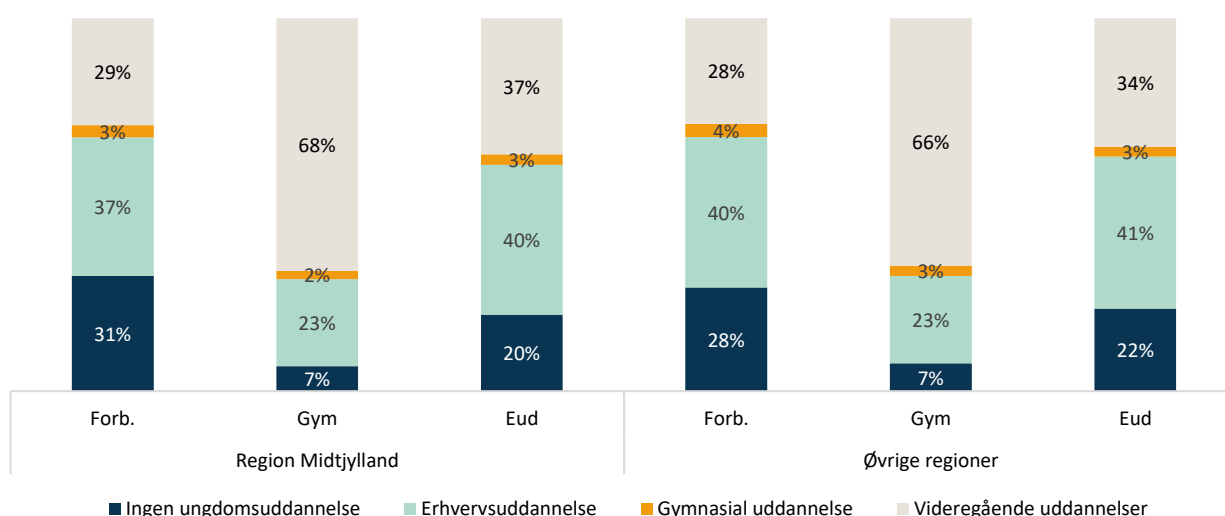
⁶ VIVE 2020: Danske forældres uddannelsesforventninger

⁷ EVA 2019 b: Unges oplevelse af uddannelsesvalg og vejledning i 9. klasse

grad unge med indvandrere eller efterkommere som forældre, der oplever, at deres forældre har bestemte forventninger til uddannelsesvalget.

Betydningen af forældrenes uddannelsesbaggrund ses i Figur 9. 68 % af de midtjyske unge, der i skoleåret 2024/2025 startede på en gymnasial uddannelse, har en forælder med en videregående uddannelse, mens det kun var tilfældet for 37 % af de unge, der starter på en erhvervsuddannelse. Det er stort set det samme billede, som man ser i de øvrige regioner.

TILGANG TIL UNGDOMSUDDANNELSER FORDELT PÅ FORÆLDRES HØJESTE UDDANNELSE (2024/2025)

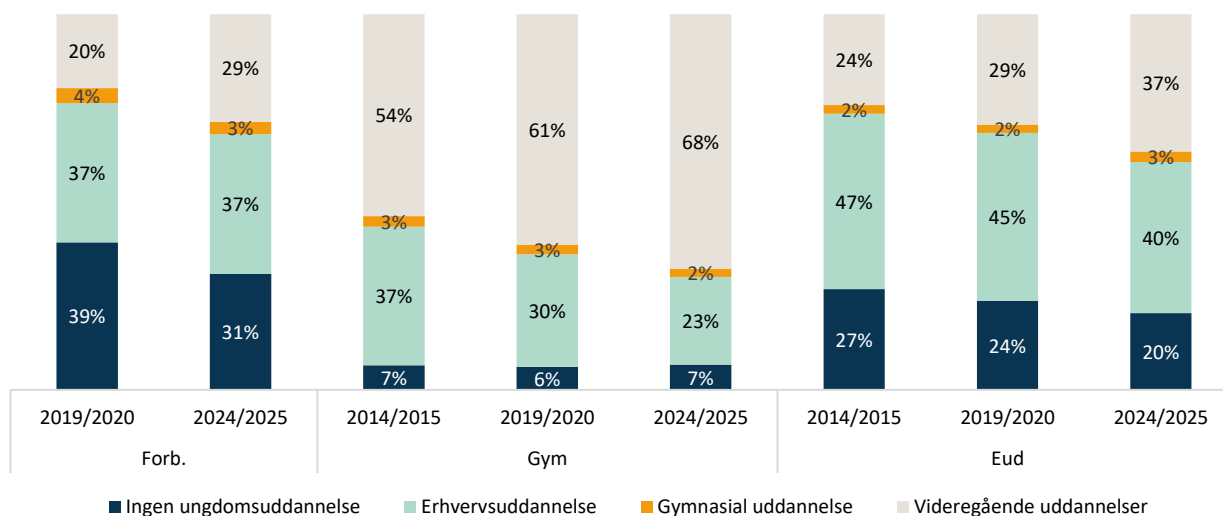

Figur 9: Figuren viser den højest gennemførte uddannelse blandt forældrene til unge, som i skoleåret 2024/2025 er tilgået hhv. en forberedende, gymnasial, og erhvervsfaglig uddannelse. Dette fordelt på den region, som de unge boede i, da de tilgik ungdomsuddannelsen. Højest fuldførte uddannelse for de unges forældre er beregnet i året, hvor de unge fylder 13 år. Det er kun oplysningen fra forælderen med den højeste uddannelse, der er medtaget. Forberedende uddannelser indeholder også øvrige ungdomsuddannelser, som ikke er omfattet af gymnasiale og erhvervsfaglige uddannelser.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

Ser vi på udviklingen i tilgang til ungdomsuddannelser fordelt på forældres højeste uddannelse (se Figur 10) er andelen af unge, der søger en erhvervsuddannelse eller en gymnasial uddannelse, med en forælder, der har en videregående uddannelse, stigende. Samtidig sker der et fald i andelen, der søger en erhvervsuddannelse, som har en forælder med en erhvervsuddannelse som højest fuldførte uddannelse. Endelig falder andelen af unge, der søger en forberedende uddannelse eller en erhvervsuddannelse, med forældre, som ingen ungdomsuddannelse har.

UDVIKLING I TILGANG TIL UNGDOMSUDDANNELSER FORDELT PÅ FORÆLDRES HØJESTE UDDANNELSE

Figur 10: Figuren viser den højest gennemførte uddannelse blandt forældrene til unge, som i skoleårene 2014/2015, 2019/2020 og 2024/2025 er tilgået hhv. en forberedende, gymnasial, og erhvervsfaglig uddannelse, og på disse tidspunkter boede i Region Midtjylland. Højest fuldførte uddannelse for de unges forældre i beregnet i året, hvor de unge fylder 13 år. Det er kun oplysningen fra forælderen med den højeste uddannelse, der er medtaget. Der er ikke data for forberedende uddannelser fra før skoleåret 2019/2020. Forberedende uddannelser indeholder også øvrige ungdomsuddannelser, som ikke er omfattet af gymnasiale og erhvervsfaglige uddannelser.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

DE UNGE TRÆFFER DERES VALG OM UNGDOMSUDDANNELSE TIDLIGT OG SKAL KUNNE IDENTIFICERE SIG MED UDDANNELSEN

De unges forventninger til eget uddannelsesvalg opstår tidligt. Forventningen om at starte på gymnasiet virker til at være nemmest at holde fast i, mens overvejelser om at starte på en erhvervsuddannelse i højere grad fralægges. Det viser en analyse fra EVA⁸, hvor 93 % af de unge, der i 8. klasse regnede med, at de skulle starte på en gymnasial uddannelse, også ender med at starte. Omvendt starter kun 52 % af de unge, der i 8. klasse regnede med, at de skulle starte på eud, faktisk den uddannelse. De unge oplever selv, at de generelt har størst kendskab til gymnasiale uddannelser frem for erhvervsuddannelser. En analyse fra DEA⁹ viser dog, at selv når elever i 9. klasse får relevant og positiv information om erhvervsuddannelse, er det et fåtal, der får mere lyst til at starte uddannelsen.

For unge, som har overvejet en erhvervsuddannelse, men som vælger noget andet i sidste ende, skyldes fravalget, at de unge ikke tror, at de vil passe ind på uddannelsen eller at de ikke er klar til at vælge en faglig retning. De unge, der ikke overvejer en erhvervsuddannelse, begrundes det med, at der ikke er en erhvervsuddannelse, der interesserer dem, og at de ikke tror, de vil passe ind. Mange unge kan godt se fordelene ved, at en erhvervsuddannelse giver en hurtig og målrettet vej til arbejdsmarkedet og et anderledes undervisningsindhold, men det kræver, at man kan se sig selv i et specifikt erhverv, hvilket mange unge ikke kan¹⁰. At kunne identificere sig med

⁸ EVA 2022: Unges valgproces og start på ungdomsuddannelse

⁹ Tænketaenken DEA 2024 b: Forestillinger om hvem, der skal gå i gymnasiet og på erhvervsuddannelser

¹⁰ Juul, T. M., M. Pless, & N. Katznelson. 2016. Uddannelsesvalg, vejledning og karrierelæring i et ungeperspektiv: centrale konklusioner fra følgeforskningsprojektet "Fremtidens Valg og Vejledning". København: CeFU, Center for Ungdomsforskning.

den uddannelse, man vælger, er altså centralt. Det ses både i valget mellem gymnasial uddannelse og erhvervsuddannelse, og i valget af gymnasial retning.

Prædikater på forskellige gymnasiale uddannelser får på den måde betydning for, hvordan den unge vælger uddannelse, da de ser efter, om de passer ind på den pågældende uddannelse. Det er særligt ift. valget af hhx og htx, som har ry for at være henholdsvis for de arrogante og for nørderne. Stx bliver i sammenligning et attraktivt valg, da der er et stort udbud af skoler med forskellige omdømme og identifikation. På den måde bliver det muligt at vælge uddannelse ikke bare efter, hvilken uddannelsesretning man interesserer sig for, men også hvilken skole, der signaliserer det image, man gerne selv vil udstråle¹¹.

OPFATTELSE AF NIVEAU OG MULIGHEDER EFTERFØLGENDE HAR BETYDNING

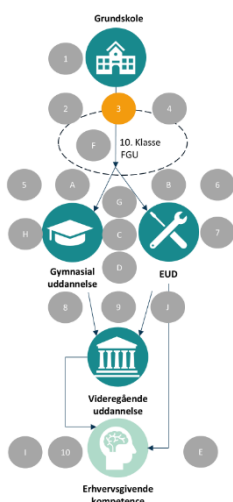
Valget af ungdomsuddannelse afhænger i høj grad også af de unges opfattelse af hvilke elever, der går på forskellige uddannelser og hvilke muligheder, man har efterfølgende. De unge forbinder gymnasiet med et uddannelsesvalg, som giver dem mange muligheder for videre uddannelse, hvilket de ikke forbinder med erhvervsuddannelser. De unge har et billede af gymnasiet som hårdt og for de boglige. Det er noget, som man kæmper sig igennem for at sikre sig valgmuligheder, når det kommer til videre uddannelse.

Omvendt ses erhvervsuddannelserne som stedet for de skoletrætte og at man har truffet en beslutning for livet. Det bekræftes af DEA's analyse fra 2024¹², hvor unge i 9. klasse og deres forældre, der præsenteres for fiktive elever, sender eleverne til gymnasiet, hvis de har høje karakterer og forældre med videregående uddannelse, og omvendt til en erhvervsuddannelse, hvis eleverne kan lide de praktiske fag, er skoletræt, pjækker og/eller har mange venner i klassen, der vælger eud.

¹¹ Danske Erhvervsskoler- og gymnasier 2022: Unges valgvejse mod HHX og HTX

¹² Tænk tanken DEA 2024 b: Forestillinger om hvem, der skal gå i gymnasiet og på erhvervsuddannelser

3.3 Indikator 3 Afstand til ungdomsuddannelse

Afstanden til en ungdomsuddannelse kan spille en væsentlig rolle for unges valg og for deres muligheder for at gennemføre uddannelsen. Når uddannelsestilbuddet ligger langt fra hjemmet, kan det medføre længere transporttid, højere udgifter og mindre fleksibilitet i hverdagen. Det kan især påvirke unge i landdistrikter, hvor kollektiv transport kan være begrænset, og hvor et valg af en fjernere uddannelse kan betyde, at de må flytte hjemmefra tidligere. Samtidig kan fysisk nærhed til et uddannelsessted øge sandsynligheden for, at de unge vælger den pågældende uddannelse og gennemfører forløbet, fordi den daglige logistik er mere overkommelig, og tilknytningen til lokalsamfundet kan bevares.

Indikator 3 ser nærmere på betydningen af, hvor langt har de midtjyske unge har til en ungdomsuddannelse, og om de vælger deres lokale ungdomsuddannelsestilbud. Samt om afstand har indflydelse på om de unge gennemfører uddannelsen.

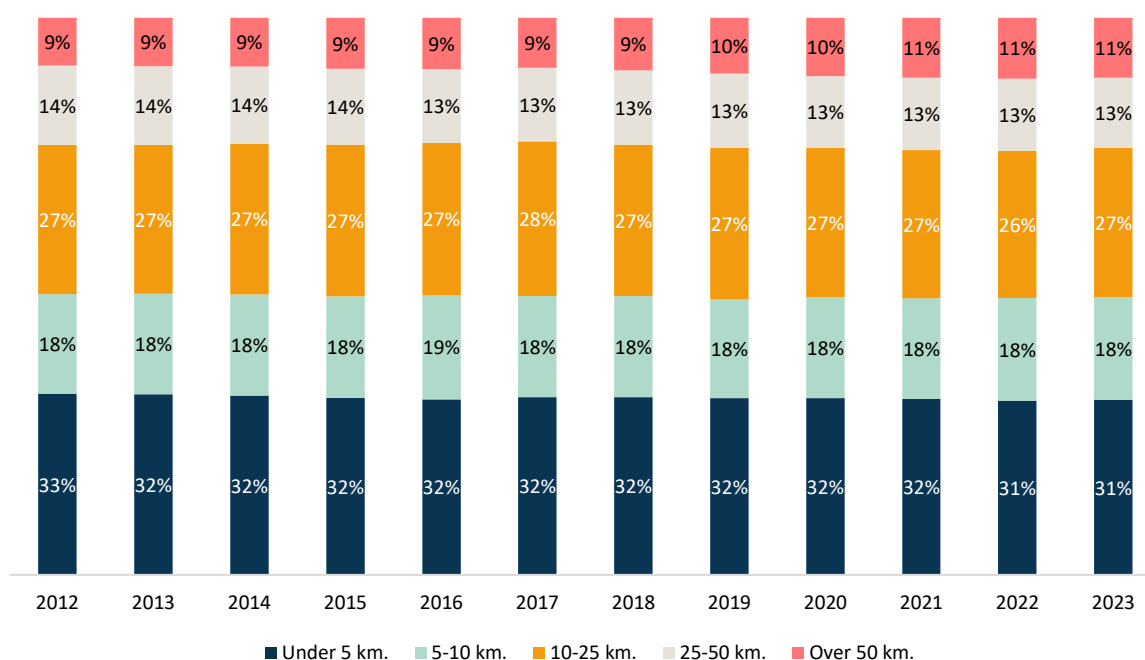
Resultaterne i indikator 3 peger på, at de fleste unge i Midtjylland har et relevant tilbud inden for en radius af 30 kilometer. Overordnet peger resultaterne på, at:

- De unge har ikke fået længere til en relevant ungdomsuddannelse set over en 10-årig periode. De fleste har mellem 0 og 25 kilometer til den uddannelse, som de går på.
- Afstand til en ungdomsuddannelse afhænger af den unges bopælskommune. Unge i Aarhus Kommune i 2023 har under 17 kilometer til den ungdomsuddannelse, som de går på. De unge i de øvrige kommuner i Midtjylland har noget længere, men de fleste har under 25 kilometer. I enkelte kommuner har de unge dog over 30 kilometer. Længst har unge i Lemvig Kommune med en gennemsnitlig afstand på 40,3 kilometer i 2023.
- De unge tilgår ikke nødvendigvis den relevante uddannelse, der ligger nærmest på deres bopæl. Af de unge, der vælger en gymnasial uddannelse, er der for alle gymnasiale retninger en tredjedel eller mere, der ikke tilgår den uddannelse, der ligger nærmest på deres bopæl. Hovedparten af de unge, der vælger en erhvervsuddannelse, tilgår ikke den institution, der ligger nærmest på deres bopæl.
- Der er stor forskel på de enkelte kommuner, når vi ser på andelen af unge, der har valgt den relevante ungdomsuddannelse, som er nærmest på deres bopæl. Særligt Horsens Kommune skiller sig ud med kun 5 %, der i 2023 tilgik den relevante ungdomsuddannelse, som er nærmest på deres bopæl. Men i de fleste kommuner er der en høj andel, som ikke tilgår det nærmeste tilbud.
- De unge, der afbryder deres uddannelse, har generelt længere end de, der ikke afbryder. Forskellen er dog for alle år fra 2012 til 2022 under fem kilometer.

DEN GENNEMSITLIGE AFSTAND TIL EN UNGDOMSUDDANNELSE ER IKKE ØGET

Ser vi på de midtjyske unge under et, har 76 % i 2023 mellem 0 og 25 kilometer til den ungdomsuddannelse, som de går på (se Figur 11). Set over en 10-årig periode har de hverken fået længere eller kortere vej. Samtidig viser figuren, at i 2023 har 11 % af de unge over 11 % 50 kilometer til den ungdomsuddannelse, som de går på. Den gruppe, der har over 50 kilometer, er steget med to procentpoint i perioden fra 2012 til 2023.

AFSTAND FRA DEN UNGES BOPÆL TIL DEN VALGTE UNGDOMSUDDANNELSE (ALLE UNGE I MIDTJYLLAND)

Figur 11: Figuren viser vejafstanden fra unges bopæl til den ungdomsuddannelse, de gik på per 30. september i 2013-2023, uanset hvilken region ungdomsuddannelsen er placeret i. Dette for unge med bopæl i Midtjylland.

Kilde: Pluss på baggrund af data og afstandsberegninger fra Danmarks Statistik

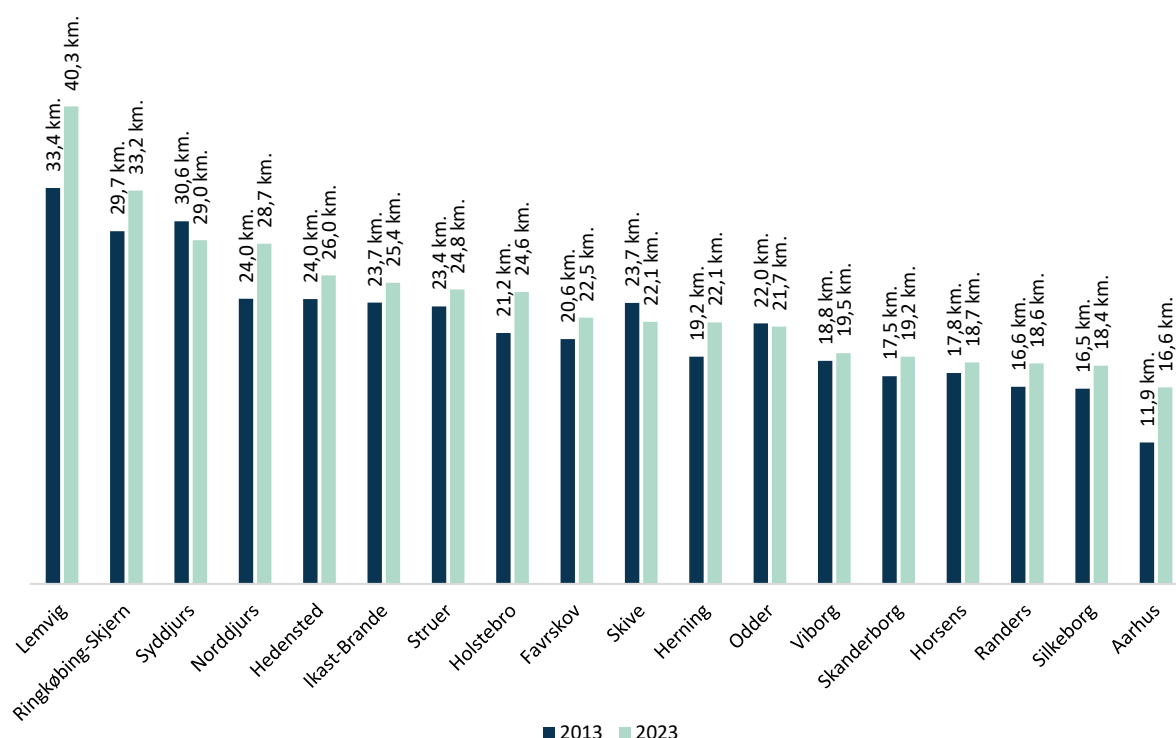
FORSKEL I AFSTAND AFHÆNGIG AF HVILKEN KOMMUNE DEN UNGE BOR I

Der er ikke overraskende forskel i afstand fra den unges bopæl og til den ungdomsuddannelse de går på, afhængig af hvilken kommune, de bor i.

Som Figur 12 viser, har unge i Aarhus Kommune i 2023 under 17 kilometer til den ungdomsuddannelse, som de går på. Det bemærkes dog, at det er en stigning på 4,7 kilometer siden 2013. De unge i de øvrige kommuner i Midtjylland har noget længere, men selvom der i de fleste kommuner er sket en stigning siden 2013, så har de fleste under 25 kilometer. I enkelte kommuner har de unge dog over 30 kilometer. Længst har unge i Lemvig Kommune med en gennemsnitlig afstand på 40,3 kilometer i 2023, hvilket er en forøgelse af afstanden på knap 7 kilometer siden 2013.

Det skal bemærkes, at det ikke er afstanden til den nærmeste ungdomsuddannelse, men til den uddannelsesinstitution, som de unge faktisk går på.

AFSTAND FRA DEN UNGES BOPÆL TIL DEN VALGTE UNGDOMSUDDANNELSE (FORDELT PÅ BOPÆLSKOMMUNE)

Figur 12: Figuren viser den gennemsnitlige vejafstand i km fra unges bopæl til den ungdomsuddannelse, de gik på per 30. september i 2013 og 2023 uanset hvilken region ungdomsuddannelsen er placeret i. Dette fordelt på bopælskommune.

Kilde: Pluss på baggrund af data og afstandsberegninger fra Danmarks Statistik

DE FLESTE UNGE HAR EN UDDANNELSESINSTITUTION FORHOLDSVIS TÆT PÅ, MEN GÅR IKKE NØDVENDIGVIS PÅ DEN, DER LIGGER NÆRMEST

De foregående figurer har vist afstanden fra den unges bopæl til den ungdomsuddannelsesinstitution, som de rent faktisk går på. Det er derfor interessant at se på, om de har relevante uddannelsesinstitutioner nærmere på deres bopæl – og dermed kan forkorte deres transporttid.

Af de unge, der vælger en gymnasial uddannelse, tilgår langt hovedparten den uddannelse, der ligger nærmest på deres bopæl (se Figur 13). På hf er det 26 %, som ikke tilgår det nærmeste tilbud, hvilket er den højeste andel blandt de gymnasiale uddannelser. Hovedparten af de unge, der vælger en erhvervsuddannelse, tilgår ikke den institution, der ligger nærmest.

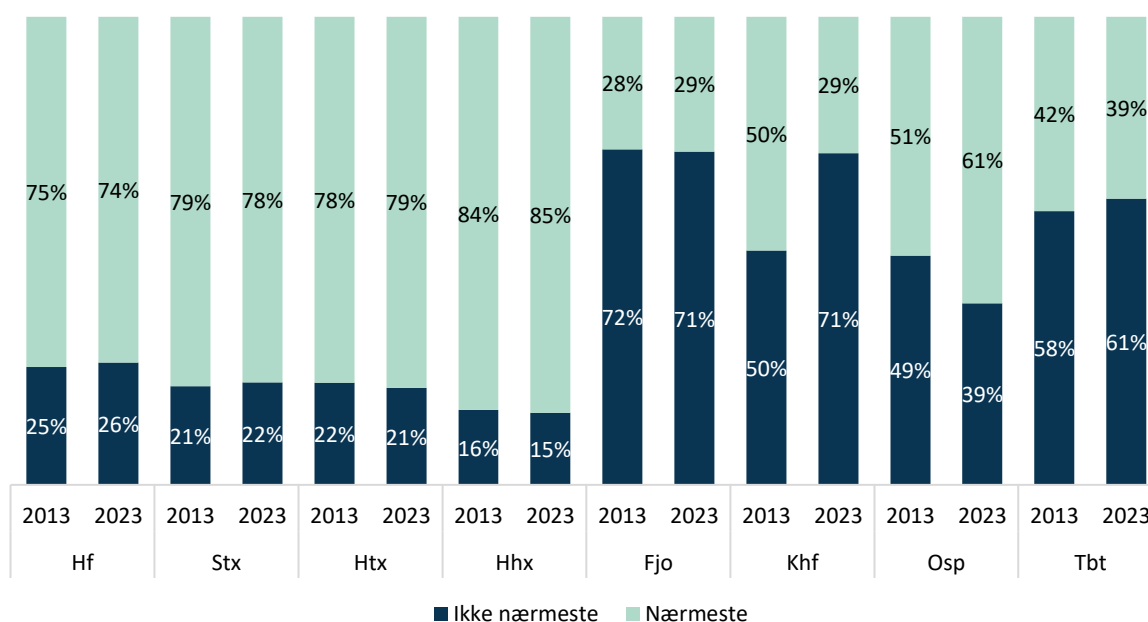
Der kan være flere årsager til forskellen mellem de gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelserne. For eksempel har transporttid betydning for fordeling af elever til de gymnasiale uddannelser¹³, mens det ikke er et fordelingskriterium på erhvervsuddannelserne. Derudover udbyder gymnasierne langt hen ad vejen samme faglige tilbud, hvorfor det på den måde ikke har betydning, hvilket gymnasium den unge tilgår. Anderledes er det for erhvervsskolerne, hvor der

¹³ Transporttid har betydning for fordeling af elever til de gymnasiale uddannelser. Er der flere ansøgere end pladser, fordeles ansøgerne på baggrund af først prioritet og dernæst transporttid. Udgangspunktet er, at de ansøgere, der har kortest transporttid, får plads på gymnasiet.

kan være forskelle i de tilbud, som de enkelte erhvervsskoler udbyder. Eksempelvis er der uddannelser, hvor grundforløb udbydes på en skole, mens hovedforløb skal tages på en anden skole, hvilket kan få de unge til at søge direkte til en skole, hvor de kan tage både grundforløb og hovedforløb. Samtidig er der uddannelser, som kun kan tages på bestemte skoler, der kan ligge langt væk fra den unges bopæl. Endelig har mange erhvervsskoler et skolehjem, hvor den unge kan bo under uddannelsen, hvorved afstand fra den unges bopæl til skolen ikke får betydning for transporttid mv.

For at se, om der er sket en udvikling i, om flere unge tilgår den relevante ungdomsuddannelse, som var nærmest på deres bopæl, har vi sammenlignet 2013 og 2023. Som det ses af figuren, er der små forskelle mellem uddannelserne, dog er der for hovedområde Kontor, Handel og forretningservice sket en markant ændring i andelen af unge, der ikke vælger nærmeste tilbud. I 2023 tilgik 21 procentpoint flere end i 2013 et uddannelsessted, som ikke er det nærmeste.

ANDEL AF UNGE SOM VÆLGER DEN RELEVANTE UNGDOMSUDDANNELSE, SOM ER TÆTTEST PÅ DERES BOPÆL

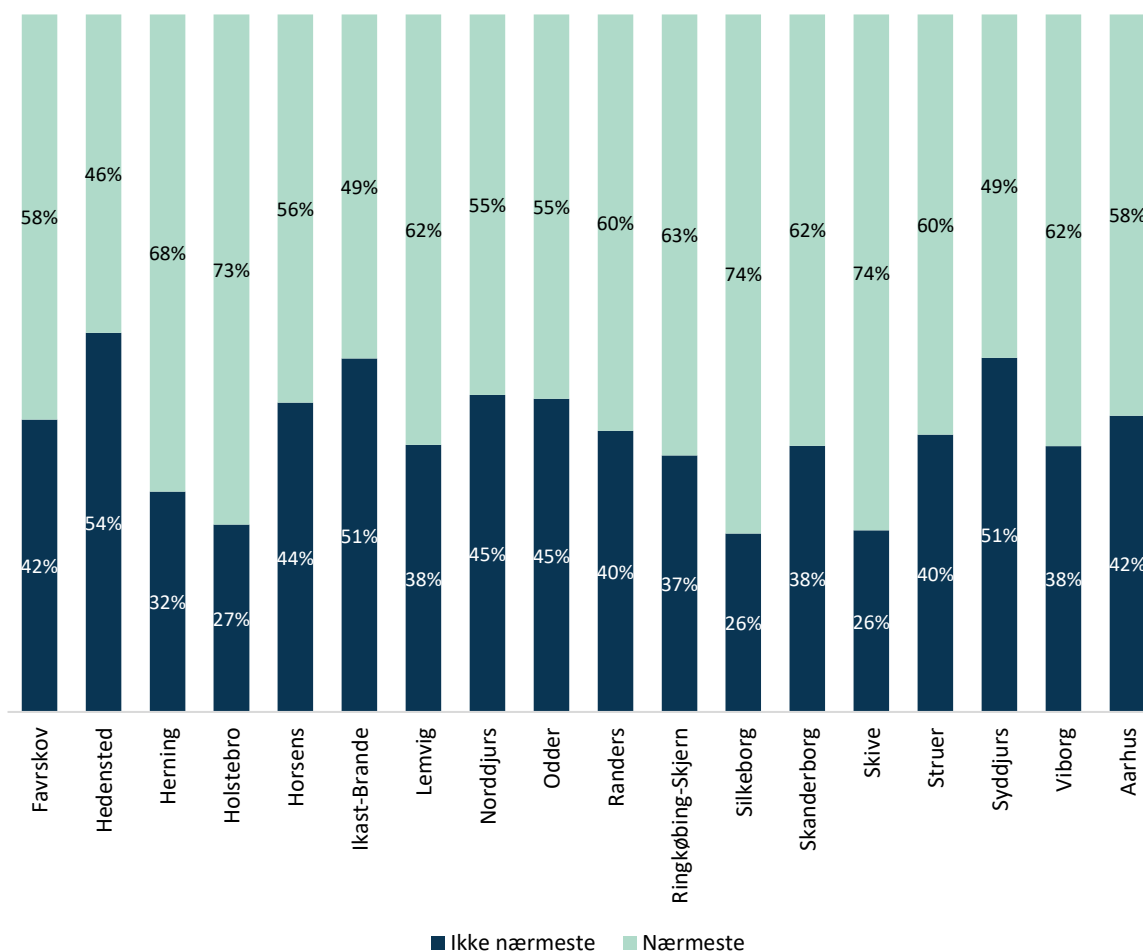
Figur 13: Figuren viser andelen af unge, der har valgt den relevante ungdomsuddannelse, som var nærmest på deres bopæl i årene 2013 og 2023, uanset hvilken region ungdomsuddannelsen er placeret i. Dette for unge med bopæl i Midtjylland og opdelt på de unges faktiske uddannelse. Nærmeste relevante ungdomsuddannelse er defineret som den samme ungdomsuddannelse, som den unge faktisk har valgt. Hvis en ung f.eks. går på hf, viser figuren, om den unge har valgt den hf-mulighed, som var tættest på den unges bopæl. Da beregningerne af faktisk afstand og nærmeste afstand er foretaget med to forskellige værktøjer, er der lidt variation i afstande, som ellers burde være identiske. Vi antager, at den unge har valgt den nærmeste ungdomsuddannelse, hvis 1) navnet på uddannelsesinstitutionen matcher, eller 2) forskellen mellem den faktiske afstand og afstanden til nærmeste relevante ungdomsuddannelse er mindre end +/- 2 km. For at reducere beregningstiden er afstandene ikke beregnet fra de unges præcise bopælsadresser. I stedet har vi inddelt Danmark i kvadratnetceller af 200 meter og beregnet afstanden fra centrum af den celle, som hver bopælsadresse tilhører, til de enkelte uddannelsesinstitutioner. Det betyder, at der teoretisk er en usikkerhed på maksimalt 141 meter i de beregnede afstande. Fjo = "Fødevarer, jordbrug og oplevelser", Khf = "Kontor, handel og forretningservice", Osp = "Omsorg, sundhed og pædagogik", Tbt = "Teknologi, byggeri og transport".

Kilde: Pluss på baggrund af data og afstandsberegninger fra Danmarks Statistik.

Der er stor forskel på de enkelte kommuner, når vi ser på andelen af unge, der tilgår den relevante ungdomsuddannelse, som er nærmest på deres bopæl (se Figur 14). I Hedensted (54 %), Ikast-Brande (51 %) og Syddjurs (51 %) kommuner tilgår over halvdelen ikke den nærmeste relevante ungdomsuddannelse.

Muligheden for at vælge et tilbud, der ikke er nærmest på ens bopæl, har naturligvis også sammenhæng med, hvor langt der er til "næste tilbud". Samtidig kan der også være logistiske årsager til at vælge en uddannelsesinstitution, der kilometermæssigt ligger længere væk, men hvor fx bustider passer bedre end til det nærmeste tilbud.

ANDEL AF UNGE, SOM VÆLGER DEN RELEVANTE UNGDOMSUDDANNELSE, SOM ER TÆTTEST PÅ DERES BOPÆL (OPGJORT PÅ KOMMUNE)

Figur 14: Figuren viser andelen af unge, der har valgt den relevante ungdomsuddannelse, som var tættest på deres bopæl i 2023, uanset hvilken region ungdomsuddannelsen er placeret i. Dette for unge med bopæl i midtjyske kommuner. Nærmeste relevante ungdomsuddannelse er defineret som den samme ungdomsuddannelse, som den unge faktisk har valgt. Se i øvrigt note til Figur 13.

Kilde: Pluss på baggrund af data og afstandsberegninger fra Danmarks Statistik

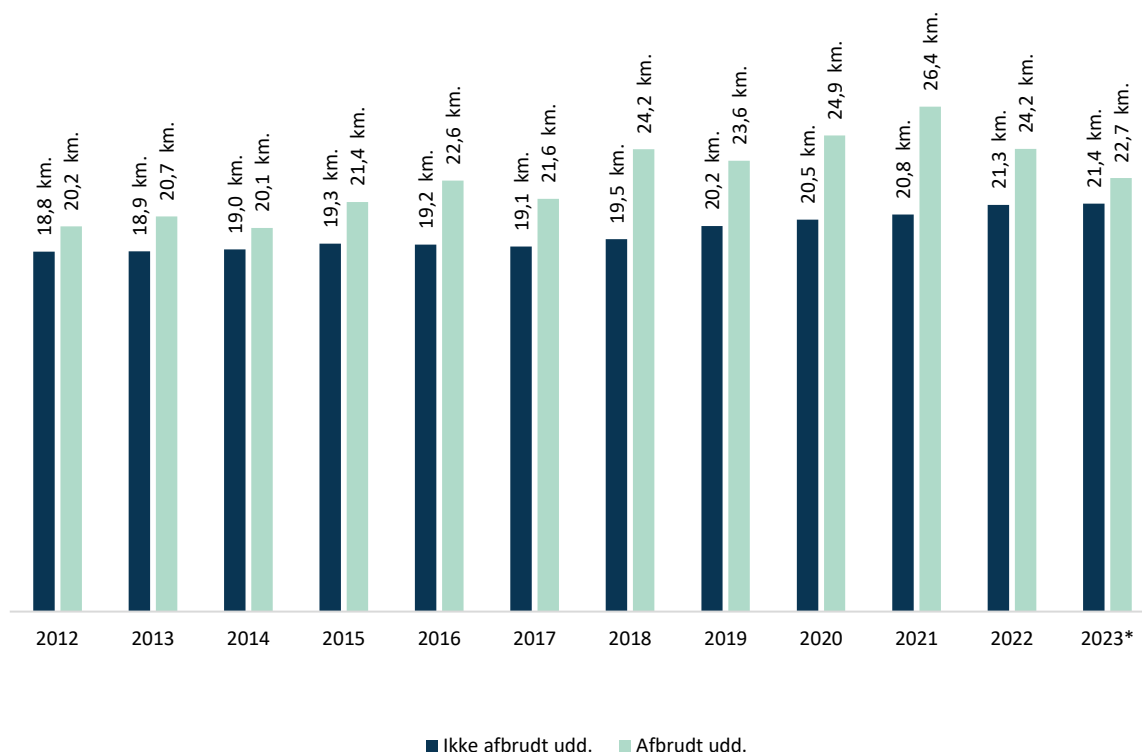
AFSTAND KAN HAVE EN BETYDNING FOR GENNEMFØRSEL AF UDDANNELSE

Afstand kan have betydning for, om den unge gennemfører sin uddannelse, men der er mange årsager til frafald - og afstand er ikke en entydig årsag. I 2021 undersøgte Danmarks Statistik sammenhængen mellem frafald og afstand for ungdomsuddannelserne både deskriptivt og i en sandsynlighedsmodel, hvor det er muligt at kontrollere for andre faktorer. Analysen beskriver, at afstanden lader til kun at have en lille betydning for elevens beslutning om at afbryde sin uddannelse i løbet af det første år, når man kontrollerer for en række andre faktorer. Andre faktorer, der har betydning, er elevens generelle motivation og ønske om at gennemføre uddannelsen, og frafald kan skyldes mange faktorer, som fx problemer med at følge med fagligt, manglende trivsel på uddannelsen eller problemer i hjemmet - og ikke blot, hvor langt den enkelte elev har til sin uddannelse.

Figur 15 viser, at afstand kan have en mindre betydning for, om den unge gennemfører sin uddannelse, da unge, der afbryder deres uddannelse, generelt har lidt længere end dem, der ikke afbryder. Men der er ikke den store forskel, hvorfor afstand ikke kan siges at være en afgørende årsag for gennemførelse af en uddannelse.

Figuren viser, at har de unge, der afbryder deres uddannelse, generelt længere end de, der ikke afbryder. Forskellen er dog for alle år fra 2012 til 2022 under fem kilometer.

VEJAFSTAND FOR UNGE DER AFBRYDER DERES UDDANNELSE

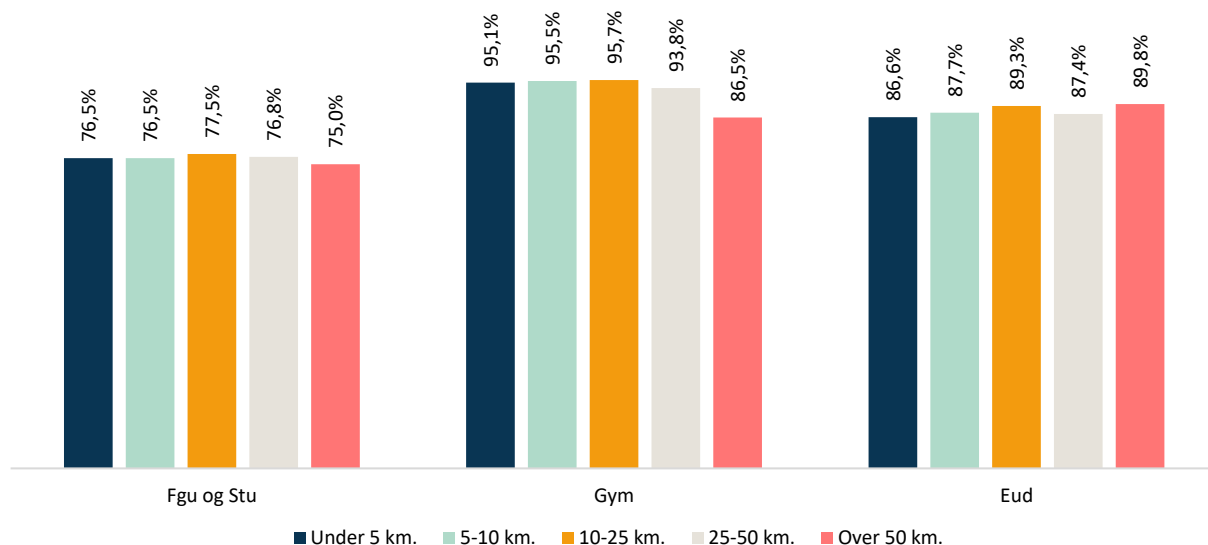
Figur 15: Figuren viser den gennemsnitlige vejafstand i km fra unges bopæl til den ungdomsuddannelse, de gik på per 30. september i 2012-2023 for unge med bopæl i Midtjylland, uanset hvilken region ungdomsuddannelsen er placeret i. Dette fordelt på om de har afbrudt den ungdomsuddannelse, de var i gang med på statustidspunktet. Unge, som i de senest tilgængelige data stadig var i gang med deres ungdomsuddannelse, er medtaget som ikke-afbrudte. Dette er særligt relevant for 2023, og tallene for 2023 vil derfor sandsynligt ændre sig, når de unge er lidt længere på deres uddannelser og har haft længere tid til at falde fra.

Kilde: Pluss på baggrund af data og afstandsberegninger fra Danmarks Statistik

For yderligere at se på, om afstand har betydning for gennemførelse, har vi set på de enkelte uddannelser (se Figur 16).

Som det ses af denne figur, så tyder det på, at afstand har en mindre betydning for gennemførelse af en gymnasial uddannelse, hvor lidt færre med en afstand over 50 kilometer gennemfører, end dem, der har mellem 0 og 50 kilometer. På FGU og STU er der en (meget) lille forskel, mens afstand ikke ses at have en betydning for gennemførelse af en erhvervsuddannelse.

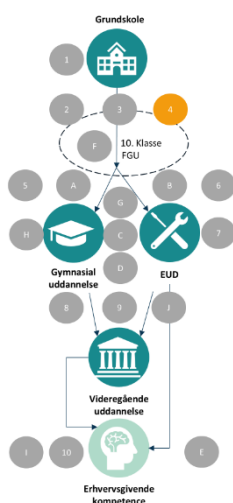
VEJAFSTAND FOR UNGE DER AFBRYDER DERES UDDANNELSE FORDELT PÅ UDDANNELSESTYPER

Figur 16: Figuren viser andelen af unge med bopæl i Midtjylland, som med de senest tilgængelige data ikke har afbrudt den ungdomsuddannelse, som de var i gang med per 30. september 2022. Dette fordelt på typen af ungdomsuddannelse og vejafstanden fra de unges bopæl til deres ungdomsuddannelse. Unge uden afbrud på deres ungdomsuddannelse dækker både unge, som har fuldført deres ungdomsuddannelse og unge, som stadig er i gang (og som derfor fortsat kan afbryde den).

Kilde: Pluss på baggrund af data og afstandsberegninger fra Danmarks Statistik

3.4 Indikator 4 Søgning til ungdomsuddannelse

Valg af en ungdomsuddannelse efter 9. eller 10. klasse er et centralt skæringsskærpunkt i de unges uddannelsesforløb - og har stor betydning for deres videre vej gennem uddannelsessystemet. Det er her de første sporskifter opstår i forhold til både faglig retning og tilknytning til ungdomsuddannelsesinstitutionerne.

Indikator 4 belyser, hvor de unge i Midtjylland søger hen, når de forlader grundskolen. Indikatoren siger særligt noget om, hvorvidt flere vælger en ungdomsuddannelse og om flere unge vælger erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse.

Resultaterne i indikator 3 peger på, at der siden 2015 er sket en kraftig udvikling i søgningen til 10. klasse, særligt på efterskole. Dermed udskyder langt over halvdelen af de midtjyske unge deres valg af ungdomsuddannelse. Resultaterne viser, at

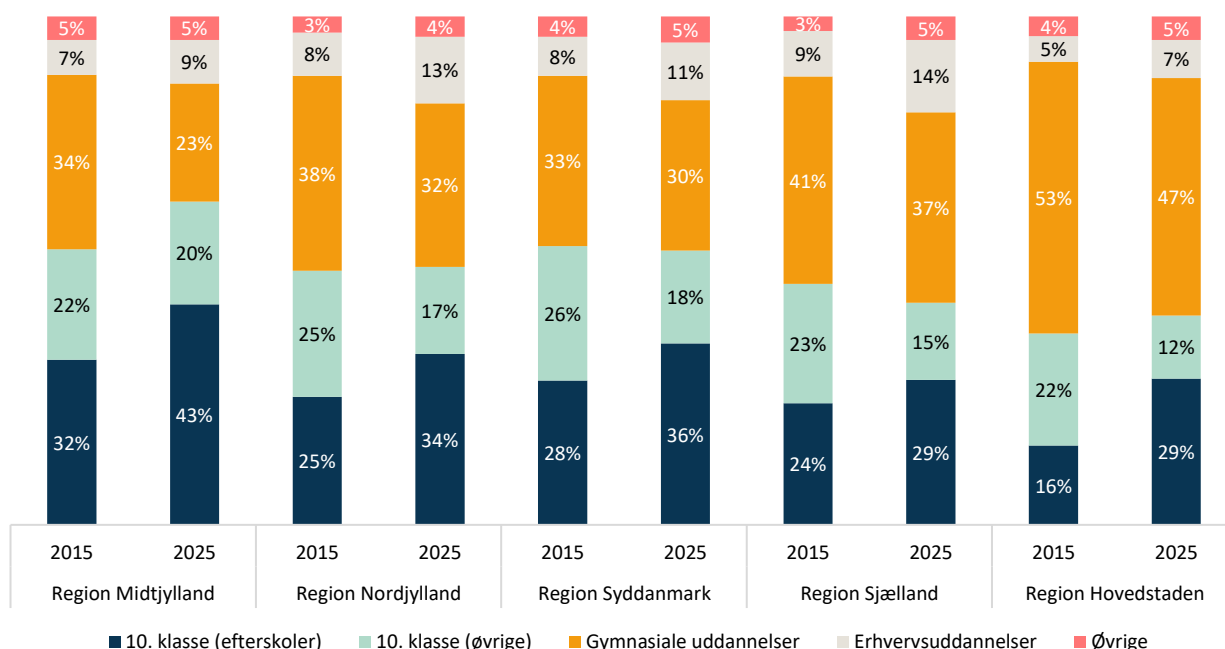
- Midtjylland har - sammenlignet med de øvrige regioner - den markant højeste andel af elever, der søger 10. klasse. I alt 63 % vælger efter afsluttet 9. klasse at fortsætte i et 10. klassetilbud. 43 % vælger en efterskole.
- Hos de elever, som søger en ungdomsuddannelse direkte efter 9. klasse, er stx i 2025 fortsat den mest søgte, men der er siden 2015 sket en stigning på 10 procentpoint i søgningen til eud og eux direkte efter 9. klasse.
- I alle kommuner er søgningen til en gymnasial uddannelse direkte efter 9. klasse faldet siden 2015, mens søgningen til erhvervsuddannelserne er steget i alle kommuner.
- Tre fjerdedele søger en gymnasial uddannelse, når de har afsluttet 10. klasse eller FGU.
- Der er store forskelle mellem kommunerne, når man ser på, hvor mange der i 2025 søger en erhvervsuddannelse via 10. klasse eller FGU. I Hedensted Kommune søger 34 % en erhvervsuddannelse, mens det kun er gældende for 12 % i Aarhus Kommune.

MIDTJYLLAND HAR DEN HØJESTE ANDEL AF ELEVER, DER SØGER 10. KLASSE

Midtjylland har i forhold til de andre regioner langt den højeste andel af elever, som efter 9. klasse søger 10. klasse. I alt er det 63 % af de midtjyske unge, der søger 10. klasse efter afsluttet 9. klasse. Som det fremgår af Figur 17, er der i 2025 43 % af alle afgangselever, der søger en 10. klasse på efterskole og 20 %, der søger en anden 10. klasse. Det er en stigning på ni procentpoint på 10 år.

Af de midtjyske unge, der søger en 10. klasse, vælger 68 % en efterskole, 13 % en kommunal 10. klasse, 9 % en kommunal ungdomsskole eller ungdomskostskole, 8 % en friskole eller privat grundskole og 2 % et andet tilbud. Denne fordeling ligner Region Nordjylland og Region Syddanmark, mens der i Region Sjælland og Region Hovedstaden er væsentligt flere, der vælger en kommunal 10. klasse.

SØGNING TIL UNGDOMSUDDANNELSER - AFGANGSELEVER 9. KLASSE FORDELT PÅ BOPÆLSREGION

Figur 17: Figuren viser udviklingen i fordelingen af søgte ungdomsuddannelser i Midtjylland og i øvrige regioner i 2015 og 2025 direkte efter 9. klasse (bopælsregion). Kategorien "øvrige" indeholder alle andre uddannelser end de gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelser, således også den forberedende grunduddannelse (FGU) og de særligt tilrettelagte uddannelser (STU).

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

FLERE SØGER EUD OG EUX, MENS STX FORTSAT ER DEN MEST POPULÆRE GYMNASIALE UDDANNELSE

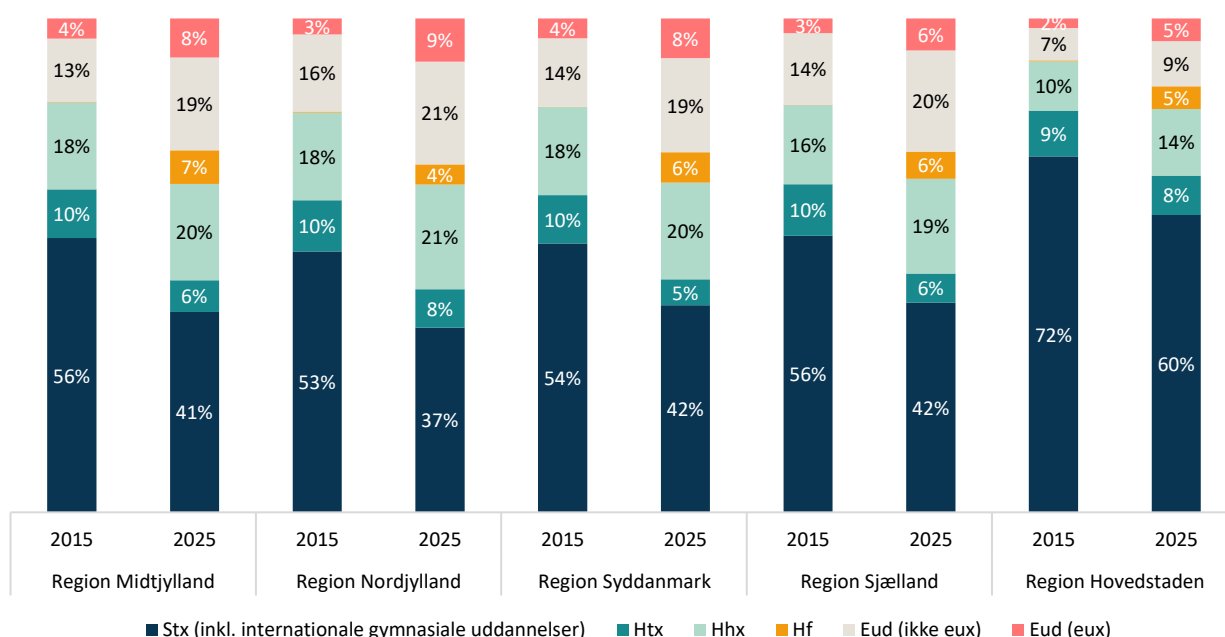
Hos de elever, som søger en ungdomsuddannelse direkte efter 9. klasse, er stx i 2025 fortsat den mest søgte ungdomsuddannelse i Midtjylland såvel som i de øvrige regioner. Som det fremgår af Figur 18 vælger 41 % af de midtjyske unge, som søger en ungdomsuddannelse i 2025, en stx-uddannelse. Det er dog interessant at bemærke, at der i alle regioner har været et fald i søgningen til stx i perioden fra 2015 til 2025. I Midtjylland er faldet på 15 procentpoint. Størstedelen af faldet er sket i perioden 2015-2020, mens søgningen har været nogenlunde konstant siden

2020.

Hhx er den næstmest søgte ungdomsuddannelse. Som det ses i Figur 18, er søgningen til hhx steget i alle regioner siden 2015. I 2025 vælger 20 % af eleverne i Midtjylland således hhx. Søgningen til hhx har særligt taget fart siden 2022. Derimod er andelen, som søger htx, faldet en smule siden 2015 i både Midtjylland og de øvrige regioner. I dag er der kun 6 % af 9. klasses afgangseleverne i Midtjylland, der søger htx.

Samtidig er der fra 2015 til 2025 sket en stigning på 10 procentpoint i søgningen til eud og eux direkte efter 9. klasse.

UDDANNELSESFORDELING FOR GYMNASIALE UDDANNELSER ELLER ERHVERVSUDDANNELSER

Figur 18: Figuren viser udviklingen i fordelingen af søgte gymnasiale uddannelser direkte efter 9. klasse (fordelt på stx inkl. ib, hf, htx og hhx) og erhvervsuddannelser (fordelt på ikke-eux og eux) i Midtjylland og i øvrige regioner i 2015 og 2025 (bopælsregion).

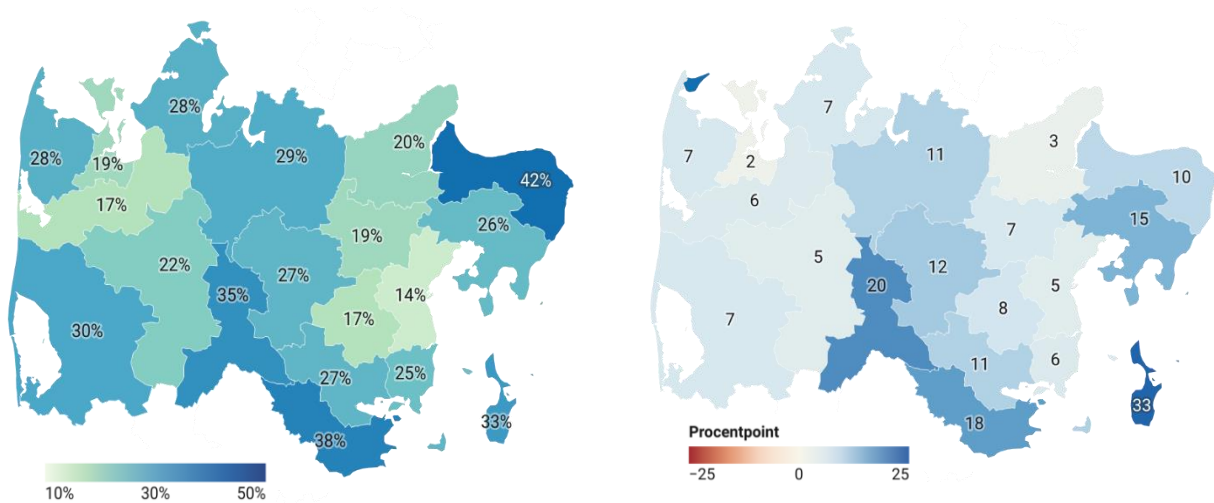
Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

SØGNINGEN TIL ERHVERVSUDDANNELSERNE DIREKTE EFTER 9. KLASSE ER STEGET I ALLE KOMMUNER

Selvom der er sket en generel stigning i søgningen til erhvervsuddannelserne, er der væsentlige forskelle mellem de midtjyske kommuner. Når man ser på andelen af unge, som søger ind på en erhvervsuddannelse (se Figur 19) ses, at 42 % af unge fra Norddjurs Kommune søger en erhvervsuddannelse efter 9. klasse, mens dette kun gælder for 14 % af de århusianske unge.

Siden 2015 har der været en stigning i alle kommuner. Det er værd at bemærke, at der i Ikast-Brande, Hedensted og Syddjurs kommuner har været en væsentlig stigning i søgningen til erhvervsuddannelserne, hvor særligt Ikast-Brande og Hedensted kommuner skiller sig ud med en stigning på henholdsvis 20 og 18 procentpoint.

SØGNING TIL ERHVERVSUDDANNELSER EFTER 9. KLASSE FORDELT PÅ MIDTJYSKE KOMMUNER

Figur 19: *Figurene viser andelen af elever med bopæl i midtjyske kommuner, som efter at have afsluttet 9. klasse har søgt direkte ind på en erhvervsuddannelse i 2025 (figuren til venstre), og hvor meget dette adskiller sig fra søgningen i 2015 (figuren til højre). Andele er udregnet eksklusive søgningen til 10. klasse.*

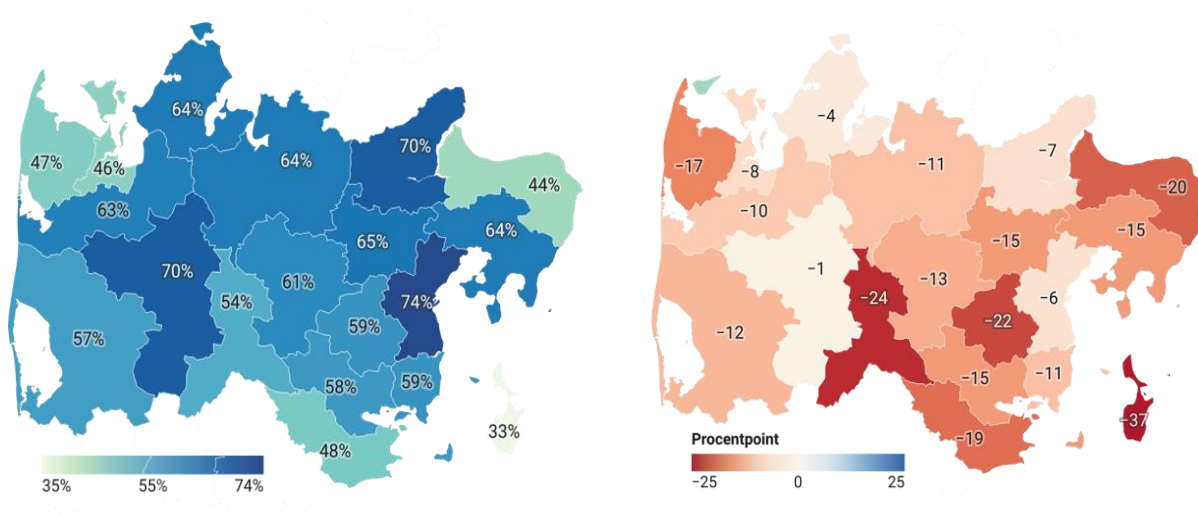
Kilde: *Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring*

FALD I SØGNINGEN TIL EN GYMNASIAL UDDANNELSE DIREKTE EFTER 9.KLASSE I ALLE KOMMUNER

I lighed med søgningen til erhvervsuddannelserne, er der mellem de midtjyske kommuner en væsentlig variation i søgningen til gymnasiale uddannelser (se Figur 20). Således søger 74 % af de århusianske unge ind på en gymnasial uddannelse efter 9. klasse, mens det kun gør sig gældende for 44 % af unge fra Norddjurs Kommune. Det er også værd at bemærke, at 70 % de unge i Herning Kommune og Randers Kommune søger en gymnasial uddannelse direkte efter 9. klasse.

I alle kommuner er søgningen til en gymnasial uddannelse efter 9. klasse faldet siden 2015. Mest markant i Ikast-Brande (24 procentpoint), Skanderborg (22 procentpoint) og Norddjurs (20 procentpoint).

SØGNING TIL GYMNASIALE UDDANNELSER EFTER 9.KLASSE FORDELT PÅ MIDTJYSKE KOMMUNER

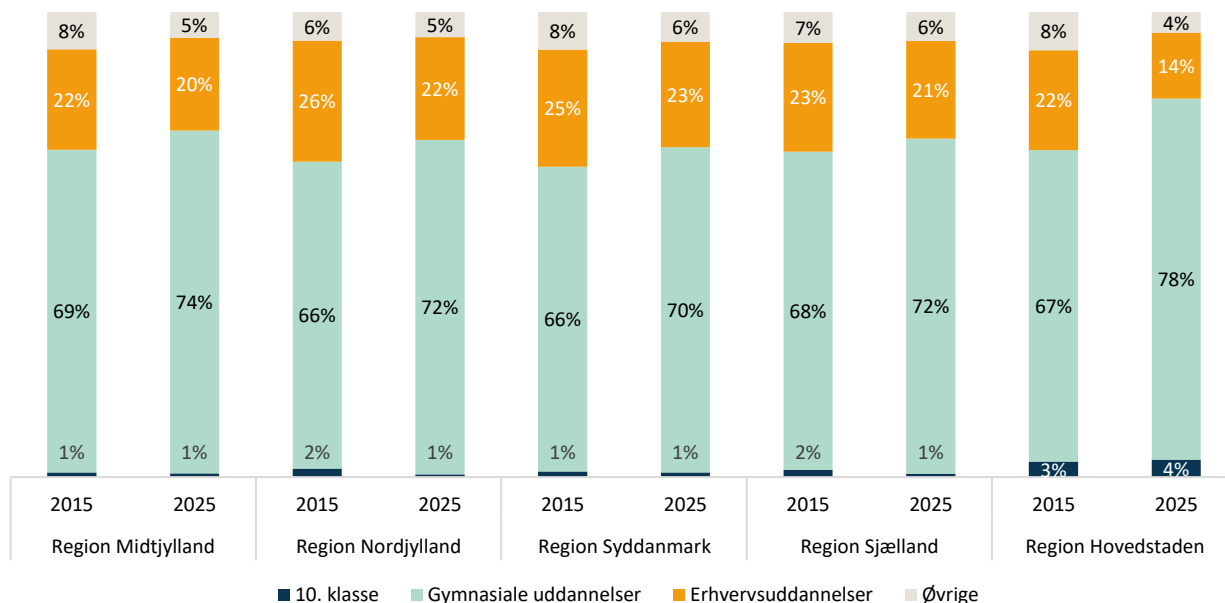
Figur 20: Figureerne viser andelen af elever med bopæl i midtjyske kommuner, som efter at have afsluttet 9. klasse har søgt direkte ind på en gymnasial uddannelse i 2025 (figuren til venstre), og hvor meget dette adskiller sig fra søgningen i 2015 (figuren til højre). Andele er udregnet eksklusive søgningen til 10. klasse.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

STIGENDE SØGNING TIL GYMNASIALE UDDANNELSER VIA 10. KLASSE ELLER FGU

74 % søger en gymnasial uddannelse, når de har afsluttet 10. klasse eller FGU. Det er en stigning på fem procentpoint fra 2015 til 2025 (se Figur 21). Samtidig er der en svag tilbagegang til søgningen til erhvervsuddannelserne på to procentpoint. Tendensen er det samme i alle regioner.

SØGNING TIL ENTEN GYMNASIAL UDDANNELSE ELLER ERHVERVSUDDANNELSE VIA 10. KLASSE ELLER FGU

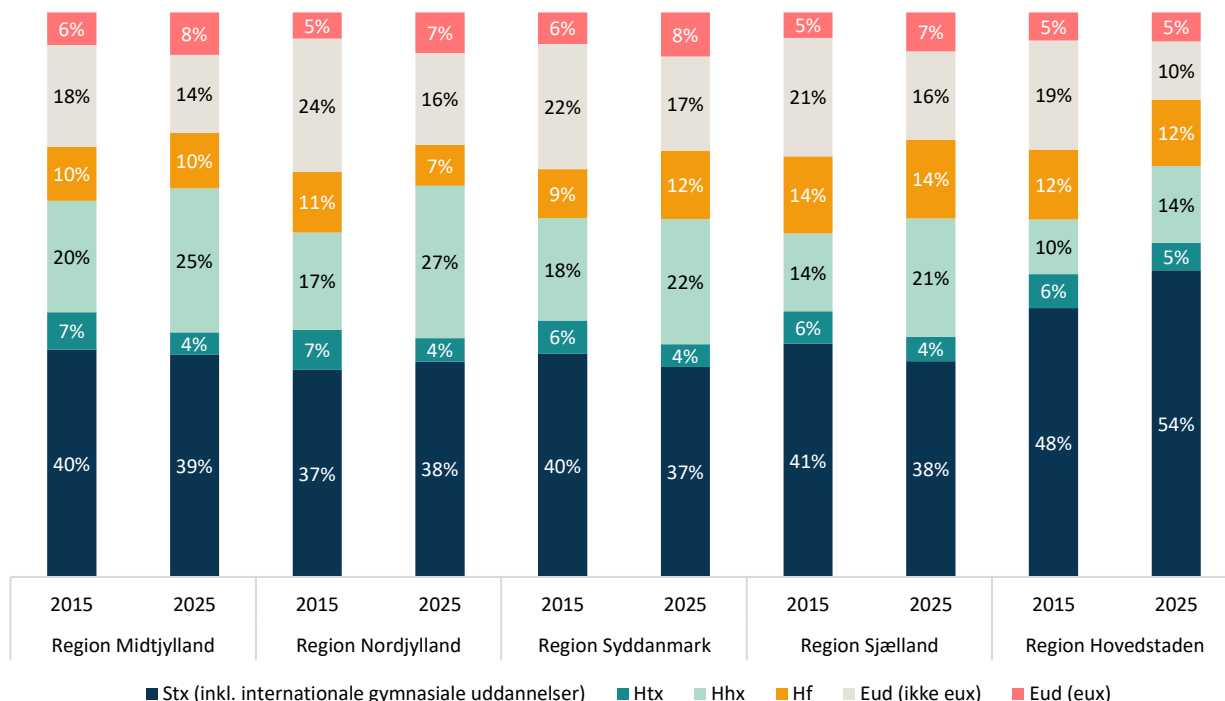

Figur 21: Figuren viser udviklingen i fordelingen af søgte ungdomsuddannelser i Midtjylland og øvrige regioner i 2015 og 2025 direkte efter 10. klasse (bopælsregion). Kategorien "øvrige" indeholder alle andre uddannelser end de gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelser, således også den forberedende grunduddannelse (FGU og de særligt tilrettelagte uddannelser (STU).

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

Som det fremgår af Figur 22 er der fra 2015 til 2025 sket en stigning i søgningen til hhx på fem procentpoint, mens der er sket et fald i søgningen til eud/eux og htx.

SØGNING TIL DE ENKELTE UDDANNELSER VIA 10. KLASSE ELLER FGU

Figur 22: Figuren viser udviklingen i fordelingen af søgte gymnasiale uddannelser direkte efter 10. klasse (fordelt på stx inkl. ib, hf, htx og hhx) og erhvervsuddannelser (fordelt på ikke-eux og eux) i Midtjylland og øvrige regioner i 2015 og 2025 (bopælsregion).

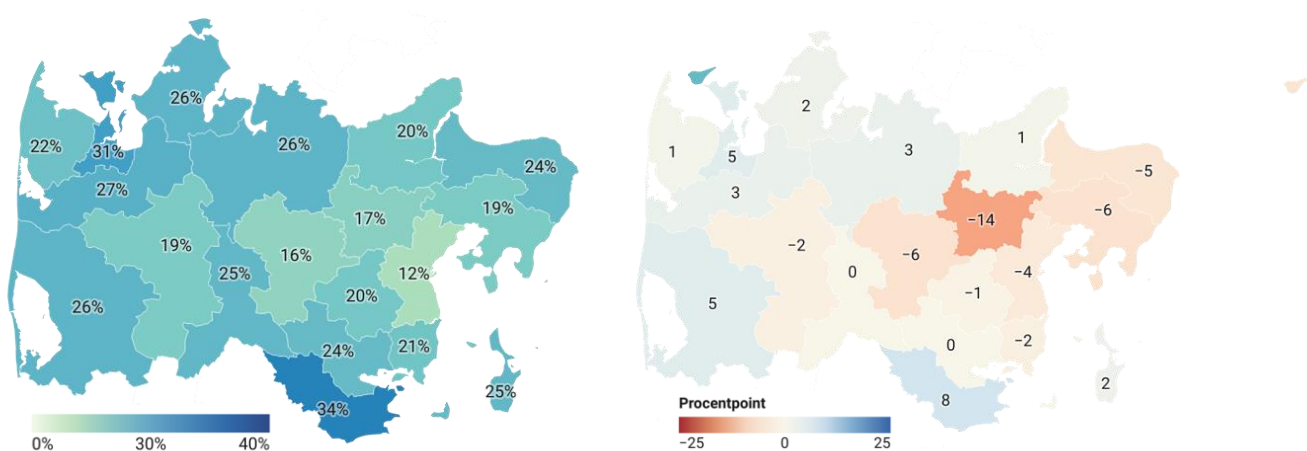
Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

KOMMUNALE FORSKELLE I HVAD ELEVERNE SØGER VIA 10. KLASSE ELLER FGU

Der er store forskelle mellem kommunerne, når man ser på, hvor mange der i 2025 søger en erhvervsuddannelse via 10. klasse eller FGU. I Hedensted Kommune søger 34 % en erhvervsuddannelse, mens det kun er gældende for 12 % i Aarhus Kommune (se Figur 23).

Der har ikke været den store udvikling i søgningen siden 2015. Dog skiller Favrskov Kommune sig ud med et fald på 14 procentpoint fra 2015 til 2025.

SØGNING TIL ERHVERVSUDDANNELSER VIA 10. KLASSE ELLER FGU FORDELT PÅ MIDTJYSKE KOMMUNER

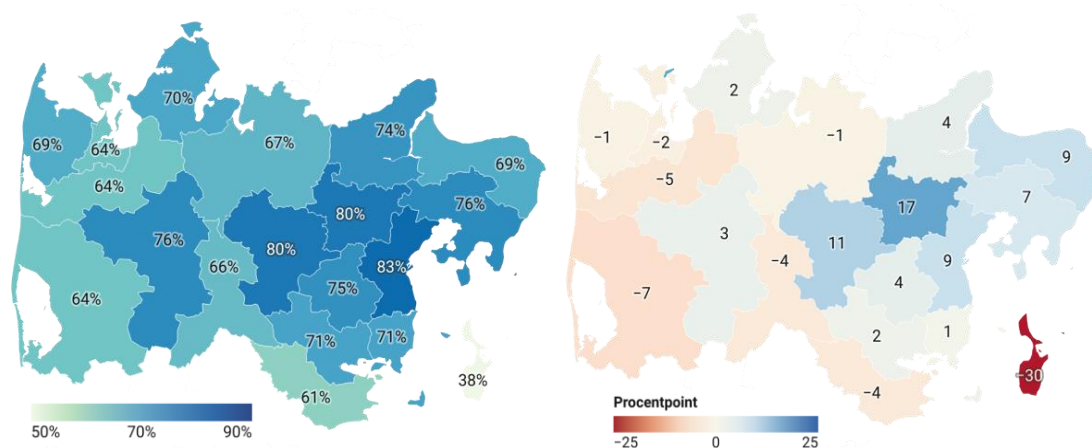

Figur 23: Figureerne viser andelen af elever med bopæl i midtjyske kommuner, som efter at have afsluttet 10. klasse har søgt direkte ind på en erhvervsuddannelse i 2025 (figuren til venstre), og hvor meget dette adskiller sig fra søgningen i 2015 (figuren til højre). Andele er udregnet eksklusive søgningen til 10. klasse.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

Efter 10. klasse eller FGU er det i de østjyske kommuner, at der er flest, som søger en gymnasial uddannelse, mens andelen ligger lidt lavere i de vestjyske kommuner (se Figur 24). Den mest bemærkelsesværdige udvikling er sket i Favrskov Kommune, hvor der har været en stigning på 17 procentpoint fra 2015 til 2025, samt Silkeborg Kommune med en stigning på 11 procentpoint.

SØGNING TIL GYMNASIALE UDDANNELSER VIA 10. KLASSE ELLER FGU FORDELT PÅ KOMMUNER

Figur 24: Figureerne viser andelen af elever med bopæl i midtjyske kommuner, som efter at have afsluttet 10. klasse har søgt direkte ind på en gymnasial uddannelse i 2025 (figuren til venstre), og hvor meget dette adskiller sig fra søgningen i 2015 (figuren til højre). Andele er udregnet eksklusive søgningen til 10. klasse.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

4 Det næste skridt: Gennemførelse af en ungdomsuddannelse

Indikator 5: De unges veje til ungdomsuddannelse
Indikator 6: De midtjyske elevers trivsel
Indikator 7: Frafald på ungdomsuddannelser
Indikator 8: Uddannelsesniveau syv år efter grundskolen

Der er ikke noget, der tyder på, at det er lykkedes at nedbringe frafaldet fra ungdomsuddannelserne. På de gymnasiale uddannelser i Midtjylland ligger frafaldet på niveau med resten af landet, og mønstrene i frafald har været stabile de seneste syv år. Det er dog vigtigt

at bemærke, at de fleste, der afbryder en gymnasial uddannelse, vælger en ny uddannelsesvej. Af dem, der afbryder en gymnasial uddannelse og laver et omvalg, fortsætter 37 % på en erhvervsuddannelse.

På erhvervsuddannelserne sker det største frafald mellem grundforløb og hovedforløb, hvor 23 %, der har opnået kvalifikationer til at starte på hovedforløb, ikke er startet på hovedforløb seks måneder efter. Dette er på niveau med resten af landet. Frafaldet mellem grundforløb og hovedforløb er stagneret de seneste år, efter at det havde været faldende siden 2011. De unge, der går i stå mellem grund- og hovedforløb, har kvalificeret sig til at påbegynde et hovedforløb, dvs. at der ikke er en formel barriere i form af manglende kvalifikationer.

Fravær og mistrivsel kan være årsager til, at unge frafalder deres ungdomsuddannelse. Der er dog ikke noget, der tyder på, at unge i Midtjylland har højere fravær eller dårligere trivsel end unge i andre regioner. De midtjyske unge har et af de gennemsnitligt laveste fravær i Danmark, både på gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelser. Fraværet er på 9,8 % på de gymnasiale uddannelser og 8,0 % på erhvervsuddannelserne. Fraværet har dog været stigende på erhvervsuddannelserne siden 2020 – især for kvinderne.

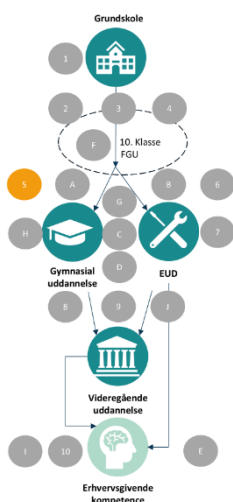
De midtjyske unge trives helt overordnet set godt og på niveau med 2022. Resultaterne for trivsel er på niveau med de øvrige regioner. Eleverne på de gymnasiale uddannelser har god faglig og social trivsel, men det er dog værd at bemærke, at 18 % oplever pres og bekymringer, der går ud over deres trivsel, ligesom en tilsvarende andel (19 %) giver deres læringsmiljø en lav score. Elever og lærlinge på erhvervsuddannelserne trives generelt også fagligt og socialt. Det, som de giver den laveste score, er de fysiske rammer, som får 3,8 på en skala, hvor 5 er det højeste.

I 2024 har 81 % gennemført en kompetencegivende ungdomsuddannelse syv år efter 9. klasse. Det er en stigning på fem procentpoint over de seneste 10 år. Der har været en tilsvarende mindre stigning i alle landets regioner. Stigningen i gennemførelse skyldes, at flere fuldfører en ungdomsuddannelse inden for perioden på syv år. For 10 år siden var 9 % af de unge stadig i gang med en ungdomsuddannelse syv år efter 9. klasse. I dag gælder det 5 %.

Der er en konstant gruppe på 15 %, som aldrig påbegynder eller fuldfører en ungdomsuddannelse. Andelen af unge, der aldrig har påbegyndt en ungdomsuddannelse, har ligget uændret på 2 % gennem de seneste 10 år. Gruppen af unge, der har afbrudt en ungdomsuddannelse og syv år efter 9. klasse, hverken er i gang med eller har gennemført en anden, har ligeledes været forholdsvis konstant på 13 %. Der er en overvægt af mænd blandt dem, der ikke har gennemført en ungdomsuddannelse syv år efter 9. klasse. De fleste har været i gang, men har afbrudt. Køns-skævheden findes i alle regionens kommuner, men er særligt udtalt i Norddjurs og Syddjurs

kommuner.

4.1 Indikator 5 De unges veje til ungdomsuddannelse

Vejen fra grundskolen og videre i uddannelsessystemet er ikke altid lige og forudsigelig. Når de unge tilmelder sig en ungdomsuddannelse efter 9. klasse, er det starten på en rejse, der for nogle bliver direkte og for andre mere snoet. Nogle fastholdes i deres første valg, mens andre skifter retning, tager pauser eller søger afklaring i fx 10. klasse eller FGU.

Indikator 5 belyser de bevægelser, der er, når vi følger de enkelte ungdomsårgange op til tre skoleår efter, at de har afsluttet 9. klasse.

Resultaterne i indikator 5 tydeliggør billedet af, at der i Midtjylland er en meget høj andel, som vælger at gå i 10. klasse, samt at der er en konstant gruppe, som ikke får fodfæste på en ungdomsuddannelse. Overordnet peger resultaterne på, at:

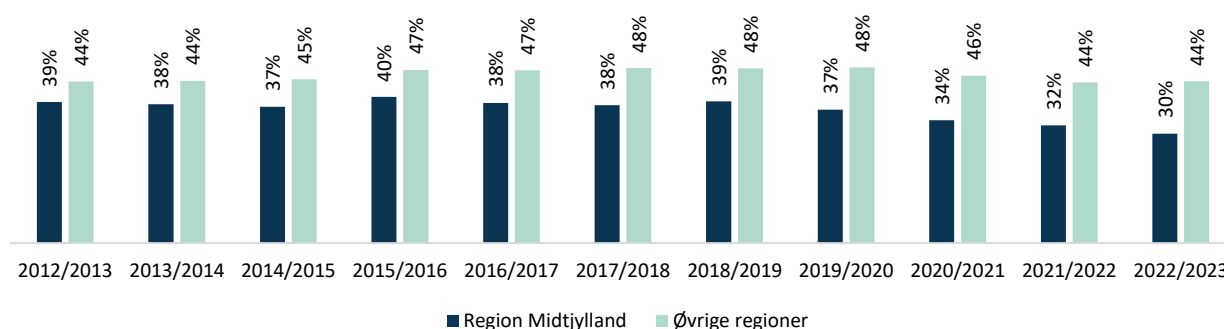
- Andelen, der starter en ungdomsuddannelse direkte efter 9. klasse, er i Midtjylland faldende. Fra 39 % af en årgang i 2013 til 30 % 2023.
- De fleste er påbegyndt en ungdomsuddannelse to år efter afsluttet 9. klasse. I alt er 91 % startet på en ungdomsuddannelse to år efter 9. klasse, hvilket er en stigning på fire procentpoint på 10 år.
- Der er 11 % af de unge, som ikke har fået fodfæste på en ungdomsuddannelse to år efter 9. klasse. De fleste er påbegyndt, men faldet fra undervejs – en mindre del er aldrig begyndt.
- Hovedparten, der ikke er påbegyndt en ungdomsuddannelse efter to år, er selvforsørgende.
- 42 % af dem, der ikke er påbegyndt en ungdomsuddannelse efter syv år, er på offentlig forsørgelse (ikke SU).

ANDELEN, DER PÅBEGYNDER EN UNGDOMSUDDANNELSE DIREKTE EFTER 9. KLASSE, ER FALDET OVER DE SIDSTE 10 ÅR

Politisk har der været iværksat en række tiltag for at motivere flere unge til at vælge en ungdomsuddannelse direkte efter 9. klasse. Tiltagene har fokuseret på at forbedre vejledningen, øge kendskabet til forskellige uddannelsesmuligheder og skabe mere sammenhængende overgange fra grundskolen til ungdomsuddannelserne. I 2017 blev der gennemført en reform, hvor Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU-centrene) blev nedlagt, og vejledningen integreret i kommunernes ungeindsats (KUI). Reformen gav kommunerne et større ansvar for at sikre, at alle unge er klar til uddannelse eller beskæftigelse, og havde til formål at skabe en mere sammenhængende og effektiv vejledningsindsats.

Andelen af unge, som efter 9. klasse starter direkte på en ungdomsuddannelse, er i Midtjylland faldet fra 39 % i 2013 til 30 % i 2023, som det ses af Figur 25. Som det ses af figuren, har Midtjylland i alle årene haft en væsentlig lavere overgang fra 9. klasse til ungdomsuddannelse end de øvrige regioner under et.

OVERGANG FRA 9. KLASSE TIL UNGDOMSUDDANNELSER SKOLEÅRET EFTER

Figur 25: Figuren viser andelen af unge, som har afsluttet 9. klasse i skoleårene fra 2012/2013 til 2022/2023, som er i gang med en ungdomsuddannelse per 30. september skoleåret efter. De unge er fordelt på den region, som de boede i, da de afsluttede 9. klasse.

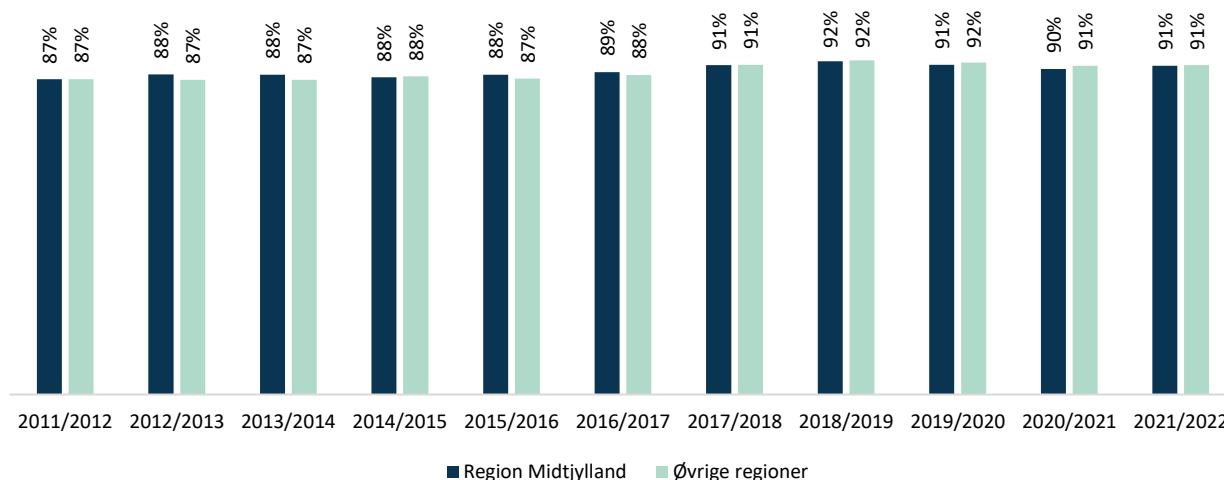
Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

DE FLESTE ER PÅBEGYNDT EN UNGDOMSUDDANNELSE TO ÅR EFTER AFSLUTTET 9. KLASSE

Ser vi derimod på hvor mange af en årgang, der påbegynder en ungdomsuddannelse to år efter afsluttet 9. klasse, er de fleste i gang. I Midtjylland er 91 % procent startet på en ungdomsuddannelse (se Figur 26), hvilket er det samme som for de øvrige regioner under et.

Som det også ses af figuren, er overgangsprocenten øget med fire procentpoint i løbet af 10 år.

OVERGANG FRA 9. KLASSE TIL UNGDOMSUDDANNELSER TO SKOLEÅR EFTER

Figur 26: Figuren viser andelen af unge, som har afsluttet 9. klasse i skoleårene fra 2011/2012 til 2021/2022, som er i gang med en ungdomsuddannelse per 30. september to skoleår efter. De unge er fordelt på den region, som de boede i, da de afsluttede 9. klasse.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

FORSKYDNINGER I DE UNGES VEJ GENNEM UNGDOMSUDDANNELSERNE

Når vi ser på, hvordan de unges overgang til ungdomsuddannelse ser ud op til tre skoleår efter afsluttet 9. klasse, sker der en række interessante forskydninger.

Ved at følge en hel årgang kan vi på aggregeret niveau (altså for hele årgangen, ikke for den enkelte elev) følge de forskydninger, der sker. Forskydningerne er udtryk for de unges skift mellem uddannelser og for unge, der helt falder ud af ungdomsuddannelse. I tallene gemmer sig mange bevægelser for den enkelte unge, som vi ser nærmere på i indikator 7.

Figur 27 viser bevægelserne for den årgang, som afsluttede 9. klasse i skoleåret 2020/2021. Vi har fulgt årgangen 3, 9, 15, 21 og 27 måneder efter afslutning af 9. klasse. For overskuelighedens skyld har vi i Tabel 4 indplaceret de enkelte nedslag i skoleår, samt beskrevet den population, der er i de enkelte datanedslag.

Tre måneder efter at årgangen 2020/2021 har afsluttet 9. klasse, er 96 % i gang med en eller anden uddannelse. Hovedparten har valgt 10. klasse, FGU eller STU. I dette tal gemmer sig de mange unge, der vælger at tage på efterskole i 10. klasse. I det første skoleår efter 9. klasse vælger en markant højere andel af midtjyske unge 10. klasse, FGU eller STU, end det ses i de øvrige regioner under et. To og tre år efter afsluttet 9. klasse ligner Midtjylland dog de øvrige regioner under et. Der er 32 % af årgangen, som starter direkte på en gymnasial eller erhvervsuddannelse efter 9. klasse.

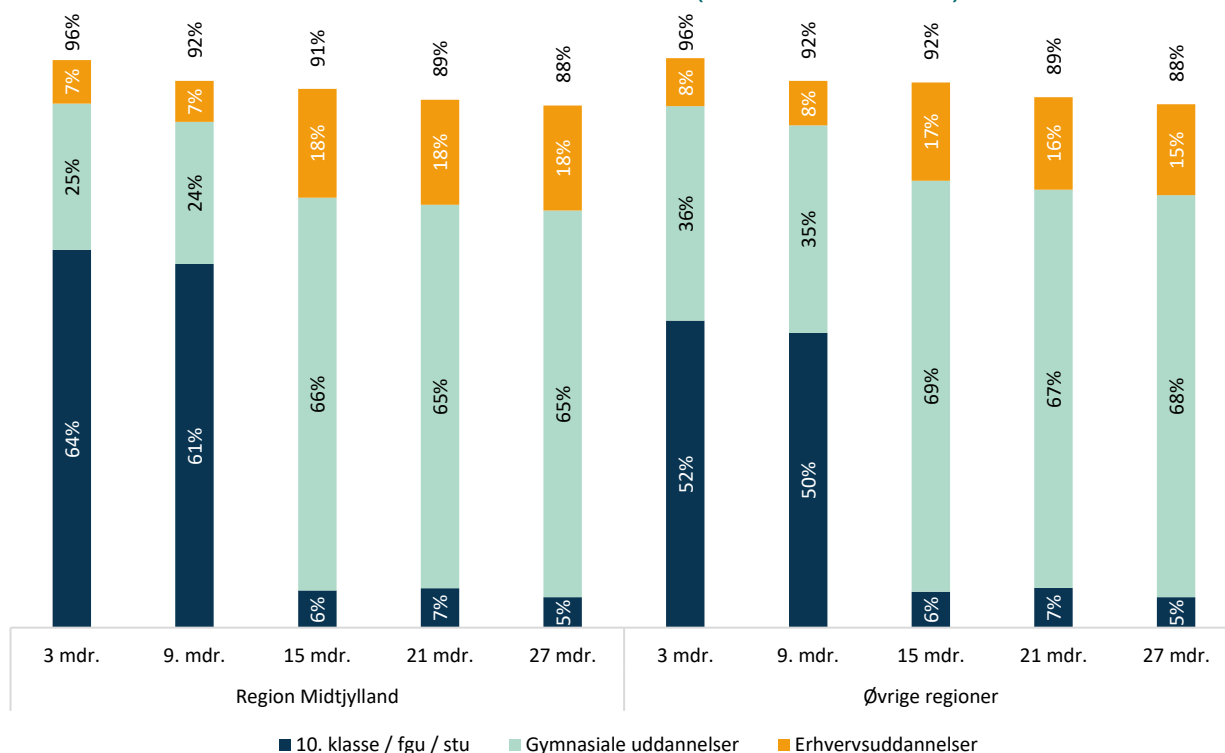
I løbet af det første skoleår efter afsluttet 9. klasse stiger andelen, som ikke er i gang med en uddannelse. I marts måned (ni måneder efter afsluttet 9. klasse) er der således 8 %, som ikke er i gang med nogen form for uddannelse.

Ved starten på andet skoleår efter afsluttet 9. klasse (15 måneder efter) er 91 % af årgangen i

gang med en gymnasial eller erhvervsuddannelse, mens 5 % går i 10. klasse (igen), FGU eller STU. 9 % ikke er i gang med nogen form for uddannelse. I løbet af det andet skoleår efter 9. klasse sker der en yderlig stigning i andelen, der ikke er i gang med en uddannelse. 21 måneder efter afsluttet 9. klasse er 11 % af årgangen uden for uddannelsessystemet.

Ved indgangen til det tredje skoleår efter afsluttet 9. klasse, er 88 % i gang med en uddannelse. Heraf går 65 % på en gymnasial uddannelse, 18 % på en erhvervsuddannelse og 5 % på en forberedende uddannelse. 12 % er ikke i gang med nogen uddannelse.

OVERGANG FRA 9. KLASSE TIL UNGDOMSUDDANNELSER (ÅRGANG 2020/2021)

Figur 27: Figuren viser uddannelsesstatus for de unge, som har afsluttet 9. klasse i skoleåret 2020/2021, hhv. 3 mdr. (30. september 2021/2022), 9 mdr. (30. marts 2021/2022), 15 mdr. (30. september 2022/2023), 21 mdr. (30. marts 2022/2023) og 27 mdr. (30. september 2023/2024) efter. De unge er fordelt på den region, som de boede i, da de afsluttede 9. klasse.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

Tabel 4 Beskrivelse af de enkelte nedslag

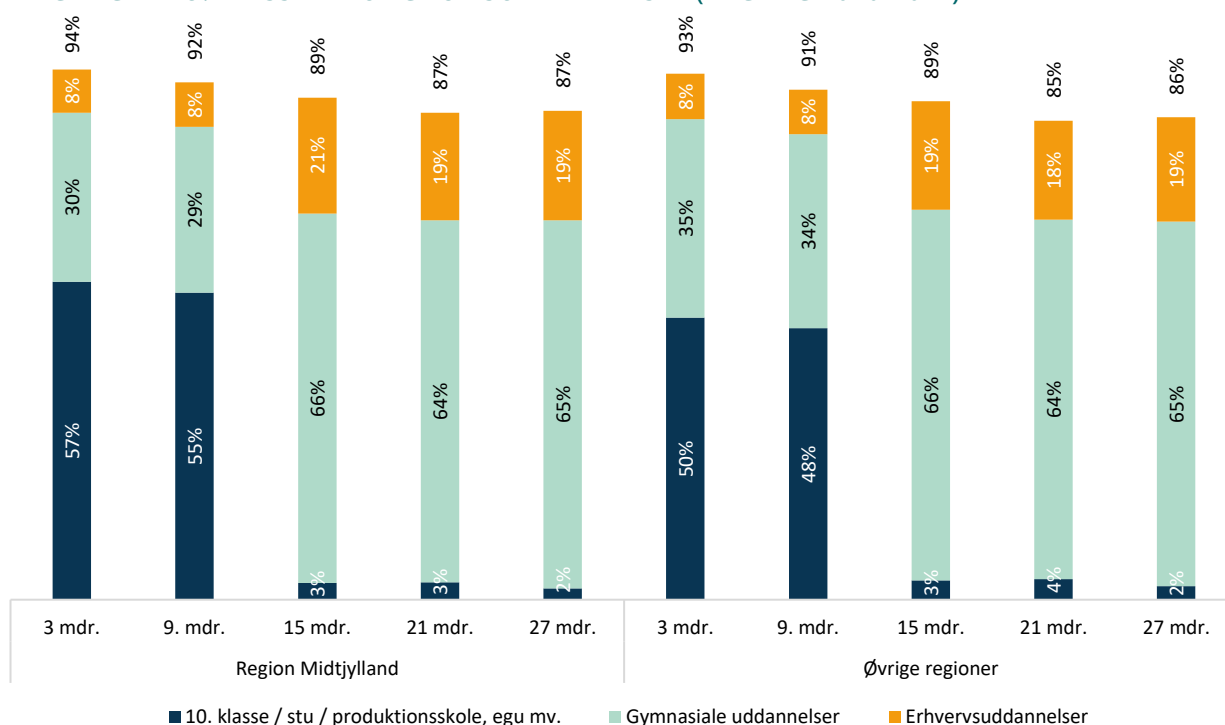
Skoleår	Nedslag	Population
Afslutning 2020/2021	Afslutning af 9. klasse (30. juni 2021)	Hele årgangen
Første skoleår 2021/2022	3 måneder efter 9. klasse (30. september 2021)	Andel af årgangen, der er påbegyndt en ungdomsuddannelse
	9 måneder efter 9. klasse (30. marts 2022)	Andel af årgangen, der er i gang med en ungdomsuddannelse
Andet skoleår 2022/2023	15 måneder efter 9. klasse (30. september 2022)	Andel af årgangen, der er i gang med en ungdomsuddannelse
	21 måneder efter 9. klasse (30. marts 2023)	Andel af årgangen, der er i gang med en

	2023)	ungdomsuddannelse
Tredje skoleår 2023/2024	27 måneder efter 9. klasse (30. september 2024)	Andel af årgangen, der er i gang med en ungdomsuddannelse

Går vi 10 år tilbage og sammenligner årgang 2020/2021 med den årgang, der afsluttede 9. klasse med udgangen af skoleåret 2010/2011, kan vi se, at der ikke er sket store ændringer i bevægelserne (se Figur 28). Hverken i Midtjylland eller i de øvrige regioner under et.

Ved indgangen til det tredje skoleår efter afsluttet 9. klasse er der for årgang 2010/2011 13 %, som ikke er i gang med en uddannelse. Det samme tal for årgang 2020/2021 er 12 %. Det vil sige, at på 10 år er andelen, som ikke er i gang med en uddannelse tre år efter 9. klasse, faldet med et procentpoint.

OVERGANG FRA 9. KLASSE TIL UNGDOMSUDDANNELSER (ÅRGANG 2010/2011)

Figur 28: Figuren viser uddannelsesstatus for de unge, som har afsluttet 9. klasse i skoleåret 2010/2011 hhv. 3 mdr. (30. september 2011/2012), 9 mdr. (30. marts 2011/2012), 15 mdr. (30. september 2012/2013), 21 mdr. (30. marts 2012/2013) og 27 mdr. (30. september 2013/2014) efter. De unge er fordelt på den region, som de boede i, da de afsluttede 9. klasse.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

SMÅ KOMMUNALE FORSKELLE, MEN INTERESSANTE FORSKYDNINGER MELLEM KOMMUNERNE

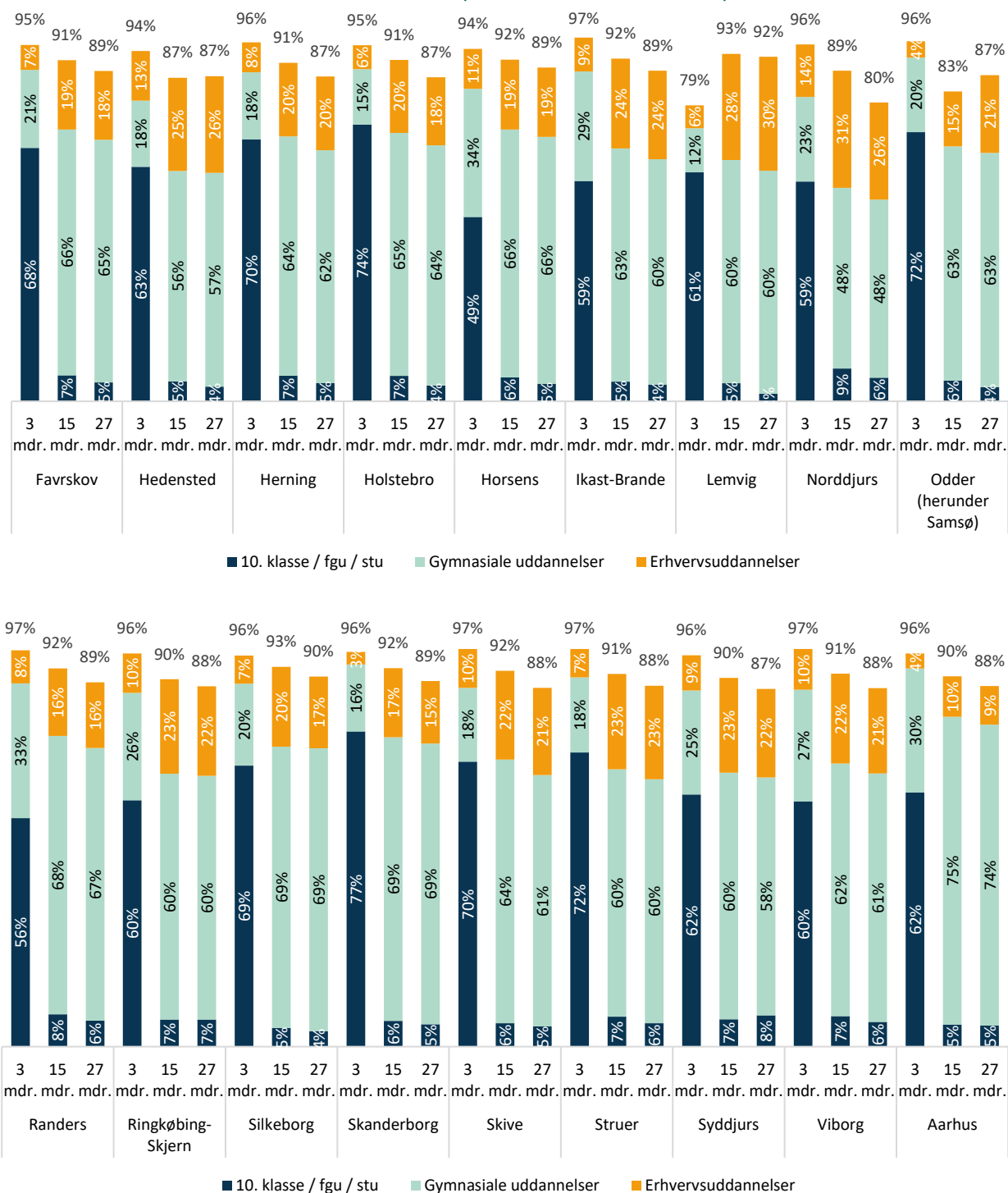
Ser vi på den årgang, som afsluttede 9. klasse i skoleåret 2020/2021, med afsæt i den kommune, som de boede i, da de afsluttede 9. klasse, er der ikke de store forskelle mellem kommunerne tre måneder efter. I næsten alle kommuner er det omkring 95 % af årgangen, der påbegynder en eller anden form for uddannelse (se Figur 29). Dog skiller Lemvig Kommune sig ud med en overgangsprocent på kun 79 %¹⁴.

¹⁴ Der er sket noget i Lemvig i det valgte skoleår og også i det efterfølgende skoleår ift. de tidligere skoleår. Måske er der kommet en tendens til, at de i høj grad arbejder efter 9. klasse i et års tid. De er alle selvforsørgende ifølge DREAM. Næsten alle er registreret med et arbejdssted, særligt inden for handel, landbrug samt kultur og fritid. Der er også lidt

Ved indgangen til det tredje skoleår efter afsluttet 9. klasse har Lemvig Kommune til gengæld den højeste andel, som er i gang med en uddannelse (92 %). Norddjurs Kommune har den største forskel over tid i negativ retning, forstået som flest, der afbryder deres uddannelse. Der er en forskel i negativ retning på 16 procentpoint fra 3 mdr. efter 9. klasse, hvor 96 % af årgangen er påbegyndt en uddannelse, til 27 mdr. efter, hvor 80 % er i gang med en ungdomsuddannelse.

I forhold til hvad eleverne vælger efter 9. klasse, skiller Skanderborg Kommune sig ud. 77 % af årgang 2020/2021 i Skanderborg valgte 10. klasse, FGU eller STU, mens kun 19 % startede direkte på en gymnasial eller erhvervsuddannelse. Skanderborg har også den laveste overgang til erhvervsuddannelse (3 %) fulgt af Aarhus Kommune (4 %) og Odder Kommune (4 %). Ved indgangen til det tredje skoleår efter afsluttet 9. klasse har årgangen fra Lemvig Kommune den højeste andel, der går på en erhvervsuddannelse (30 %).

OVERGANG FRA 9. KLASSE TIL UDDANNELSER (KOMMUNAL FORDELING)

Figur 29: Figuren viser uddannelsesstatus for de unge, som har afsluttet 9. klasse i skoleåret 2020/2021, hhv. 3 mdr. (30. september 2021/2022), 15 mdr. (30. september 2022/2023) og 27 mdr. (30. september 2023/2024) efter. De unge er placeret i den kommune, som de boede i, da de afsluttede 9. klasse.

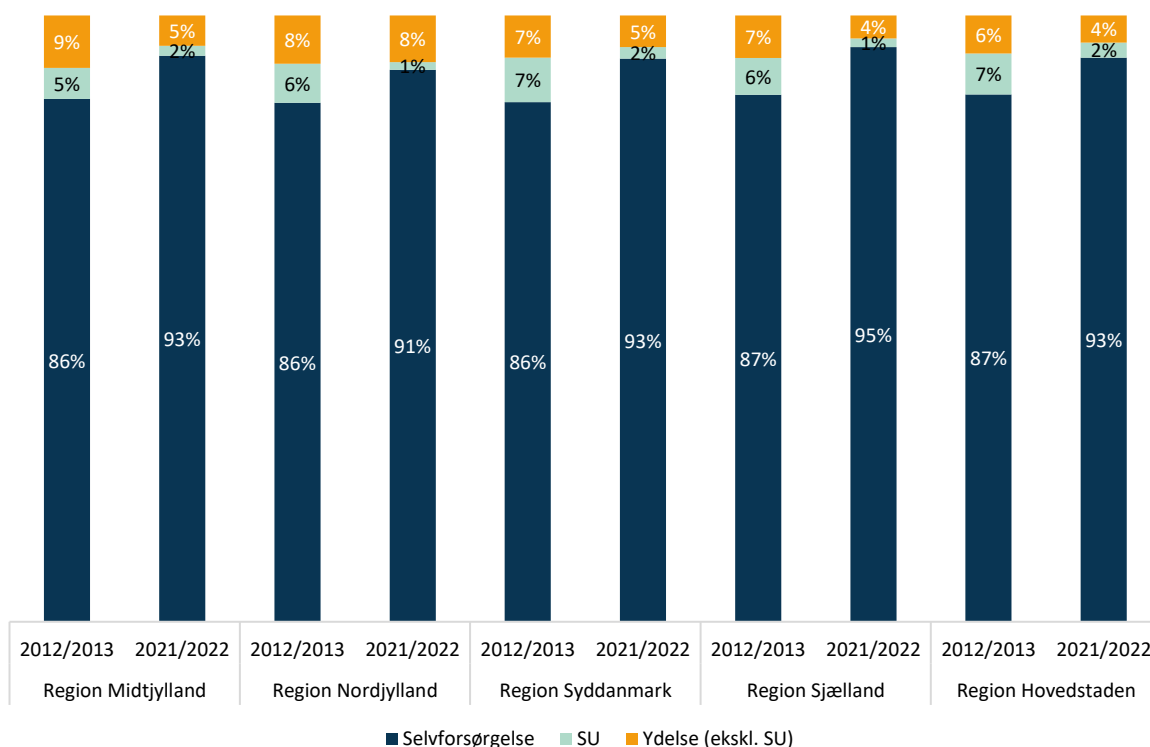
Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

HOVEDPARTEN, DER IKKE ER PÅBEGYNDT EN UNGDOMSUDDANNELSE EFTER TO ÅR, ER SELVFORSØRGENDE

Som det fremgår af Figur 30 er 93 % af de unge, som aldrig har påbegyndt eller som har afbrudt en ungdomsuddannelse to år efter, at de i 2022 afsluttede 9. klasse, selvforsørgende. Det er en stigning på syv procentpoint siden 2013.

Det vil sige, at det i 2024 er 7 %, som modtager en offentlig ydelse, som ikke er SU.

FORSØGSELSESGRUNDLAG FOR UNGE, SOM IKKE HAR PÅBEGYNDT EN UNGDOMSUDDANNELSE TO SKOLEÅR EFTER AFSLUTTET 9. KLASSE

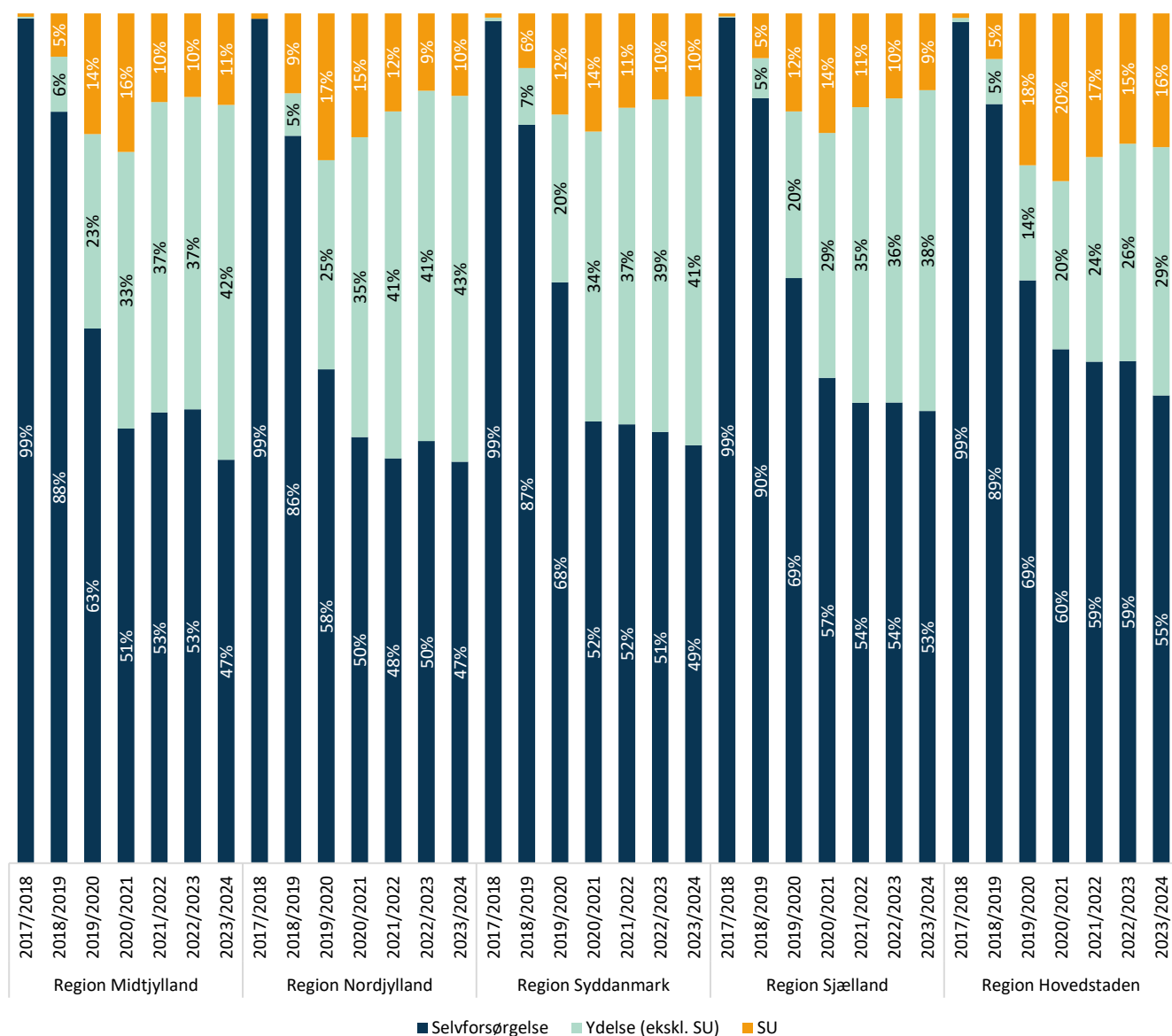
Figur 30: Figuren viser hvor stor en andel af unge, som har afsluttet 9. klasse i hhv. 2012/2013 og 2021/2022, og som per 30. september to skoleår efter (dvs. i hhv. 2014/2015 og 2023/2024) enten aldrig har påbegyndt eller har afbrudt en ungdomsuddannelse, der på dette tidspunkt enten er selvforsørgende eller modtager en offentlig ydelse. Dette fordelt på den region, de unge boede i, da de afsluttede 9. klasse.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

KNAP HALVDELEN, DER IKKE ER PÅBEGYNDT EN UNGDOMSUDDANNELSE EFTER SYV ÅR, ER PÅ OFFENTLIG FORSØRGELSE

Følger vi de unge fra årgang 2016/2017, som aldrig har påbegyndt eller som har afbrudt en ungdomsuddannelse, ses, at jo længere tid der går, jo flere kommer på offentlig forsørgelse (ikke SU). Efter syv år modtager 42 % en offentlig ydelse, mens 47 % er selvforsørgende. 11 % procent modtager SU – de kan fx være optaget på en videregående uddannelse, der anvender optagelsesprøve, hvorfor en ungdomsuddannelse ikke er et krav.

FORSØGSELSESGRUNDLAG FOR DE UNGE, SOM IKKE HAR PÅBEGYNDT EN UNGDOMSUDDANNELSE SYV SKOLEÅR EFTER AFSLUTTET GRUNDSKOLE

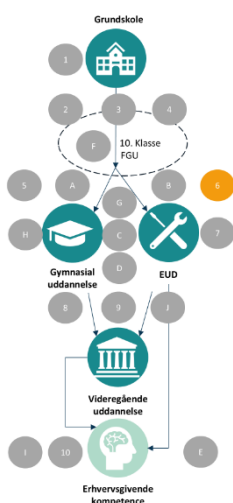

Figur 31: Figuren viser, hvor stor en andel af unge, som har afsluttet 9. klasse i 2016/2017, og som per 30. september de syv efterfølgende skoleår enten aldrig har påbegyndt eller har afbrudt en ungdomsuddannelse, der på disse tidspunkter enten er selvforsøgende eller modtager en offentlig ydelse. Dette fordelt på den region, de unge boede i, da de afsluttede 9. klasse.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

4.2 Indikator 6 De midtjyske elevers trivsel

I de seneste år har unges trivsel været genstand for intens offentlig debat. Flere undersøgelser peger på, at selvom størstedelen af unge trives godt, er der en voksende gruppe, der oplever mistrivsel. Eksempelvis viser DUF's Ungeanalyse 2023, at 8 % af unge mellem 16 og 29 år vurderer, at de i mindre grad eller slet ikke har et godt liv, mens 12 % er helt eller delvist uenige i, at de ofte føler sig glade. Samme billede ses i de nationale sundhedsprofilundersøgelser, hvor gruppen af 16-24-årige skiller sig negativt ud både i forhold til stress og til trivsel i forhold til resten af befolkningen. Det gør sig i særlig grad gældende for unge kvinder.

Unge trives ikke nødvendigvis, bare fordi de er startet på en ungdomsuddannelse, men trivsel er ofte en forudsætning for, at de bliver. I [indikator 6](#) ser vi nærmere på, hvordan de unge i Midtjylland trives.

Resultaterne i indikator 6 peger på, at de midtjyske unge helt generelt trives på deres ungdomsuddannelse, men også at der er nogle opmærksomhedspunkter i forhold til fravær og konkrete trivselsområder. Overordnet peger resultaterne på, at:

- Midtjyske unge har et af de gennemsnitligt laveste fravær i Danmark. Fraværet er på 9,8 % på de gymnasiale uddannelser og 8,0 % på erhvervsuddannelserne. Fraværet har dog været stigende på erhvervsuddannelserne siden 2020 – især for kvinderne.
- De midtjyske unge trives helt overordnet set godt på deres uddannelse og på niveau med 2022. Resultaterne for trivsel i Midtjylland er overordnet på niveau med de øvrige regioner.
- Eleverne på de gymnasiale uddannelser har god faglig og social trivsel. Det er dog værd at bemærke, at 18 % oplever pres og bekymringer, der går ud over deres trivsel, ligesom en tilsvarende andel (19 %) giver deres læringsmiljø en lav score.
- Elever og lærlinge på erhvervsuddannelserne trives generelt også fagligt og socialt. Det, der presser sig mest på, er de fysiske rammer, som de giver 3,8 på en skala, hvor 5 er højest.

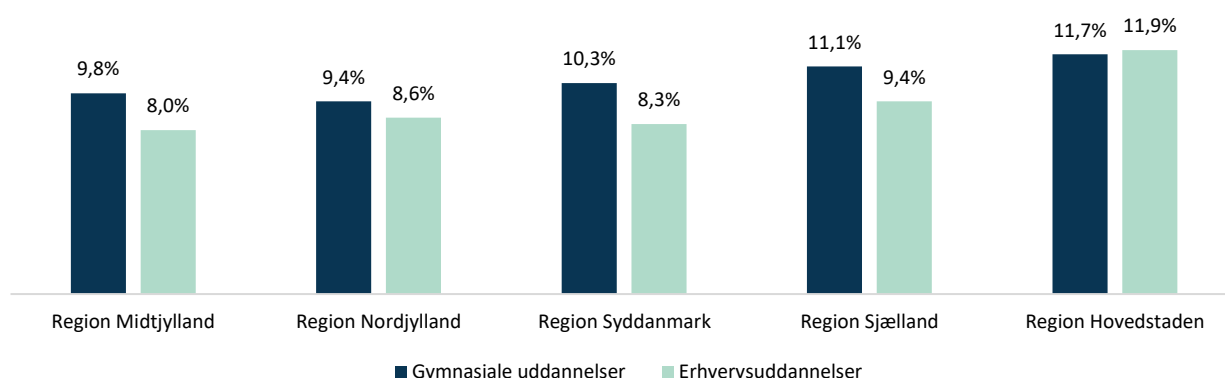
MIDTJYLLAND HAR LANDETS LAVESTE FRAVÆR PÅ ERHVERVSUDDANNELSERNE

Fravær på ungdomsuddannelserne er ofte mere end blot manglende fremmøde – det kan være et signal om unges trivsel. Højt fravær hænger i mange tilfælde sammen med faglige udfordringer, sociale vanskeligheder eller psykisk mistrivsel. Det kan være udtryk for, at den unge føler sig presset, ensom eller ikke oplever mening i undervisningen. Derfor bruges fraværsprocenten i stigende grad som en indikator på, hvordan eleverne har det, og som udgangspunkt for tidlig indsats og støtte. En stabil tilstedeværelse er ikke kun afgørende for fagligt udbytte, men også for følelsen af fællesskab og tilhør.

Det gennemsnitlige fravær på erhvervsuddannelserne i Midtjylland er det laveste i landet, mens det gennemsnitlige fravær på de gymnasiale uddannelser er det næstlaveste sammenlignet med de øvrige regioner (se Figur 32).

På de gymnasiale uddannelser er det hf, der i 2023/2024 har den højeste fraværsprocent på 15,9 %, herefter følger den 2-årige stx med 13,3 %. Htx har det laveste fravær med 8,0 %. På erhvervsuddannelserne er det laveste fravær på hovedområderne "Teknologi, byggeri og transport" (7,5 % i 2023/2024) og "Fødevarer, jordbrug og oplevelser" (7,8 % i 2023/2024), mens "Kontor, handel og forretningsservice" og "Omsorg, sundhed og pædagogik" har en fraværsprocent på henholdsvis 8,1 og 9,0 i 2023/2024. Set i forhold til 2019/2020 er fraværet steget, undtagen på "Kontor, handel og forretningsservice", hvor den er svagt faldende (0,3 %).

GENNEMSNI TLIGT FRAVÆR PÅ GYMNASIALE UDDANNELSER OG ERHVERVSUDDANNELSER 2023/2024

Figur 32: Figuren viser gennemsnitligt fravær på gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelser i skoleåret 2023/2024 fordelt på institutionernes beliggenhedsregion.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

KVINDER HAR HØJERE FRAVÆR PÅ ERHVERVSUDDANNELSERNE END MÆNDENE

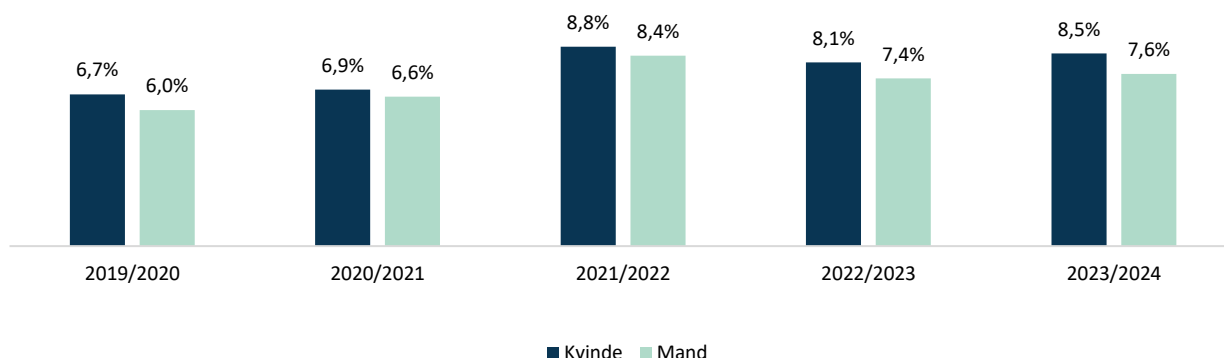
Ser vi på fravær fordelt på køn, har mænd et højere fravær end kvinder på de gymnasiale uddannelser, mens det er omvendt på erhvervsuddannelserne.

Som det fremgår af

Figur 33 har fraværet på erhvervsuddannelserne for begge køn været stigende siden 2019/2020. Samtidig sker der noget i 2022, som får fraværet til at stige med omkring to procentpoint for begge køn. Det kan måske hænge sammen med eftervirkninger fra Covid-19 pandemien, hvor mange oplevede, at det var svært at komme fysisk i skole igen efter lange perioder med

hjemsendelser. Men mens mændenes fravær falder i de følgende to år, sker der ikke et tilsvarende fald i kvindernes fravær.

GENNEMSNITLIGT FRAVÆR PÅ ERHVERVSUDDANNELSERNE FORDELT PÅ KØN

Figur 33: Figuren viser gennemsnitligt fravær på midtjyske erhvervsuddannelser fordelt på køn i skoleårene 2019/2020-2023/2024

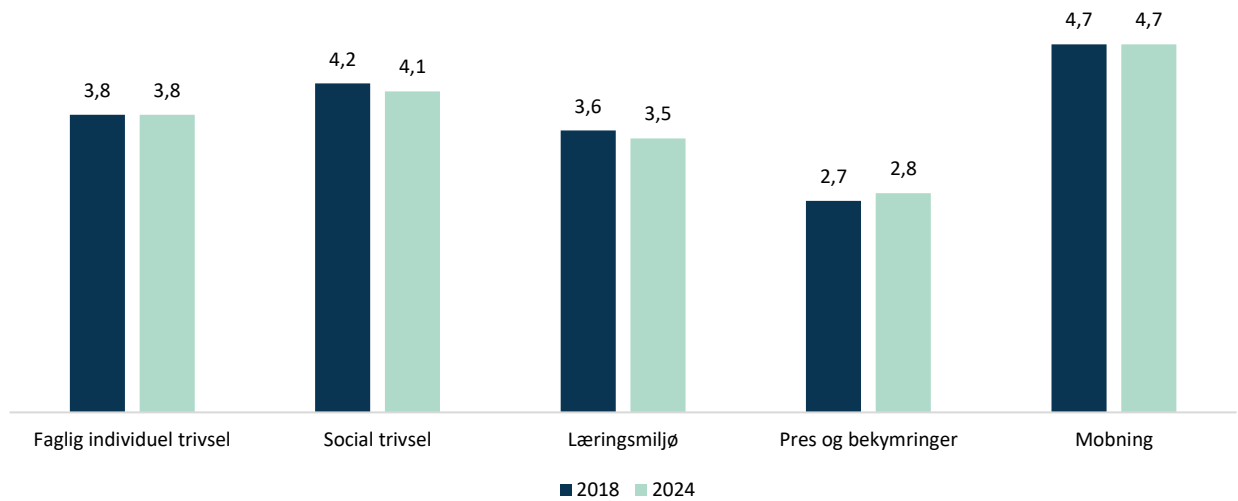
Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

DE MIDTJYSKE UNGE TRIVES HELT OVERORDNET SET GODT PÅ DERES UNGDOMSUDDANNELSE

På baggrund af de unges egne svar i de årlige trivselsmålinger kan det konstateres, at både på de gymnasiale uddannelser og på erhvervsuddannelserne trives de midtjyske unge helt overordnet set godt på deres uddannelse, når de selv skal sige det.

På de gymnasiale uddannelser vurderer hovedparten, at de har en god trivsel (se Figur 34). Sammenlignes der mellem 2018, dvs. efter gymnasireformen fra 2017 og før Covid-19 pandemien, og 2024 (efter Covid-19) ses der ikke tegn på stigende mistrivsel. Som det fremgår af figuren, ligger den faglige og sociale trivsel på samme niveau i sammenligningsårene.

FAGLIG OG SOCIAL TRIVSEL PÅ DE GYMNASIALE UDDANNELSER 2018 OG 2024

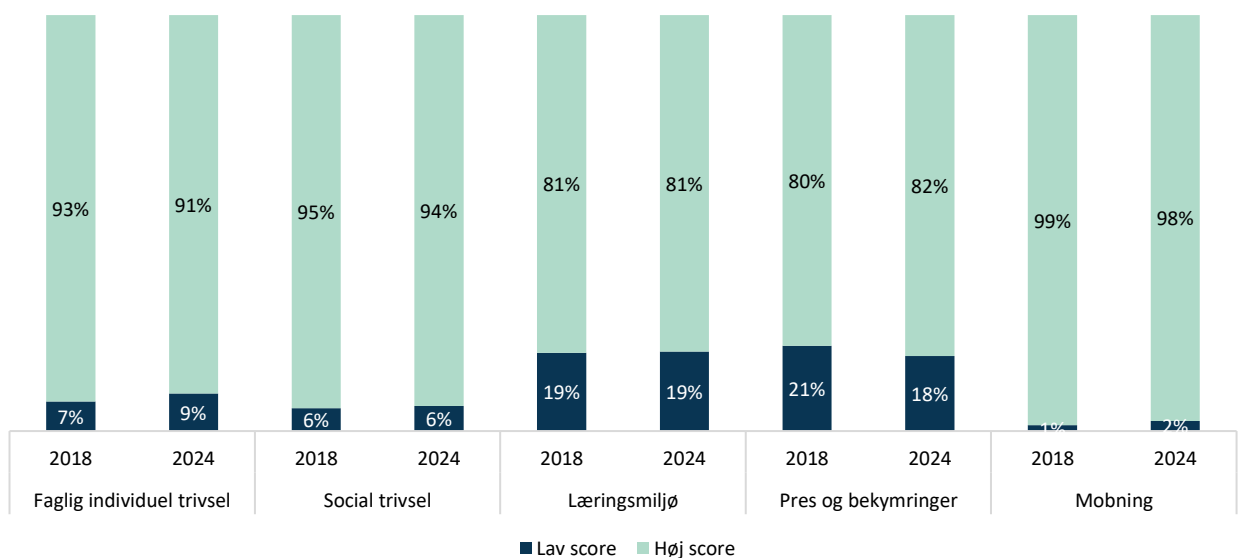

Figur 34: Figuren viser den gennemsnitlige score på trivselsindikatorerne på gymnasiale uddannelser i Midtjylland i 2018 og 2024.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

Der er dog en gruppe, som oplever, at pres og bekymringer fylder meget og medvirker til dårlig trivsel, om end gruppen er blevet lidt mindre siden 2018, jf. Figur 35. Samtidig er der en tilsvarende gruppe, som angiver, at læringsmiljøet påvirker deres trivsel.

FAGLIG OG SOCIAL TRIVSEL PÅ DE GYMNASIALE UDDANNELSER

Figur 35: Figuren viser andelen af lave og høje scorer på trivselsindikatorerne på gymnasiale uddannelser i Midtjylland i 2018 og 2024. Andel Lav score angiver, hvor stor en del af eleverne, der scorer mellem 1 og 2 på "pres og bekymringer", og mellem 1 og 3 på de fire øvrige trivselsindikatorer. Andel Høj Score angiver, hvor stor en del af eleverne, der scorer højere end 2 på "pres og bekymringer", og højere end 3 på de fire

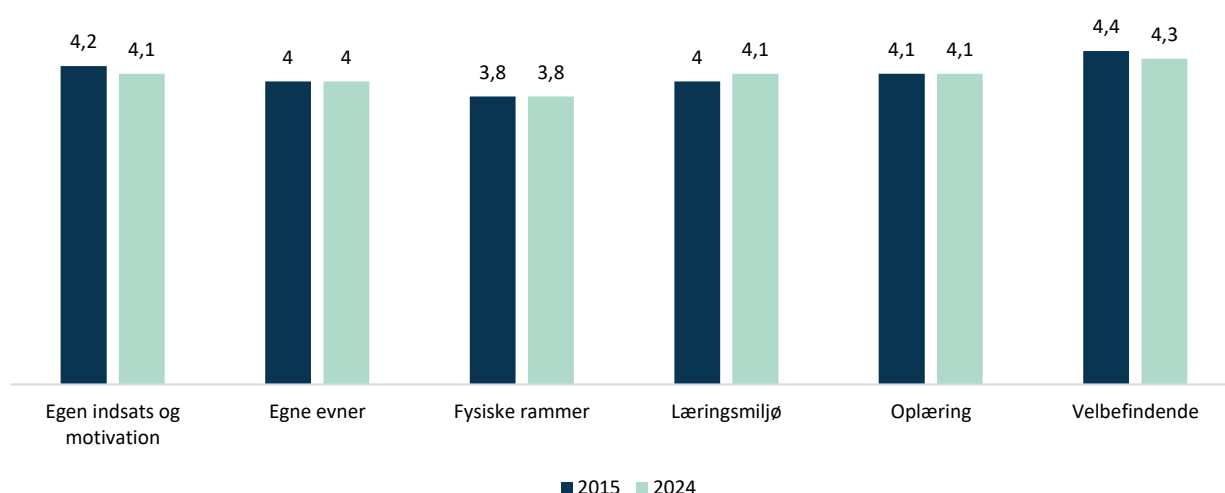
øvrige trivselsindikatorer. Trivselsindikatorerne går fra 1 til 5, hvor højere værdier afspejler bedre trivsel.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

Også på erhvervsuddannelserne angiver de unge, at de generelt set trives (se Figur 36). Det er de fysiske rammer, som får den laveste score med 3,8 på en skala, hvor 5 er det højeste. På erhvervsuddannelserne har trivslen ligget stabilt over en årrække og som det fremgår af figuren, er det meget små ændringer, der er sket fra 2015 til 2024.

Ser vi på de fire hovedområder, er der ikke væsentlige forskelle mellem dem.

FAGLIG OG SOCIAL TRIVSEL PÅ ERHVERVSUDDANNELSERNE

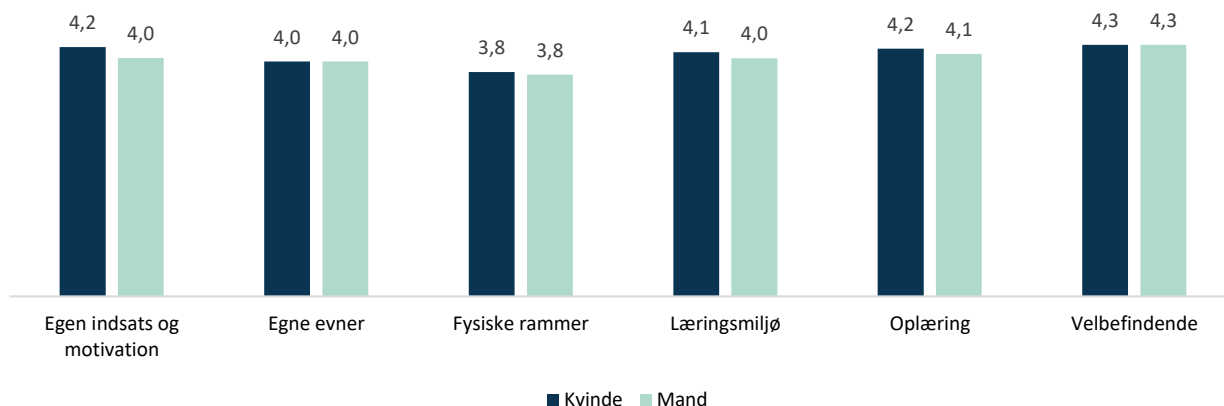

Figur 36: Figuren viser den gennemsnitlige score på trivselsindikatorerne på erhvervsuddannelser i Midtjylland i 2015 og 2024.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

Som vi så i Figur 33 har kvinderne på erhvervsuddannelserne et stigende fravær, hvilket kan indikere, at de har en dårligere trivsel end mændene. Det er der imidlertid ikke noget, der tyder på, når vi opdeler vurderingen af faglig og social trivsel på køn. Som det ses i Figur 37 har kvinderne på alle trivselsindikatorer samme eller lidt bedre trivsel end mændene.

FAGLIG OG SOCIAL TRIVSEL PÅ ERHVERVSUDDANNELSERNE 2024

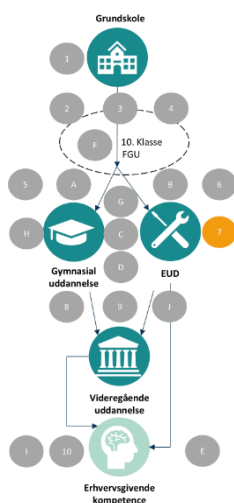

Figur 37: Figuren viser den gennemsnitlige score på trivselsindikatorerne for mænd og kvinder på erhvervsuddannelser i Midtjylland i 2024. Trivselsindikatorerne går fra 1 til 5, hvor højere værdier afspejler bedre trivsel.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

Sammenlignes trivselsindikatorerne for Midtjylland med de øvrige regioner, er billedet stort det samme både for gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelser.

4.3 Indikator 7 Frafald på ungdomsuddannelser

Frafald på ungdomsuddannelser udgør en væsentlig udfordring i arbejdet med at sikre, at flere unge gennemfører en kompetencegivende uddannelse. Når unge forlader deres ungdomsuddannelse uden at gennemføre – eller vælger at skifte retning – kan det forsinke deres samlede uddannelsesforløb, skabe usikkerhed og øge risikoen for, at de på sigt mister fodfæste i uddannelsessystemet. Men frafald kan også være et led i en afsøgningsproces, hvor unge justerer deres valg i takt med nye erfaringer og erkendelser.

Indikator 7 ser på frafald. Der ses nærmere på, hvor i forløbene frafaldet typisk sker, hvordan det fordeler sig på uddannelses typer og elevgrupper, og i hvilken grad frafald følges af et nyt uddannelsesvalg. Indikatoren er med til at belyse, om flere unge fastholdes i ungdomsuddannelse.

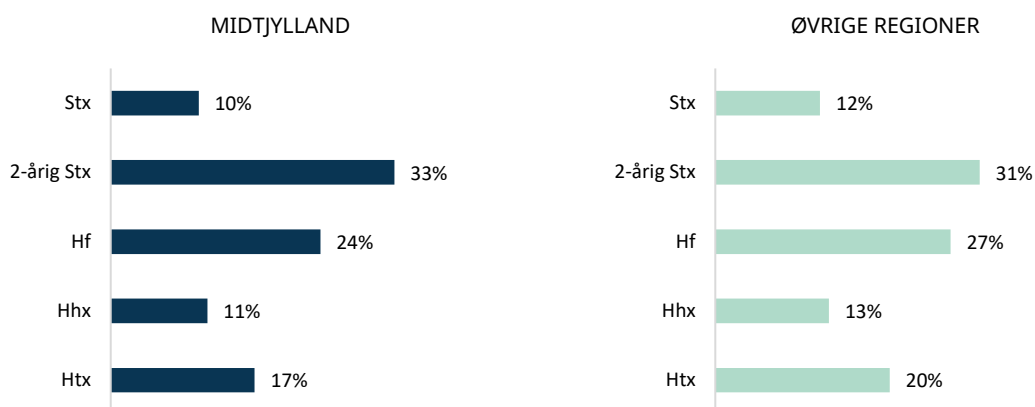
Resultaterne i indikator 7 viser, at Midtjylland ligger på niveau med de andre regioner i forhold til frafald på gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelser. Overordnet peger resultaterne på, at:

- Frafaldet på gymnasiale uddannelser er lidt lavere end i de øvrige regioner under et. Det er lavest på stx og hhx og højest på den 2-årige stx. Frafaldsmønstrene er uændrede, når man sammenligner gymnasieelever, som har påbegyndt deres ungdomsuddannelse i årene 2021-2023, med de elever, som påbegyndte deres uddannelse i 2018-2020.
- Størstedelen, der afbryder en gymnasial uddannelse, vælger en anden uddannelse. Halvdelen vælger en anden gymnasial uddannelse, mens 37 % søger ind på en erhvervsuddannelse.
- Erhvervsuddannelserne i Midtjylland har et mindre frafald på GF1 og GF2 end i de øvrige regioner under et. Størstedelen, der afbryder GF1, vælger en anden uddannelse. Dette er dog ikke tilfældet for GF2 og hovedforløb, hvilket er en udvikling, der også ses i de øvrige regioner.
- Over halvdelen af de unge, som vælger en anden uddannelse efter at have afbrudt en erhvervsuddannelse, vælger en anden erhvervsuddannelse.
- Det største frafald på erhvervsuddannelserne sker mellem grundforløb og hovedforløb, hvor 19 %, der har opnået kvalifikationer til at starte på hovedforløb, ikke er startet seks måneder efter. Dette er på niveau med resten af landet.

FRAFALD PÅ GYMNASIALE UDDANNELSER ER LIDT LAVERE END I DE ØVRIGE REGIONER

Frafaldet på de midtjyske gymnasiale uddannelser er generelt set lidt lavere end i de øvrige regioner under et, som det fremgår af Figur 38. Dog undtaget frafaldet på den 2-årige stx-uddannelse, som er lidt højere.

AFBRUD INDEN FOR TRE ÅR PÅ GYMNASIALE UDDANNELSER I MIDTJYLLAND OG ØVRIGE REGIONER

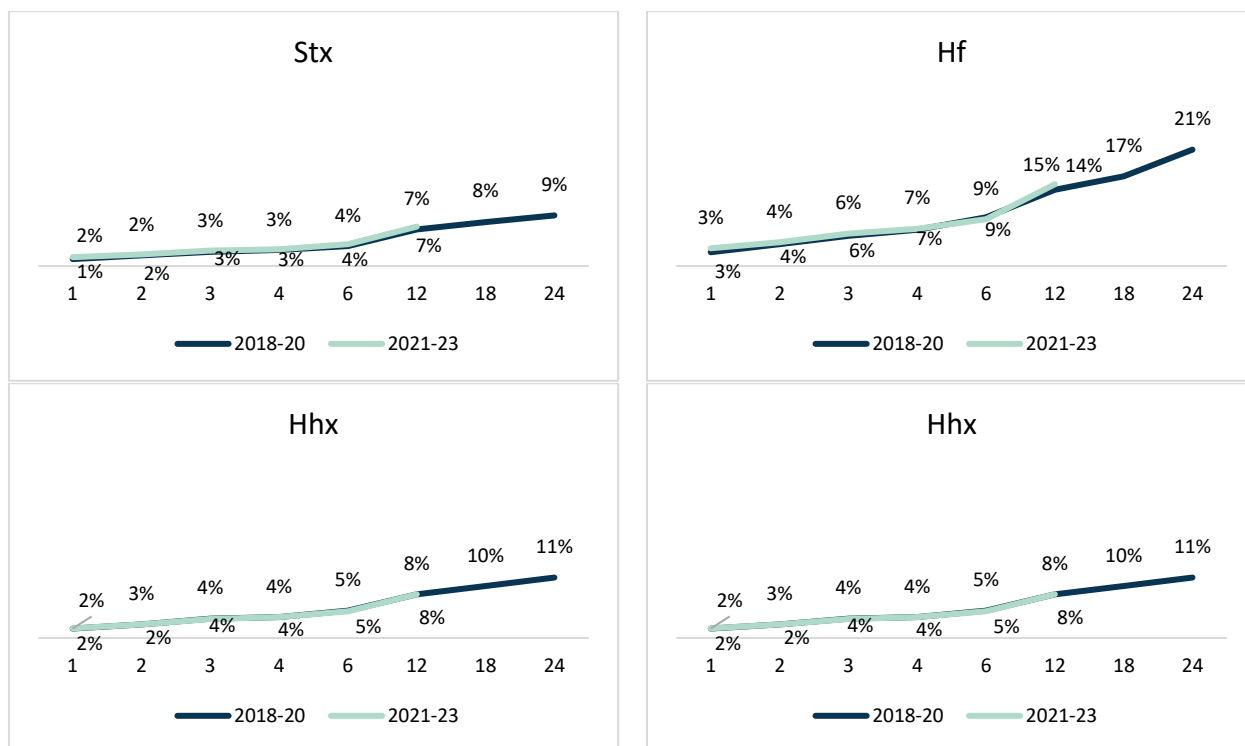
Figur 38: *Figurerne viser andelen af det samlede antal unge, som er startet på uddannelsen i hhv. Midtjylland og øvrige regioner i tre skoleår (2019-21) og har haft afbrud inden for tre år (målt 2022-24).*

Kilde: *Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring*

Sammenlignes afbrudsmønstre for de gymnasieelever, som har påbegyndt deres ungdomsuddannelse i årene 2021 til 2023, med de elever, som påbegyndte deres uddannelse i årene 2018 til 2020, er der ikke nævneværdige forskelle (se Figur 39).

Som figuren viser, er der for alle fire uddannelser en stigning i frafald efter de første 12 måneder, hvilket kan tyde på, at nogle unge vælger at færdiggøre det første år på uddannelsen, inden de evt. skifter til anden uddannelse.

UDVIKLING I AFBUDSMØNSTER 1-24 MDR. PÅ GYMNASIALE UDDANNELSER I MIDTJYLLAND

Figur 39: Figuren viser udviklingen i det afbrudsmønster, som vi kan se i løbet af de to første studieår for hver af de fire gymnasiale uddannelser i Midtjylland for årgange, som er startet 2018-2020 og 2021-2023.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

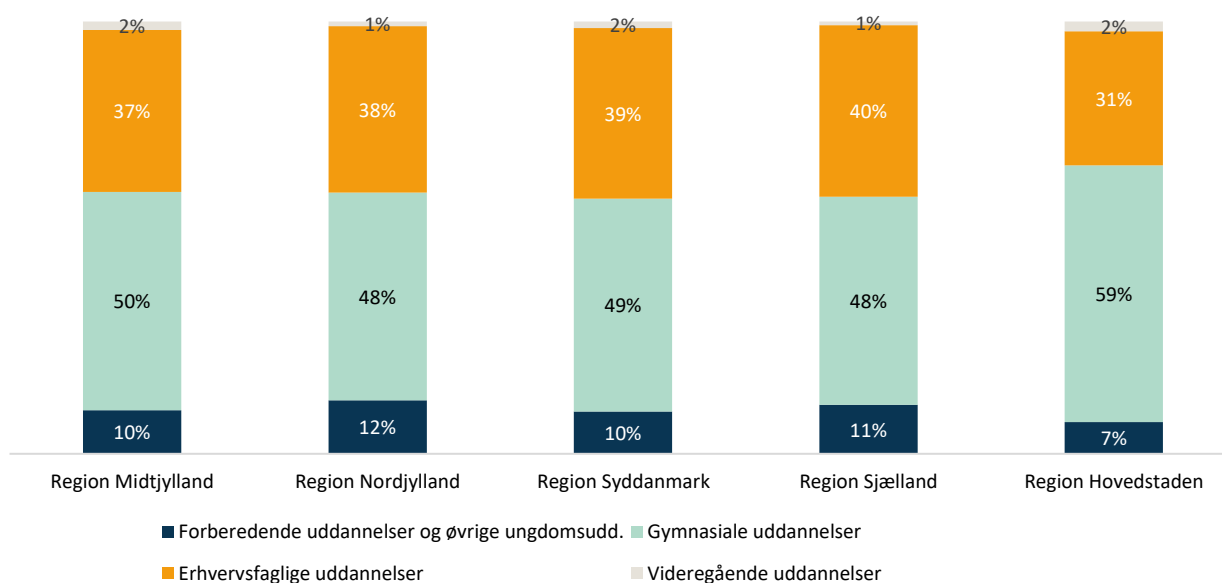
STØRSTEDELEN, DER AFBRYDER EN GYMNASIAL UDDANNELSE, VÆLGER EN ANDEN UDDANNELSE

På landsplan vælger størstedelen af de unge, som afbryder en gymnasial uddannelse inden for tre år, en anden uddannelse. Det vil sige, at de laver et omvalg, fordi de er blevet mere afklarede i forhold til hvilken ungdomsuddannelse, der er rigtig for dem.

Omvalg er størst for de unge, der afbryder hhx (78 %), htx (78 %) og stx (72 %), mens den for hf er 50 % og for den 2-årige stx 41 %.

Halvdelen af dem, som vælger en anden uddannelse efter at have afbrudt en gymnasial uddannelse, vælger en anden gymnasial uddannelse. Det er samme billede, vi ser i alle regioner med undtagelse af Hovedstaden. Samtidig er der 37 %, som skifter til en erhvervsuddannelse, efter de har afbrudt en gymnasial uddannelse. Denne andel er stort set ens i hele landet, som det fremgår af Figur 40. Endelig vælger 10 % FGU eller øvrig ungdomsuddannelse.

UDDANNELSESVALG FOR UNGE SOM HAR AFRUDT EN GYMNASIAL UDDANNELSE

Figur 40: Figuren viser hvilke uddannelser de unge, som er startet på en gymnasial uddannelse i Midtjylland og øvrige regioner i tre skoleår (2019-21) og har haft afbrud med omvalg inden for tre år (målt 2022-24), har valgt.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

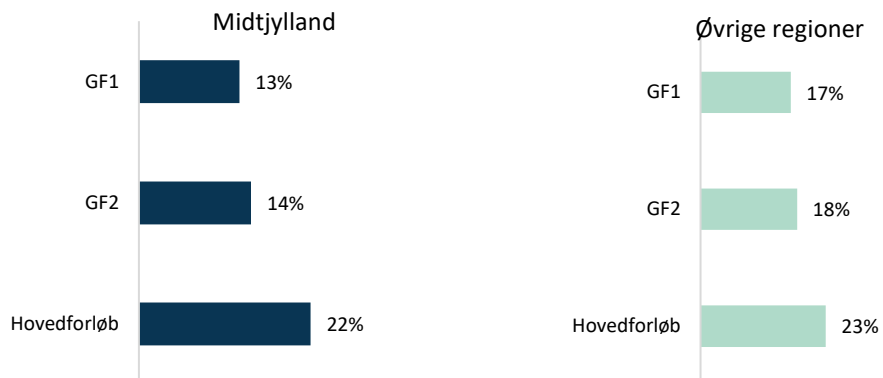
LAVERE FRAFALD PÅ GRUNDFORLØB END I DE ØVRIGE REGIONER, MEN IKKE PÅ HOVEDFORLØB

Frafaldet på både GF1 og GF2 er i Midtjylland lavere end i de øvrige regioner. Derimod er frafaldet på hovedforløb på samme niveau som i de øvrige regioner (se Figur 41). Både for Midtjylland og de øvrige regioner ses, at frafald på hovedforløb er højere end på grundforløb.

På grundforløbene er der forskelle i frafald på de enkelte hovedområder. Mens kun 9 % frafalder på "Kontor, handel og forretningsservice", falder 20 % fra på "Omsorg, sundhed og pædagogik" (se Figur 42). På GF2 er der ikke den store forskel i frafald, mens der på hovedforløb er et markant frafald på "Fødevarer, jordbrug og oplevelser" i forhold til de tre andre hovedområder.

I alle regioner sker der et væsentligt frafald mellem grundforløb og hovedforløb. I Midtjylland var 19 % af dem, som fik kvalifikation til et hovedforløb i årene 2021-2023, endnu ikke startet seks måneder efter. Frafaldet mellem grundforløbene og hovedforløb har været faldende siden 2011, men har de seneste år ligget nogenlunde stabilt. Det største frafald findes på hovedområdet "Kontor, handel og forretningsservice", hvor 39 % ikke er påbegyndt hovedforløbet seks måneder efter, de har opnået kvalifikation til det. For de øvrige tre hovedområder er det 14 til 18 %, som seks måneder efter ikke har påbegyndt hovedforløbet.

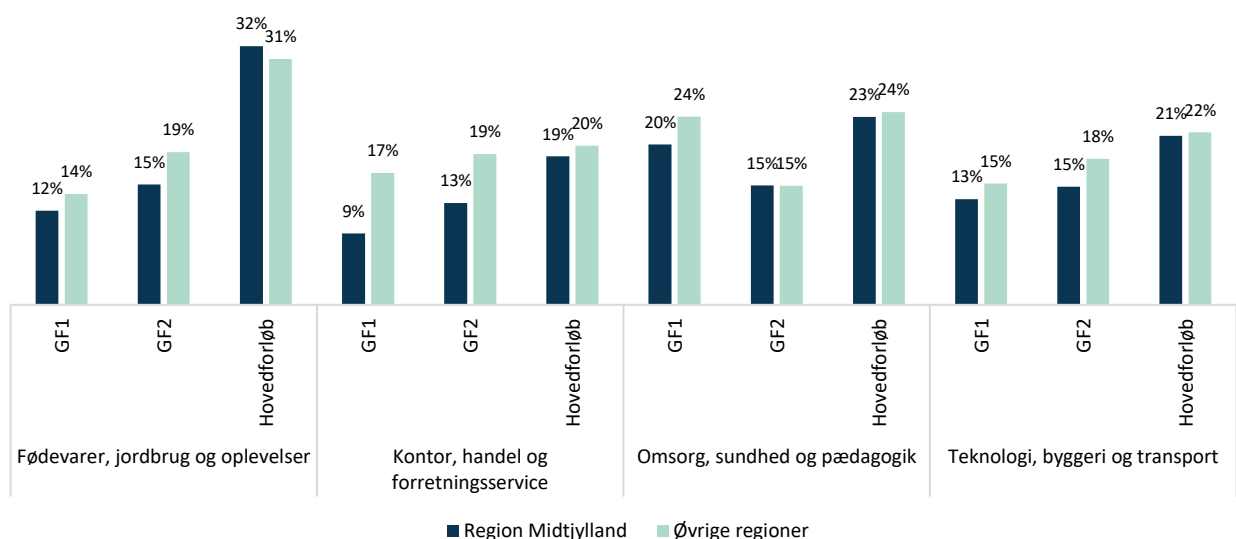
AFBRUD INDEN FOR TRE ÅR PÅ ERHVERVSUDDANNELSER I REGION MIDTJYLLAND OG ØVRIGE REGIONER

Figur 41: Figuren viser andelen af det samlede antal unge, som er startet på uddannelsen i hhv. Midtjylland og øvrige regioner i tre skoleår (2019-21) og har haft afbrud inden for tre år (målt 2022-24).

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

AFBRUD INDEN FOR TRE ÅR PÅ DE ERHVERVSFAGLIGE HOVEDOMRÅDER

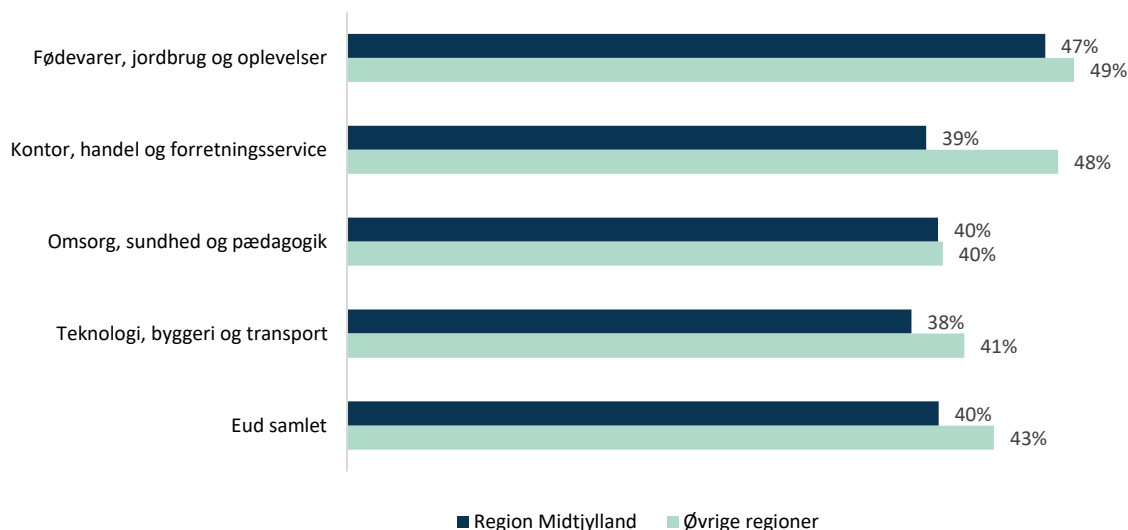
Figur 42: Figuren viser andelen af det samlede antal unge, som er startet på uddannelsen i Midtjylland og øvrige regioner i tre skoleår (2019/2020, 2020/2021 og 2021/2022) og har haft afbrud inden for tre år (målt 2022/2023, 2023/2024 og 2024/2025).

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

Det samlede frafald på tværs af grundforløb og hovedforløb viser, at der i Midtjylland er et lidt mindre frafald end i de øvrige regioner set under et (se Figur 43). Samlet set er der 40 % af dem, som starter på en erhvervsfaglig uddannelse i Midtjylland, der inden for tre år har haft afbrud på grundforløb eller hovedforløb, eller slet ikke er påbegyndt hovedforløb efter afsluttet

grundforløb. På hovedområde "Fødevarer, jordbrug og oplevelser" er det næsten halvdelen, der falder fra.

SAMLET FRAFALD INDEN FOR 3 ÅR PÅ DE ERHVERVSFAGLIGE HOVEDOMRÅDER

Figur 43: Figuren viser andelen af unge, som er startet på en erhvervsfaglig uddannelse i Midtjylland og øvrige regioner i de tre skoleår (2018/2019, 2019/2020 og 2020/2021) og som inden for tre år har haft afbrud på grundforløb eller hovedforløb, eller ikke er påbegyndt hovedforløb efter afsluttet grundforløb (målt 2020/2021, 2021/2022 og 2022/2023).

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

STØRSTEDELEN, DER AFBRYDER GF1, VÆLGER EN ANDEN UDDANNELSE, HVILKET IKKE ER TILFÆLDET PÅ GF2 OG HOVEDFORLØB

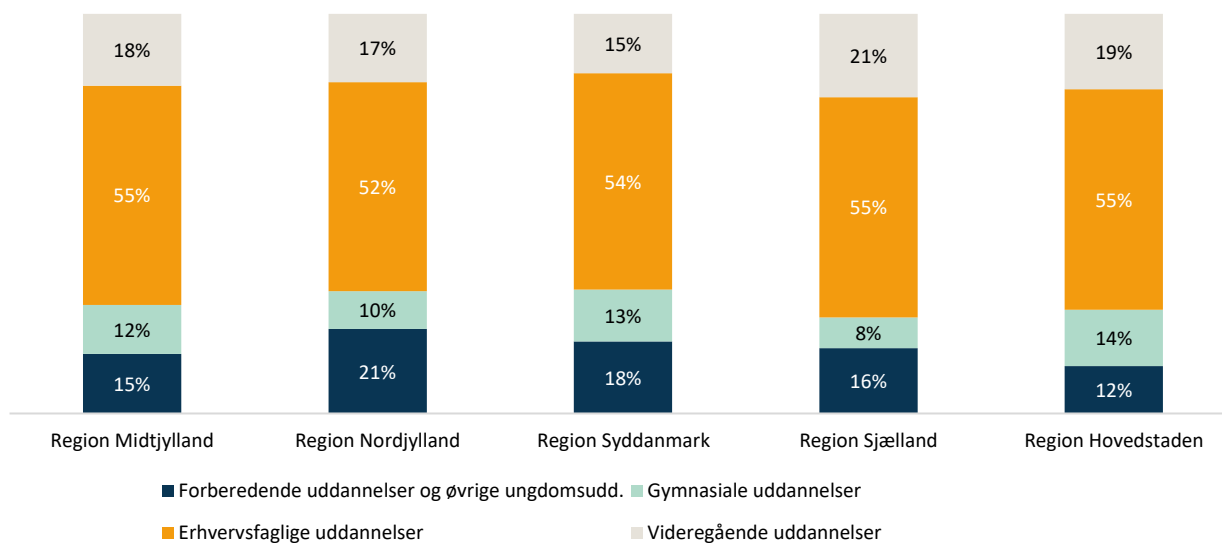
Størstedelen af de unge i Midtjylland, som afbryder GF1, vælger en anden uddannelse (84 %). Det samme gør sig ikke gældende på GF2 og hovedforløb, hvor andelen, der afbryder og vælger en anden uddannelse, er væsentligt lavere, henholdsvis 52 % og 39 %. Midtjylland er generelt på niveau med de øvrige regioner.

55 % af dem, som vælger en anden uddannelse efter at have afbrudt en erhvervsuddannelse, vælger en anden erhvervsuddannelse (se Figur 44).

I Midtjylland vælger 15 % at skifte til FGU eller øvrig ungdomsuddannelse, mens 18 % skifter til en videregående uddannelse. Disse andele er væsentligt højere end de tilsvarende andele for unge, der afbryder en gymnasial uddannelse. Dem, som skifter til en videregående uddannelse, har enten tilegnet sig adgangsgivende kompetencer før deres påbegyndelse af en erhvervsuddannelse, eksempelvis hvis de har taget en gymnasial uddannelse, inden de startede på en erhvervsuddannelse, eller de er startet på videregående uddannelser, som alene anvender optagelsesprøver. Det kan eksempelvis være kunstneriske uddannelser som musikkonservatorier og designskoler. Endelig er der mulighed for komme ind på klassiske professionsuddannelser som pædagog og lærer via realkompetencevurdering og evt. optagelsesprøve.

Det er værd at hæfte sig ved, at relativt få vælger at skifte til en gymnasial uddannelse efter at have afbrudt en erhvervsuddannelse.

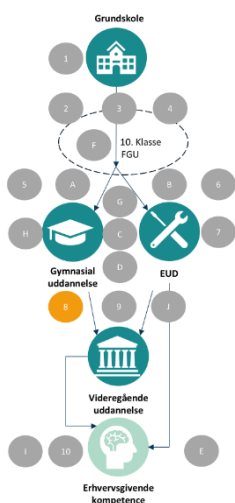
OMVALG FOR UNGE SOM AFBRYDER EN ERHVERVSUDDANNELSE

Figur 44: Figuren viser hvilke uddannelser de unge, som er startet på en erhvervsuddannelse i Midtjylland og øvrige regioner i tre skoleår (2019-21) og har haft afbrud med omvalg inden for tre år (målt 2022-24), har valgt.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

4.4 Indikator 8 Uddannelsesniveau syv år efter grundskolen

Ser vi på unges uddannelsesstatus syv år efter grundskolen, får vi et bedre billede af, hvordan deres uddannelsesvej faktisk har udfoldet sig – også for dem, der har haft brug for omvalg, pauser eller afklaringsforløb.

For de unge, der på dette tidspunkt ikke har gennemført en kompetencegivende ungdomsuddannelse eller anden kompetencegivende uddannelse, er risikoen for langvarig marginalisering øget. Det kan have konsekvenser for deres muligheder på arbejdsmarkedet, deres økonomiske tryghed og generelle livskvalitet. Derfor er denne indikator central, når vi skal vurdere, om de unges overgang til voksenlivet lykkes.

Indikator 8 ser på de geografiske og kønsmæssige forskelle, og er med til at belyse målet om, at 90 % af de 25-årige midtjyder skal have en ungdomsuddannelse.

Indikatoren viser, at der i Midtjylland er en stigning i andelen, der fuldfører en ungdomsuddannelse, men også at der er en konstant gruppe, som aldrig får en ungdomsuddannelse. I den gruppe er mænd overrepræsenteret. Overordnet peger resultaterne på, at:

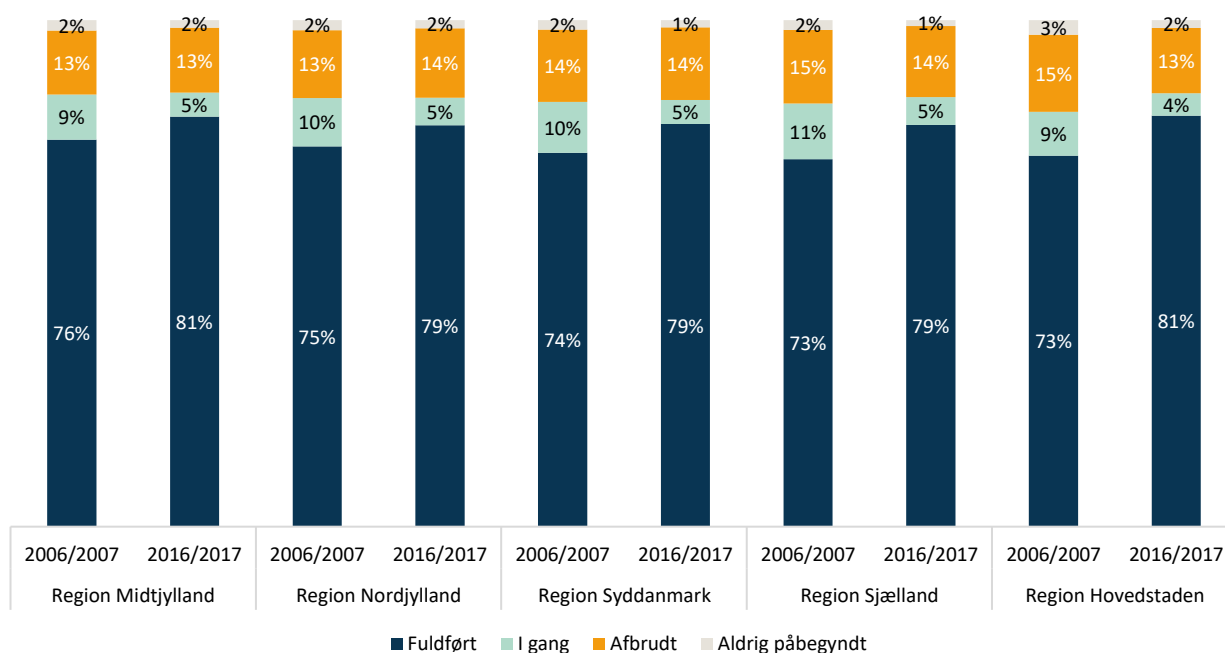
- 81 % af de unge har gennemført en kompetencegivende ungdomsuddannelse syv år efter 9. klasse. Det er en stigning på fem procentpoint over de seneste 10 år. Der har været en tilsvarende stigning i alle landets regioner.
- Stigningen i gennemførelse skyldes, at flere fuldfører en ungdomsuddannelse inden for de syv år. For 10 år siden var 9 % stadig i gang med en ungdomsuddannelse syv år efter 9. klasse. I dag gælder det 5 %.
- Andelen af unge, der har afbrudt en ungdomsuddannelse og syv år efter 9. klasse hverken er i gang med eller har gennemført en anden, har været forholdsvis konstant på 13 % gennem de seneste 10 år. Andelen af unge, der aldrig har påbegyndt en ungdomsuddannelse, har uændret været på 2 %.
- Der er en overvægt af mænd blandt dem, der ikke har gennemført en ungdomsuddannelse syv år efter 9. klasse. De fleste har været i gang, men har afbrudt. Kønsskævheden findes i alle regionens kommuner, men er særligt udtalt i Norddjurs og Syddjurs kommuner.

STIGNING I ANTAL UNGE, DER FULDFØRER EN KOMPETENCEGIVENDE UNGDOMSUDDANNELSE

Figur 45 viser uddannelsesstatus syv år efter for de unge, der afsluttede 9. klasse i skoleåret 2006/2007. Det vil sige, vi ser på, hvordan deres uddannelsesstatus er i begyndelsen af skoleåret 2013/2014. Vi sammenligner med uddannelsesstatus ved begyndelsen af skoleår 2023/2024 for de unge, der afsluttede 9. klasse i 2016/2017.

I alle regioner har der været en stigning i antallet af unge, der fuldfører en kompetencegivende ungdomsuddannelse. I Midtjylland er stigningen på fem procentpoint. Til gengæld er gruppen, der aldrig har påbegyndt eller fuldført en uddannelse, uændret 15 %.

UDDANNELSESSTATUS 7 ÅR EFTER 9. KLASSE

Figur 45: Figuren viser udviklingen i de unges uddannelsesstatus syv år efter de afsluttede 9. klasse. Status er opgjort per 30. september i skoleåret 2013/2014 for unge, der afsluttede 9. klasse i skoleåret 2006/2007, og per 30. september i skoleåret 2023/2024 for unge, der afsluttede 9. klasse i 2016/2017. De unges uddannelsesstatus er fordelt på den region, hvor de boede da de afsluttede 9. klasse. Unge indgår kun i kategorien 'fuldført', hvis de har fuldført en kompetencegivende ungdomsuddannelse. Unge, som alene har fuldført en ikke-kompetencegivende ungdomsuddannelse og som ikke på statustidspunktet er i gang med en ungdomsuddannelse, indgår i kategorien 'afbrudt'.

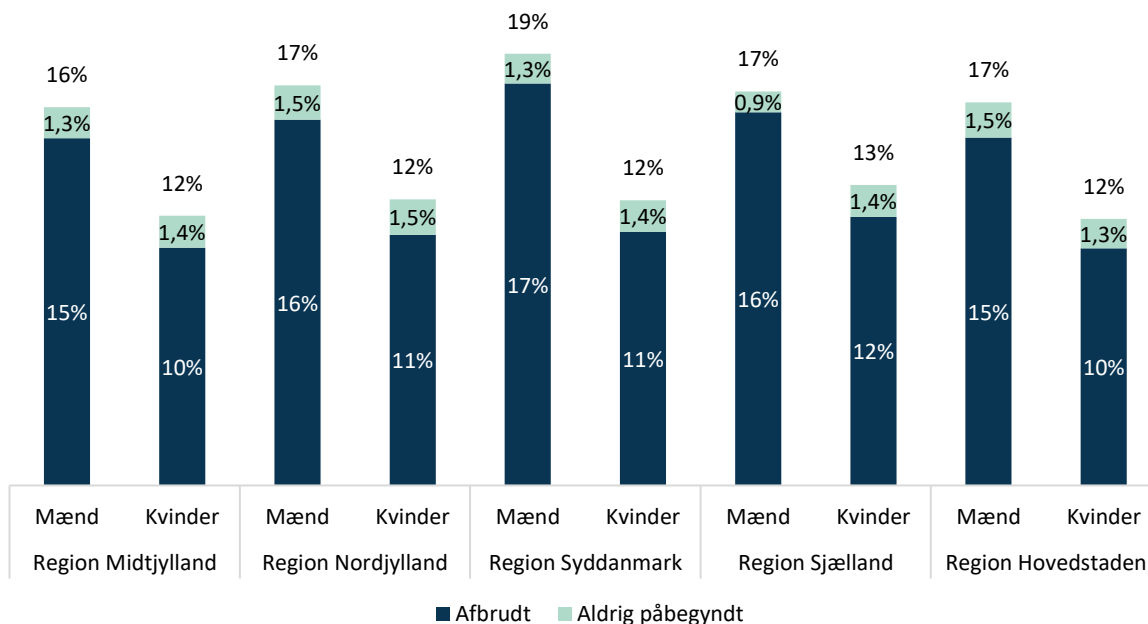
Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

FLEST MÆND FÅR IKKE FULDFØRT EN UNGDOMSUDDANNELSE

Ser vi på køn for de unge, der aldrig har fuldført en ungdomsuddannelse, er der en overvægt af mænd, som syv år efter afsluttet 9. klasse, ikke har fuldført en kompetencegivende ungdomsuddannelse.

Ved starten af skoleåret 2023/2024 er der 16 % mænd i Midtjylland, der endnu ikke har fuldført en ungdomsuddannelse syv år efter de afsluttede 9. klasse i 2016/2017, mod 12 % for kvindernes vedkommende. Denne forskel gør sig gældende i alle regioner (se Figur 46).

MÆND OG KVINDER UDEN UNGDOMSUDDANNELSE SYV ÅR EFTER 9. KLASSE

Figur 46: Figuren viser andelen af mænd og kvinder, som syv år efter de afsluttede 9. klasse i 2016/2017, enten aldrig har påbegyndt en ungdomsuddannelse eller har afbrudt en ungdomsuddannelse uden at være i gang igen på statustidspunktet (per 30. september i skoleåret 2023/2024). De unges uddannelsesstatus er opdelt på den region, hvor de boede, da de afsluttede 9. klasse.

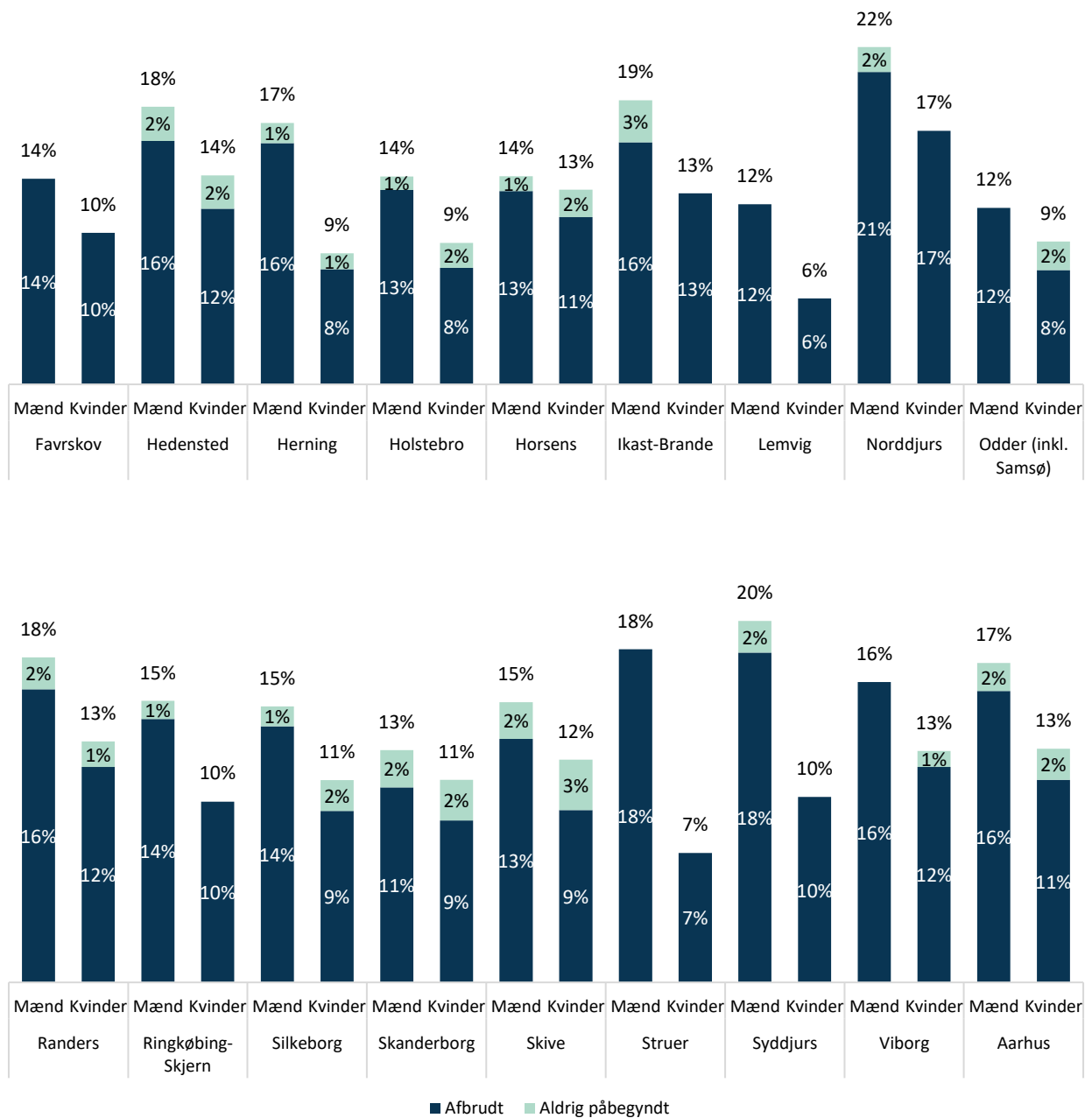
Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

MARKANTE FORSKELLE MELLEM KOMMUNERNE

Ser vi på de enkelte kommuner er der markante forskelle i, hvor mange unge i de enkelte kommuner, der syv år efter afsluttet 9. klasse har gennemført en ungdomsuddannelse. Og også her viser der sig store forskelle mellem kønnene.

I Norddjurs Kommune er det 22 % af mændene, der syv år efter, at de afsluttede 9. klasse i 2016/2017, ikke har gennemført en ungdomsuddannelse. I Syddjurs Kommune er det 20 % af mændene, men kun 10 % af kvinderne, der ikke gennemfører en ungdomsuddannelse. Lemvig Kommune skiller sig ud til den positive side, da det her er 12 % af mændene og 6 % af kvinderne, der ikke har gennemført en uddannelse.

MÆND OG KVINDER UDEN UNGDOMSUDDANNELSE 7 ÅR EFTER 9. KLASSE FORDELT PÅ KOMMUNER

Figur 47: Figuren viser andelen af unge (opdelt på køn), som afsluttede 9. klasse i 2016/2017, og som syv år efter enten aldrig er påbegyndt en ungdomsuddannelse eller har afbrudt en ungdomsuddannelse uden at være i gang igen på statustidspunktet (per 30. september i skoleåret 2023/2024). De unges uddannelses-status er opdelt på den region, hvor de boede da de afsluttede 9. klasse.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

5 Det tredje skridt: Gennemførelse af en erhvervskompetencegivende uddannelse

Indikator 9: Overgang til videregående uddannelse

Ligesom overgangen mellem grundskole og ungdomsuddannelse kan være et svært skridt for nogle, kan overgangen mellem ungdomsuddannelse og videregående uddannelse også være et stort og for nogle svært skridt.

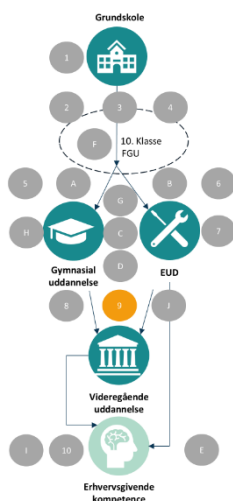
Den tidsmæssige overgangsperiode mellem ungdomsuddannelse og videregående uddannelse bliver længere og længere. Der ses i både Midtjylland og resten af landet en udvikling i retning af, at de unge tager væsentligt flere end ét sabbatår efter deres gymnasiale uddannelse.

I Midtjylland er overgangsperioden fra gymnasial uddannelse til videregående uddannelse blevet markant længere og Midtjylland har den "længste overgang" sammenlignet med de øvrige regioner. Blandt de unge, der afsluttede gymnasiet i 2020/2021, begyndte kun 24 % på en videregående uddannelse efter to år. Til sammenligning gjaldt det 50 % af dem, der blev færdige i 2012/2013.

Der ses en mindre stigning i andelen af unge, der efter en gymnasial uddannelse søger ind på en professionsbacheloruddannelse. Andelen er vokset fra 32 % af dem, der afsluttede i 2012/2013, til 35 % for 2020/2021-årgangen. Der har været et fald i andelen, der efter afsluttet erhvervsuddannelse vælger en professionsbacheloruddannelse, men en tilsvarende stigning i andelen, der vælger en erhvervsakademiuddannelse. Denne udvikling er omvendt af, hvad der ses i de øvrige regioner.

Når de unge midtjyder skal vælge uddannelse, vælger de i høj grad en videregående uddannelse beliggende i Midtjylland. Godt 71 % af de midtjyske unge vælger en uddannelse beliggende i Midtjylland, hvilket er en lille stigning i forhold til tidligere år. Det skal dog bemærkes, at mens andelen er svagt stigende, er der et stort fald i antallet, hvilket skal sammenholdes med, tendensen til, at de unge tager flere og flere sabbatår, og at ungdomsårgangene generelt bliver mindre.

5.1 Indikator 9 Overgang til videregående uddannelse

Overgangen fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse markerer endnu et centralt punkt i de unges uddannelsesrejse. Mens nogle fortsætter i direkte forlængelse af deres ungdomsuddannelse, vælger andre at holde et eller flere sabbatår, søge beskæftigelse eller afsøge alternative veje. Overgangen påvirkes af en række forhold og er afgørende for, om og hvornår unge realiserer deres videre uddannelsesplaner.

Indikator 9 analyserer unges overgang fra ungdomsuddannelser til videregående uddannelser med fokus på mønstre, variationer og tendenser over tid. Indikatoren er med til at belyse om flere midtjyder opnår en erhvervskompetencegivende uddannelse efter fuldført gymnasial uddannelse.

Midtjylland oplever – som resten af landet – at overgangsperioden mellem ungdomsuddannelse og videregående uddannelse er blevet markant længere end tidligere. Den er dog noget længere i Midtjylland i resten af landet. Overordnet peger resultaterne på, at:

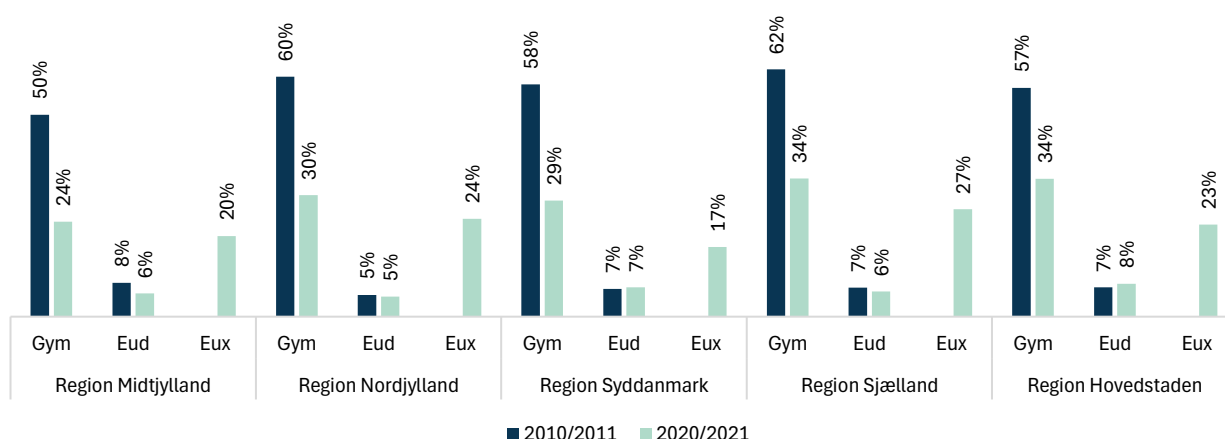
- En stigende andel af de 25-64-årige midtjyder har en kompetencegivende uddannelse. 76 % har en erhvervskompetencegivende uddannelse, hvilket er en stigning på fem procentpoint siden 2013.
- I Midtjylland er overgangsperioden fra gymnasial uddannelse til videregående uddannelse blevet markant længere. Tendensen med at unge tager flere end ét sabbatår efter deres gymnasiale uddannelse ses også nationalt, men Midtjylland har den "længste overgang". Blandt de unge, der afsluttede gymnasiet i 2020/2021, begyndte kun 24 % på en videregående uddannelse efter to år. Til sammenligning gjaldt det 50 % af dem, der blev færdige i 2012/2013.
- Der ses en mindre stigning i andelen af unge, der efter en gymnasial uddannelse søger ind på en professionsbacheloruddannelse. Andelen er vokset fra 32 % blandt dem, der afsluttede i 2012/2013, til 35 % for 2020/2021-årgangen.
- Det har været et fald i andelen, der efter afsluttet erhvervsuddannelse vælger en professionsbacheloruddannelse, men en tilsvarende stigning i andelen, der vælger en erhvervsakademiuddannelse. Denne udvikling er omvendt af, hvad der ses i de øvrige regioner.
- 10 % af dem, der afsluttede en gymnasial uddannelse i 2020/2021, var to år senere begyndt på en erhvervsuddannelse. Det er den højeste andel blandt landets regioner, men stadig lavere end i 2012/2013, hvor andelen var cirka 14 %.

OVERGANGSPERIODEN FRA GYMNASIAL TIL VIDEREGÅENDE UDDANNELSE ER BLEVET MARKANT LÆNGERE

I alle regioner er perioden for overgang fra gymnasial til videregående uddannelse blevet længere, hvilket indikerer en national tendens til, at flere og flere unge tager (mange) flere end et sabbatår, før de påbegynder en videregående uddannelse.

Af de unge, som har gennemført en gymnasial uddannelse i 2020/2021, er der 24 %, som to år efter er påbegyndt en videregående uddannelse (se Figur 48). Det er et stort fald i forhold til dem, der afsluttede en gymnasial uddannelse i 2012/2013, hvor halvdelen var påbegyndt en videregående uddannelse to år efter afsluttet ungdomsuddannelse.

OVERGANG TIL VIDEREGÅENDE UDDANNELSE TO SKOLEÅR EFTER FULDFØRT UNGDOMSUDDANNELSE

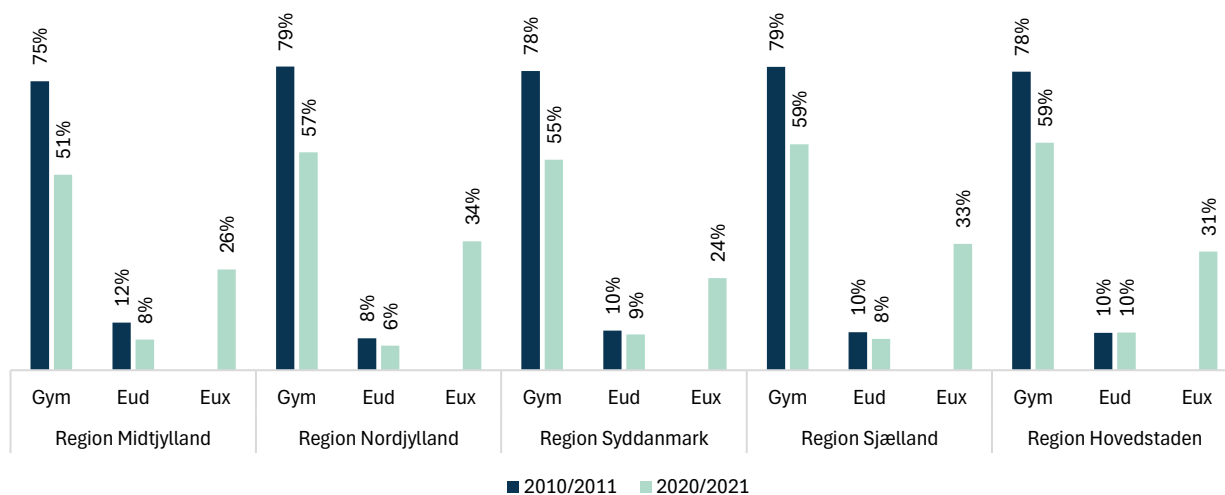
Figur 48: Figuren viser andelen af unge, som har gennemført hhv. en gymnasial uddannelse og erhvervsuddannelse i Midtjylland og øvrige regioner i skoleårene 2010/2011 og 2020/2021, og som per 30. september to år efter (dvs. i hhv. 2012/2013 og 2022/2023) har påbegyndt en videregående uddannelse.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

Andelen af unge, som gennemførte deres gymnasiale uddannelse i Midtjylland i 2020/2021, og som er i gang med en videregående uddannelse tre år efter, er 51 % (se Figur 49). Dette er markant lavere end den tilsvarende andel for 2012/2013, hvor 75 % var i gang tre år efter afsluttet ungdomsuddannelse. Det er også den laveste andel sammenlignet med de øvrige regioner. Forskellen lukkes først efter fem skoleår, hvor cirka 80 % af dem, som afsluttede deres gymnasiale uddannelse i 2017/2018, er i gang med en videregående uddannelse.

Der findes ikke en tilsvarende tendens for unge, der afslutter en erhvervsuddannelse. Dette hænger formentlig sammen med, at det er relativt få unge med en gennemført erhvervsuddannelse, der påbegynder en videregående uddannelse, da deres uddannelse er erhvervskompetencegivende i sig selv.

OVERGANG TIL VIDEREGÅENDE UDDANNELSE TRE SKOLEÅR EFTER FULDFØRT UNGDOMSUD- DANNELSE

Figur 49: Figuren viser andelen af unge, som har gennemført hhv. en gymnasial uddannelse og erhvervsuddannelse i Midtjylland og øvrige regioner i skoleårene 2010/2011 og 2020/2021, som per 30. september tre år efter (dvs. i hhv. 2013/2014 og 2023/2024) har påbegyndt en videregående uddannelse.

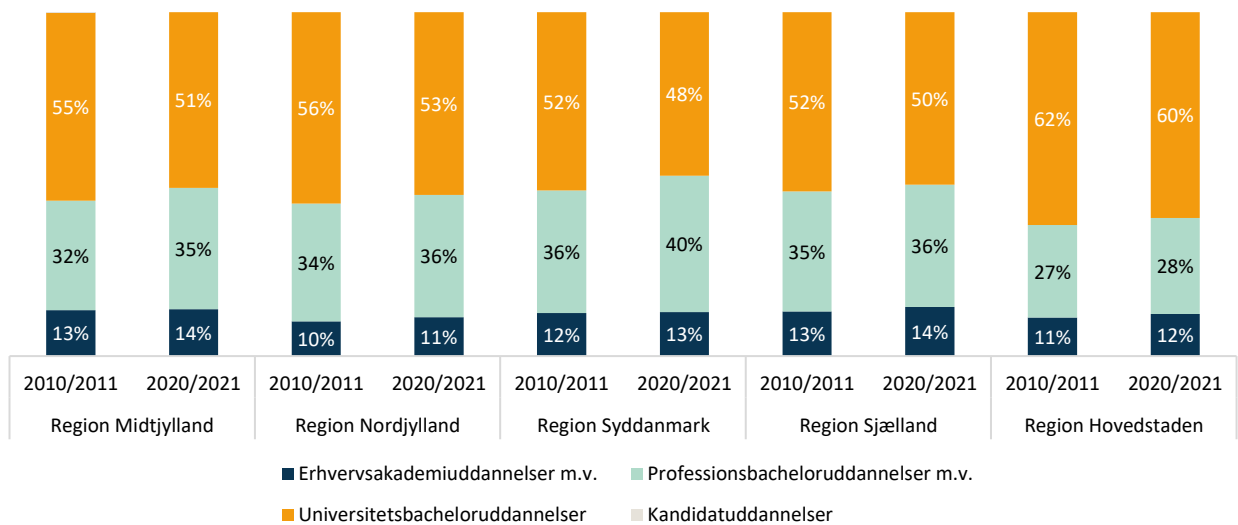
Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

EN LILLE STIGNING I ANDELEN, DER VÆLGER EN PROFESSIONSBACHELORUDDANNELSE EFTER GYMNASIET

Cirka halvdelen af de unge, som inden for tre skoleår efter afslutningen af en gymnasial uddannelse, påbegynder en videregående uddannelse, vælger en universitetsbacheloruddannelse. Mens denne andel er faldet lidt, er andelen, som påbegynder en professionsbacheloruddannelse steget en smule, hvilket gør sig gældende i alle regioner. For de unge, der afsluttede en gymnasial uddannelse i 2020/2021 i Midtjylland, vælger 35 % en professionsbacheloruddannelse (se Figur 50).

Uddannelsesvalget i Midtjylland minder meget om uddannelsesvalget i de øvrige regioner, med undtagelse af Hovedstaden, hvor en højere andel vælger en universitetsbacheloruddannelse.

UDDANNELSESVALG HOS GYMNASIALE STUDENTER SOM PÅBEGYNDER EN VIDEREGÅENDE UDDANNELSE

Figur 50: Figuren viser hvilke videregående uddannelser de unge, som har afsluttet en gymnasial uddannelse i Midtjylland og øvrige regioner i skoleårene 2010/2011 og 2020/2021 har påbegyndt inden for tre skoleår efter afslutningen af deres gymnasiale uddannelse (dvs. i hhv. 2013/2014 og 2023/2024). Andelen er beregnet ud fra dem, som faktisk har påbegyndt en videregående uddannelse, mens unge, som har valgt en anden ungdomsuddannelse eller ikke efterfølgende har påbegyndt en uddannelse, er sorteret fra.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

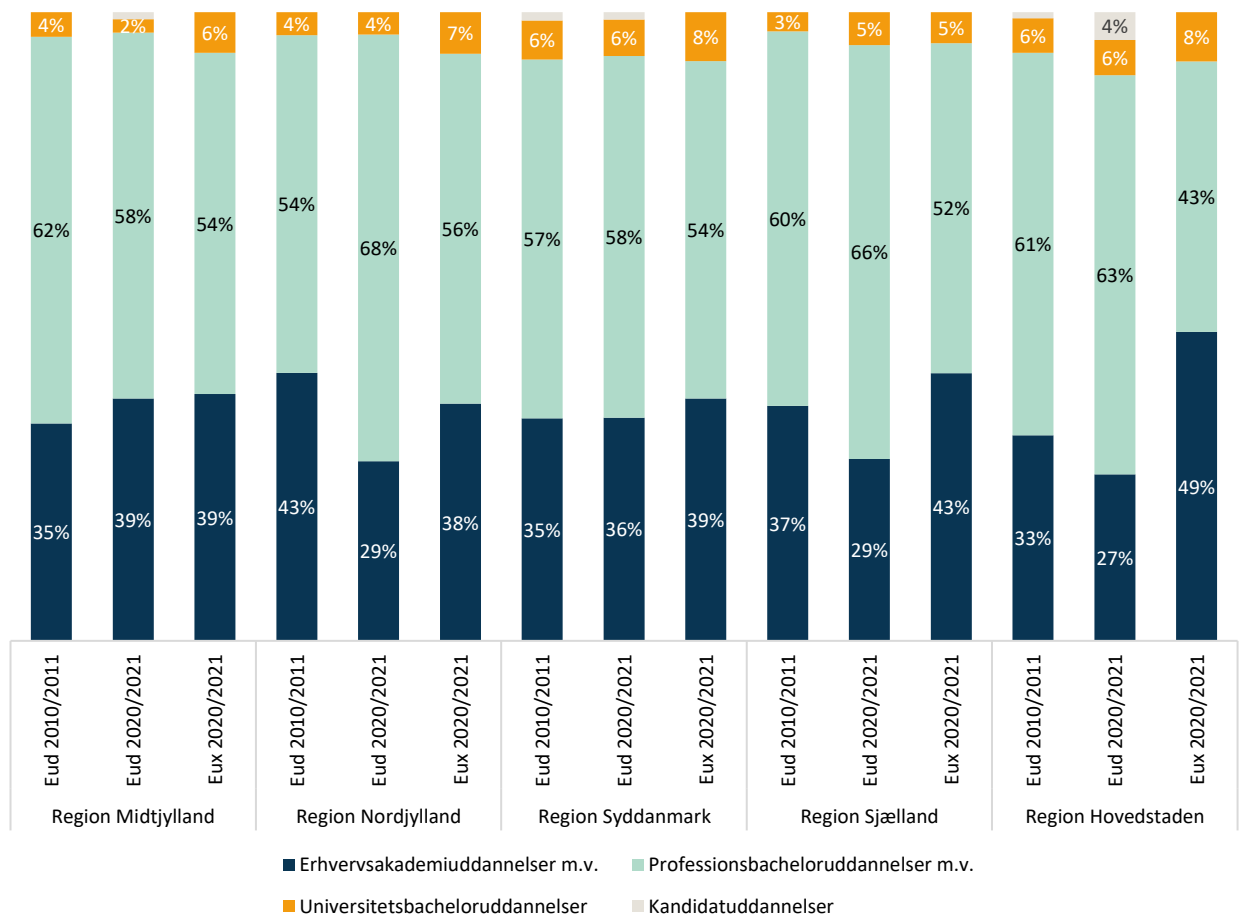
FALD I ANDELEN, DER EFTER AFSLUTTET ERHVERVSUDDANNELSE VÆLGER EN PROFESSIONSBACHELORUDDANNELSE

De unge, som afsluttede en erhvervsuddannelse i 2020/2021 og inden for tre skoleår har påbegyndt en videregående uddannelse, vælger i høj grad en professionsbacheloruddannelse (58 %). Det er et fald på fire procentpoint sammenlignet med 2010/2011.

I Midtjylland er der i 2020/2021 39 %, der påbegynder en erhvervsakademiuddannelse, hvilket er en stigning på fire procentpoint sammenlignet med 2010/2011 (se Figur 51).

Denne udvikling er omvendt af, hvad der ses i de øvrige regioner.

UDDANNELSESVALG HOS ERHVERVSUDDANNEDE SOM PÅBEGYNDER EN VIDERE GÅENDE UDDANNELSE

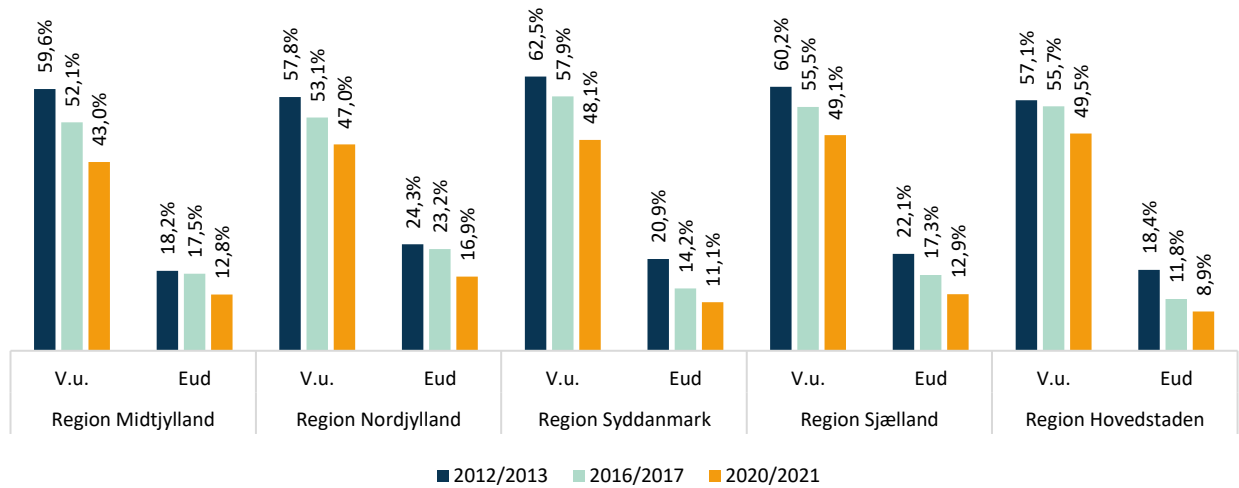

Figur 51: Figuren viser hvilke videregående uddannelser de unge, som har afsluttet en erhvervsuddannelse i Midtjylland og øvrige regioner i skoleårene 2010/2011 og 2020/2021 har påbegyndt inden for tre skoleår efter afslutningen af deres erhvervsuddannelse (dvs. i hhv. 2013/2014 og 2023/2024). Andelen er beregnet ud fra dem, som faktisk har påbegyndt en videregående uddannelse, mens unge, som har valgt en anden ungdomsuddannelse eller ikke efterfølgende har påbegyndt en uddannelse, er sorteret fra. *Eux blev indført som en del af erhvervsuddannelsesreformen i 2010, og er først fra 2011/2012 etableret som et permanent tilbud. Derfor er der ikke tal for eux for 2010/2011.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

Som det ses af Figur 52 er 43 % to år efter en afsluttet hf i 2020/2021 påbegyndt en videregående uddannelse, mens knap 13 % er påbegyndt en erhvervsuddannelse. Begge andele har været faldende, hvilket er en tendens, der ses i alle regioner.

OVERGANG TIL VIDEREGÅENDE UDDANNELSE OG ERHVERVSUDDANNELSE TO ÅR EFTER HF-EK-SAMEN

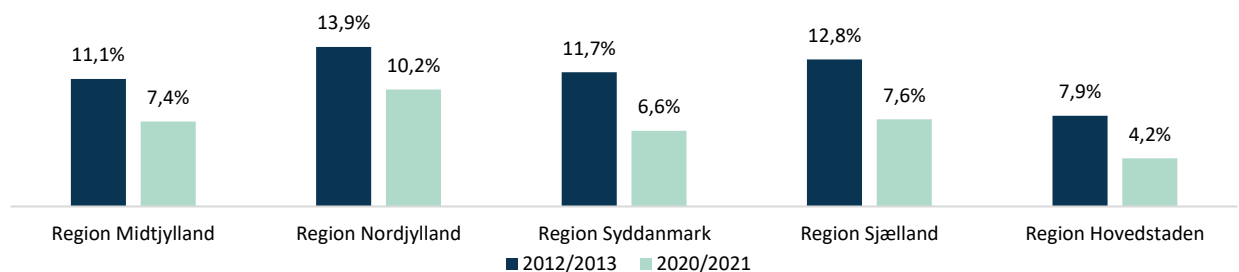
Figur 52: Figuren viser andelen af unge, som har gennemført en hf i Midtjylland og øvrige regioner i skoleårene 2012/2013, 2016/2017 og 2020/2021, som per 30. september to år efter har påbegyndt hhv. en videregående uddannelse eller en erhvervsuddannelse.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

Cirka 7 % af de unge, som i 2020/2021 afsluttede en gymnasial uddannelse i Midtjylland, er to år efter påbegyndt en erhvervsuddannelse (se Figur 53).

Der er i hele landet sket et markant fald i overgang til erhvervsuddannelse efter fuldført gymnasial uddannelse.

OVERGANG TIL ERHVERVSUDDANNELSE TO ÅR EFTER GYMNASIAL UDDANNELSE

Figur 53: Figuren viser andelen af unge, som har gennemført en gymnasial uddannelse i Midtjylland og øvrige regioner i skoleårene 2012/2013 og 2020/2021, som per 30. september 2 år er eller har været i gang

med en erhvervsuddannelse.

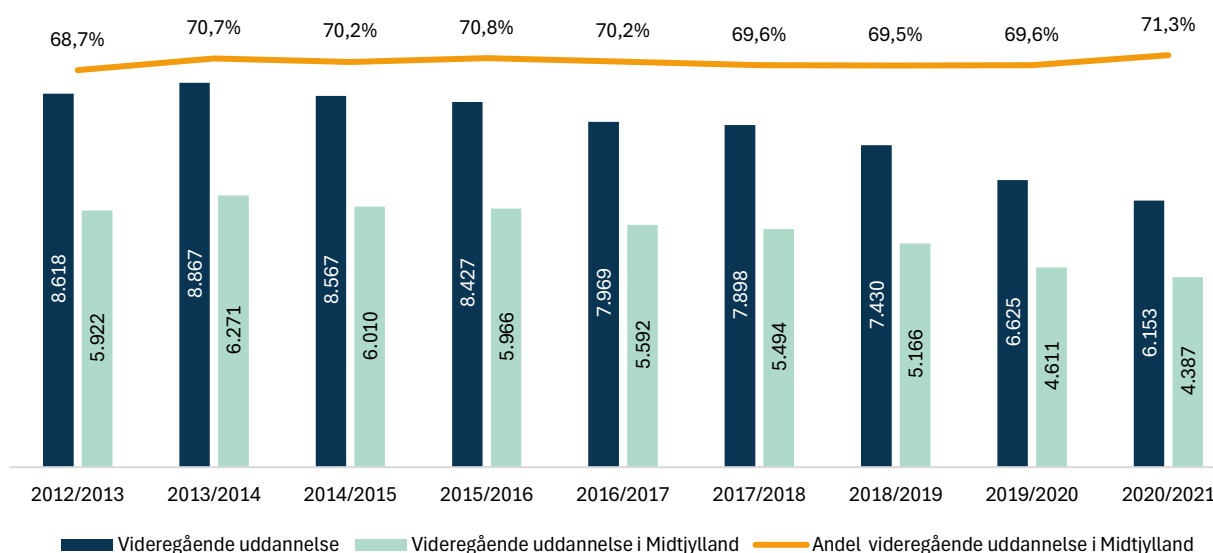
Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

DE UNGE VÆLGER I HØJ GRAD EN VIDEREGÅENDE UDDANNELSE BELIGGENDE I MIDTJYLLAND

De unge, som har gennemført en ungdomsuddannelse i Midtjylland, og som to år efter er påbegyndt en videregående uddannelse, vælger i høj grad en videregående uddannelse beliggende i Midtjylland (se Figur 54).

Godt 71 % af de midtjyske unge vælger en uddannelse beliggende i Midtjylland, hvilket er en lille stigning i forhold til tidligere år. Det skal bemærkes, at mens andelen er svagt stigende, er der et stort fald i antallet, hvilket skal sammenholdes med, at der som tidligere beskrevet er en tendens til, at de unge tager flere og flere sabbatår, samtidig med at ungdomsårgangene bliver mindre.

MOBILITET I FORBINDELSE MED PÅBEGYNDELSE AF VIDEREGÅENDE UDDANNELSE

Figur 54: Figuren viser andelen af unge, som har gennemført en ungdomsuddannelse i Midtjylland i skoleårene 2012/2013-2020/2021, og som to år efter er i gang med eller har været i gang med en videregående uddannelse beliggende i og uden for Midtjylland.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

FALD I ANDELEN, SOM HAR EN ERHVERVSFAGLIG UDDANNELSE

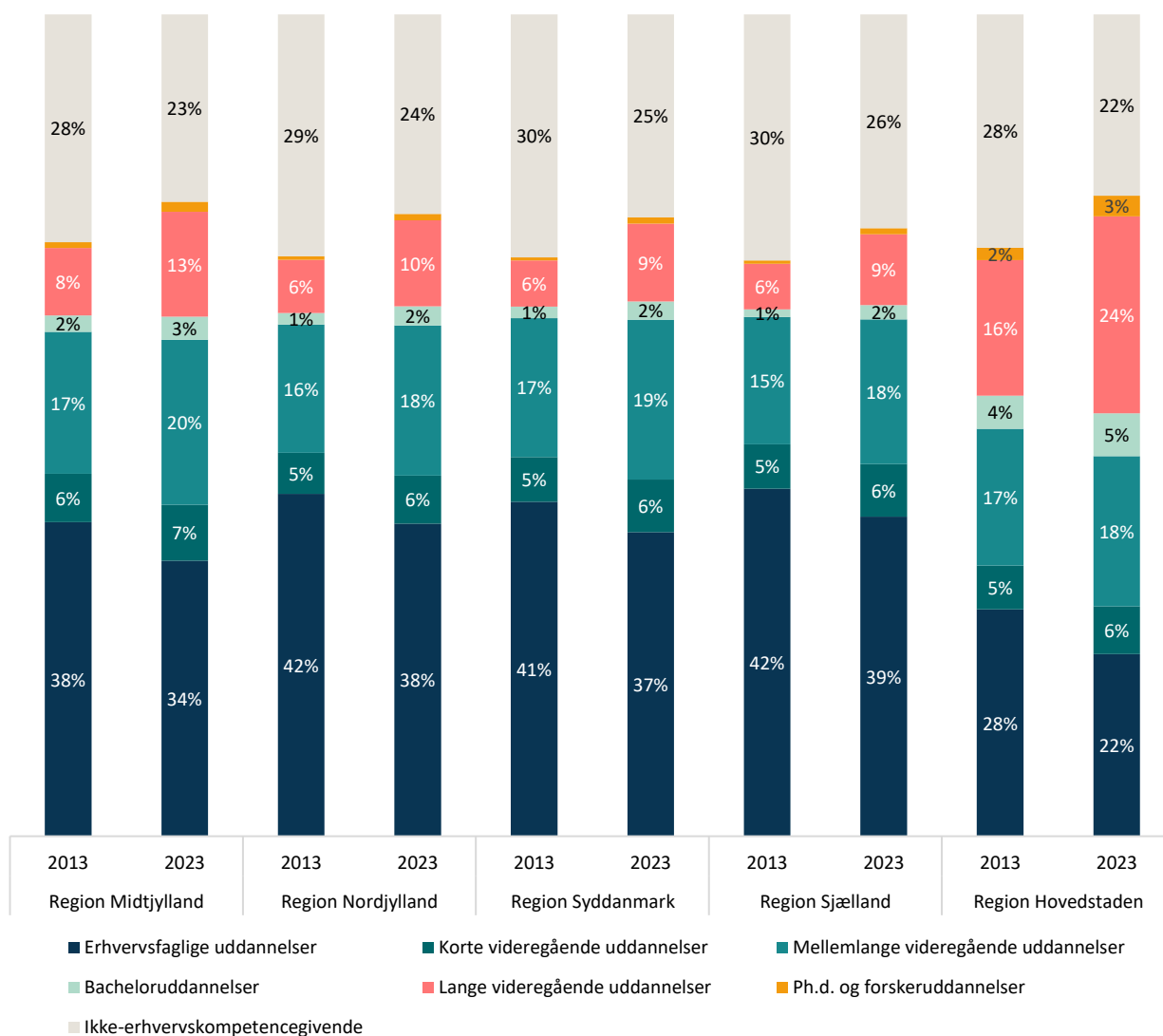
77 % af den midtjyske befolkning i alderen 25-64 år havde i 2023 en erhvervskompetencegivende uddannelse (dvs. en erhvervsfaglig eller videregående uddannelse). Dette er en stigning på fem procentpoint siden 2013. I de øvrige regioner har der også været stigninger og i 2023 ligger Midtjylland på niveau med de øvrige regioner.

Det er særligt andelen med en lang eller mellemlang videregående uddannelse, som er steget i både Midtjylland og de øvrige regioner (se Figur 55).

I alle regioner har der været et fald i andelen af personer med en erhvervsfaglig uddannelse. I

Midtjylland er det i 2023 34 % af de 25-64-årige, der har en erhvervsfaglig uddannelse, som deres højst gennemførte erhvervskompetencegivende uddannelse.

BEFOLKNINGENS ERHVERVSKOMPETENCEGIVENDE UDDANNELSER

Figur 55: Figuren viser, hvilke erhvervskompetencegivende uddannelser befolkningen i alderen 25-64 år i Midtjylland og øvrige regioner har i 2013 og 2023.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

6 Det sidste skridt: Overgang fra uddannelse til arbejdsmarked

Indikator 10: Veje til fremtidens kompetencer

Som indikator 9 viste, så er der i 2023 77 % af den midtjyske befolkning i alderen 25-64 år, der har en erhvervskompetencegivende uddannelse (dvs. en erhvervsfaglig eller videregående uddannelse). Dette er en stigning på fem procentpoint siden 2013. Det er særligt ande-

len med en lang eller mellemlang videregående uddannelse, som er steget i både Midtjylland og de øvrige regioner.

Samtidig har der i alle regioner været et fald i andelen af personer med en erhvervsfaglig uddannelse. I Midtjylland er det i 2023 34 % af de 25-64-årige, som har en erhvervsfaglig uddannelse som deres højest gennemførte erhvervskompetencegivende uddannelse.

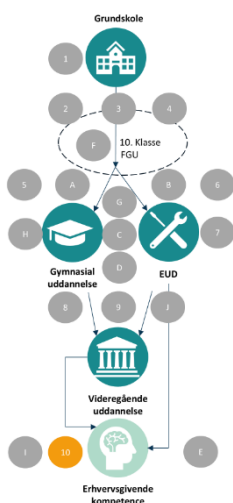
Selvom der i Midtjylland forventes en positiv vækst på 0,1 pct. i gruppen i den arbejdsdygtige alder¹⁵, er det vigtigt, at der fremadrettet uddannes personer inden for de områder, hvor arbejdsmarkedet efterspørger arbejdskraft. Der er en stigende efterspørgsel efter STEM-, velfærds- og sprogligt uddannede mennesker.

I Midtjylland fastholdes nogenlunde den andel af en årgang, der vælger en STEM-rettet uddannelse eller en velfærdsuddannelse. Men på mange uddannelser falder antallet af studerende, hvilket på sigt betyder, at arbejdsstyrken på de pågældende områder bliver stadigt mindre.

De mellemlange videregående uddannelser (pædagoger, lærere, sygeplejersker, socialrådgivere mv.) tegner sig i Midtjylland for den største andel af tilgang til videregående velfærdsuddannelser, men samtidig har Midtjylland den laveste tilgang til netop disse uddannelser, når der sammenlignes med de øvrige regioner.

¹⁵ I dansk statistik (fx Danmarks Statistik) defineres den arbejdsdygtige alder som personer mellem 15 og 64 år

6.1 Indikator 10 Veje til fremtidens kompetencer

I 2040 vil der være 0,1 pct. flere personer i den arbejdsdygtige alder i Midtjylland sammenlignet med i dag. Det er den eneste region, som har udsigt til en positiv vækst.¹⁶ Midtjylland er den eneste region i Danmark med udsigt til flere personer i den arbejdsdygtige alder¹⁷.

Selvom antallet i den arbejdsdygtige alder fastholdes (og svagt stiger), kan det udfordre muligheden for at imødekomme den stigende efterspørgsel efter STEM-, velfærds- og sprogligt uddannede mennesker, hvis ikke de unge vælger netop disse uddannelser.

Indikator 10 ser nærmere på, hvordan udviklingen er på de områder, hvor der i stigende grad på landsplan kommer til at mangle arbejdskraft. Det er særligt STEM- og sundhedsfagligt uddannede, der kommer til at mangle.

Resultaterne i indikator 10 er præget af, at det er mindre årgange, der nu søger ind i uddannelsessystemet. Selvom nogle uddannelser kan fastholde andelen af en årgang, der søger ind, så falder antallet faldet væsentligt på de fleste uddannelser. Overordnet peger resultaterne på, at:

- I forlængelse af gymnasireformen i 2017 er der på alle gymnasiale retninger sket en stigning i valg af STEM-rettede studieretninger, mens der er sket en markant fald i valg af sproglige studieretninger.
- Tilgangen til erhvervsfaglige STEM-uddannelser og velfærdsuddannelser falder i absolutte tal, dvs. at der uddannes færre og færre personer.
- Af den samlede søgning til videregående uddannelser beliggende i Midtjylland går en fjerdedel til STEM-uddannelser.
- Der ses et fald i antallet, der tilgår kortere og mellemlange videregående STEM-uddannelser.
- Midtjylland har den laveste tilgang i landet til mellemlange videregående velfærdsuddannelser (pædagoger, lærere, sygeplejersker, socialrådgivere mv.)

¹⁶ Midtjylland er den eneste region med udsigt til flere personer i den arbejdsdygtige alder", Dansk Erhverv, 5. september 2024

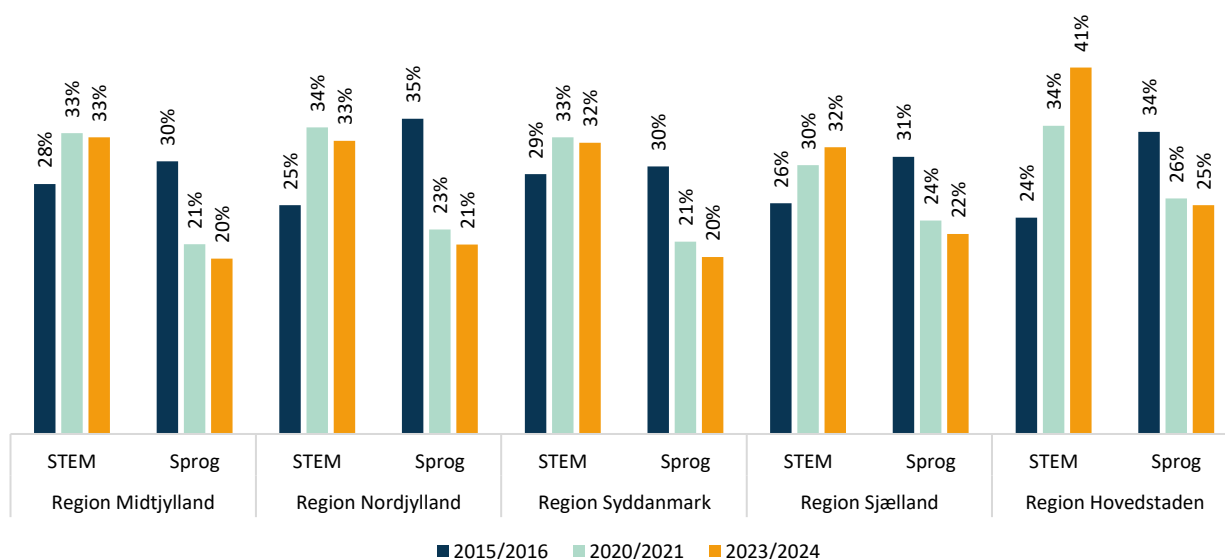
¹⁷ I dansk statistik (fx Danmarks Statistik) defineres den arbejdsdygtige alder som personer mellem 15 og 64 år

PÅ DE GYMNASIALE UDDANNELSER VÆLGER FLERE STEM-RETTEDE STUDIERETNINGER

Som det fremgår af Figur 56 stiger tilgangen til STEM-rettede studieretninger på de gymnasiale uddannelser fra 2015/2016 til 2023/2024. Samtidig falder tilgangen til de sproglige studieretninger.

Denne udvikling kan ikke alene ses som et udtryk for de unges præferencer, da der er en række strukturelle forhold, som er med til at forklare udviklingen. Gymnasireformen fra 2017 medførte bl.a., at der fra skoleåret 2017/2018 kom markant færre studieretninger at vælge mellem på de gymnasiale uddannelser.

SAMLET TILGANG TIL SPROGLIGE OG STEM-RETTEDE STUDIERETNINGER PÅ GYMNASIALE UDDANNELSER

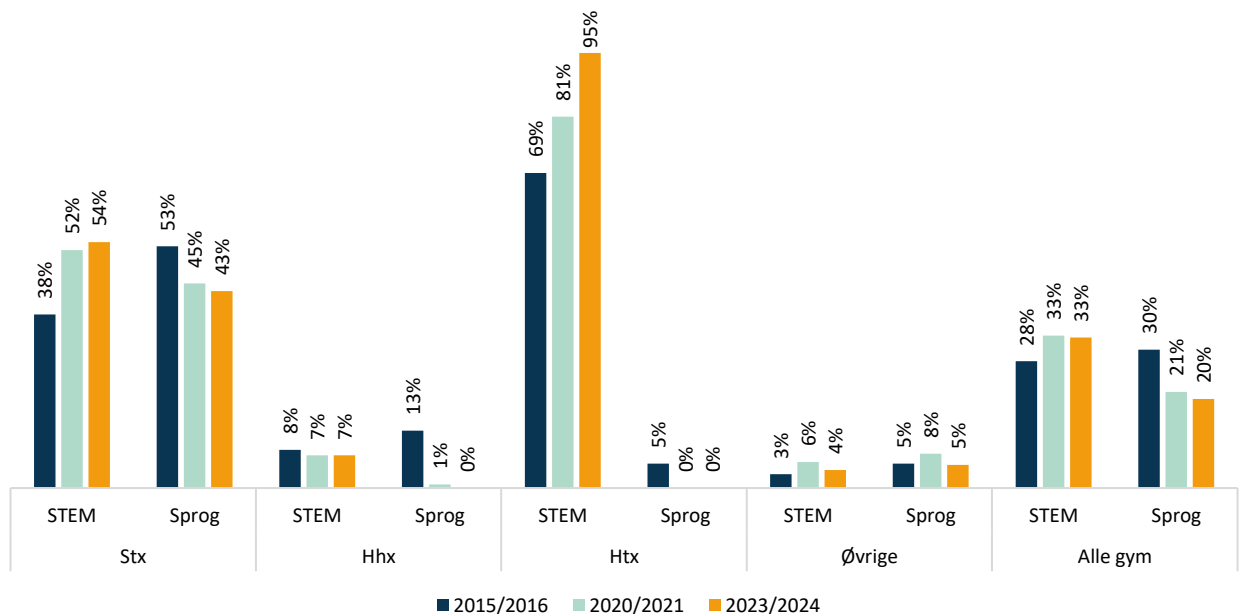
Figur 56: Figuren viser, hvor stor en andel tilgangen til STEM-rettede og sproglige studieretninger udgør af den samlede tilgang til gymnasiale uddannelser i skoleårene 2015/2016, 2019/2020 og 2023/2024. Dette fordelt på de unges bopælsregion, da de tilgik uddannelserne. STEM betegner studieretninger med minimum et af følgende fag på A-niveau: Biologi, Bioteknologi, Fysik, Geovidenskab, It, It/kommunikation, Kemi, Matematik og Teknologi. Sprog betegner studieretninger med minimum et af følgende fag på A-niveau: Arabisk, Engelsk, Fransk, Græsk, Italiensk, Kinesisk, Latin, Russisk, Spansk, Tyrkisk og Tysk. Nogle studieretninger indeholder både et sprogligt fag og STEM-fag på A-niveau. I disse tilfælde er studieretningen medregnet begge steder. Tilgang til øvrige studieretninger samt tilfælde, hvor det ikke er muligt at opgøre en studieretning, vises ikke i figuren.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

Efter reformen er personer, som har valgt en sproglig studieretning reduceret til 0 % for hhx og htx (se Figur 57), da det efter reformen udelukkende er på stx og hf, man kan vælge studieretninger med sprog som hovedfokus. På øvrige ungdomsuddannelser og på hf er det for størstedelen af de unges vedkommende ikke muligt at opgøre en studieretning/fagpakke.

Det er særligt tilgangen til sproglige uddannelser, som alene inkluderer engelsk på A-niveau, der er faldet. Tilgangen til sproglige studieretninger, som også indeholder andre sprog på A-niveau, har siden 2020/2021 i Midtjylland været cirka 5 % af den samlede tilgang til gymnasiale uddannelser.

TILGANG TIL STEM-RETTEDE OG SPROGLIGE STUDIERETNINGER FORDELT PÅ GYMNASIAL UDDANNELSE

Figur 57: Figuren viser, hvor stor en andel tilgangen til STEM-rettede og sproglige studieretninger udgør af den samlede tilgang til forskellige gymnasiale uddannelser i skoleårene 2015/2016, 2020/2021 og 2023/2024. Figuren viser kun unge, som boede i Midtjylland, da de tilgik uddannelserne. STEM betegner studieretninger med minimum et af følgende fag på A-niveau: Biologi, Bioteknologi, Fysik, Geovidenskab, It, It/kommunikation, Kemi, Matematik og Teknologi. Sprog betegner studieretninger med minimum et af følgende fag på A-niveau: Arabisk, Engelsk, Fransk, Græsk, Italiensk, Kinesisk, Latin, Russisk, Spansk, Tyrkisk og Tysk. Nogle studieretninger indeholder både et sprogligt fag og STEM-fag på A-niveau. I disse tilfælde er studieretningen medregnet begge steder. Tilgang til øvrige studieretninger samt tilfælde, hvor det ikke er muligt at opgøre en studieretning, vises ikke i figuren.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

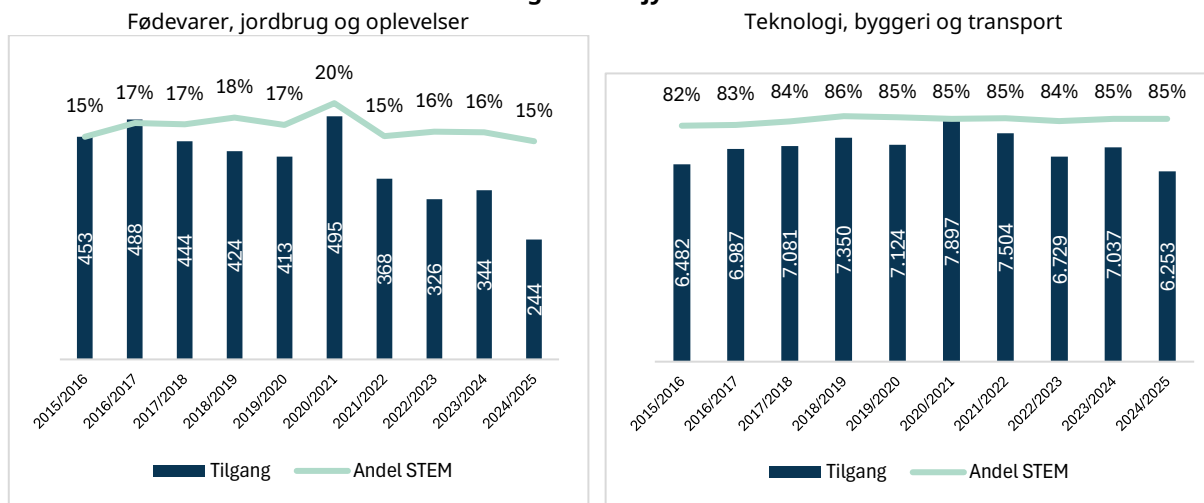
TILGANG TIL ERHVERVSFAGLIGE STEM-uddannelser OG VELFÆRDSUDDANNELSER FALDER I ABSOLUTTE TAL

Figur 58 viser tilgangen i antal til erhvervsfaglige STEM-uddannelser på hovedområderne "Fødevarer, jordbrug og oplevelser" og "Teknologi, byggeri og transport". Figuren viser samtidig, den andel tilgangen til STEM-uddannelser udgør af den samlede tilgang på hovedområderne i skoleårene 2015/2016 og 2024/2025.

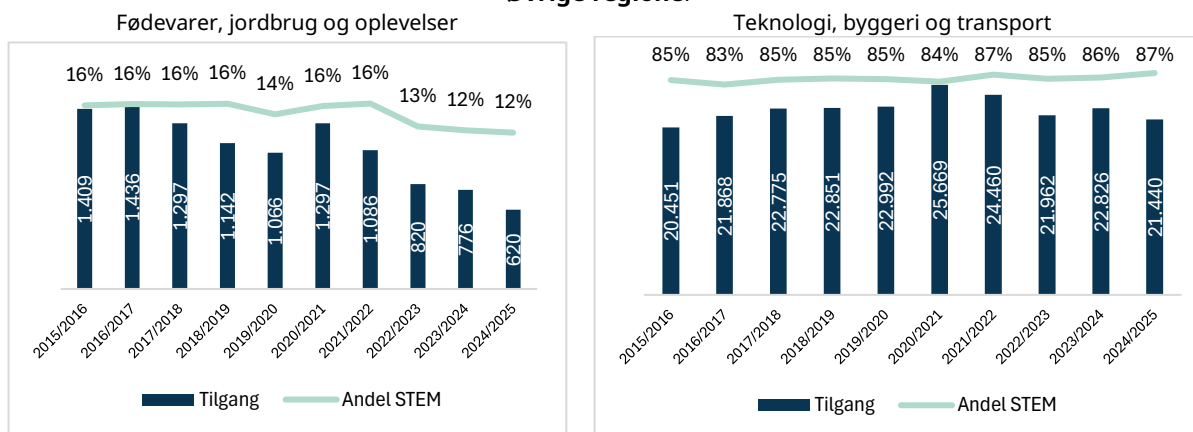
Der er en stabil andel, der vælger **erhvervsfaglige STEM-uddannelser**, men antallet i absolutte tal er faldende, og dermed uddannes der færre personer end tidligere. Faldet i antal ses i alle regioner. Skal arbejdsstyrken med en erhvervsfaglig STEM-uddannelse fastholdes eller øges, kræver det, at andelen af en årgang, der vælger en erhvervsfaglig STEM-uddannelse, bliver markant højere, end den er i dag.

TILGANG TIL ERHVERVSFAGLIGE STEM-UDDANNELSER

Region Midtjylland

Øvrige regioner

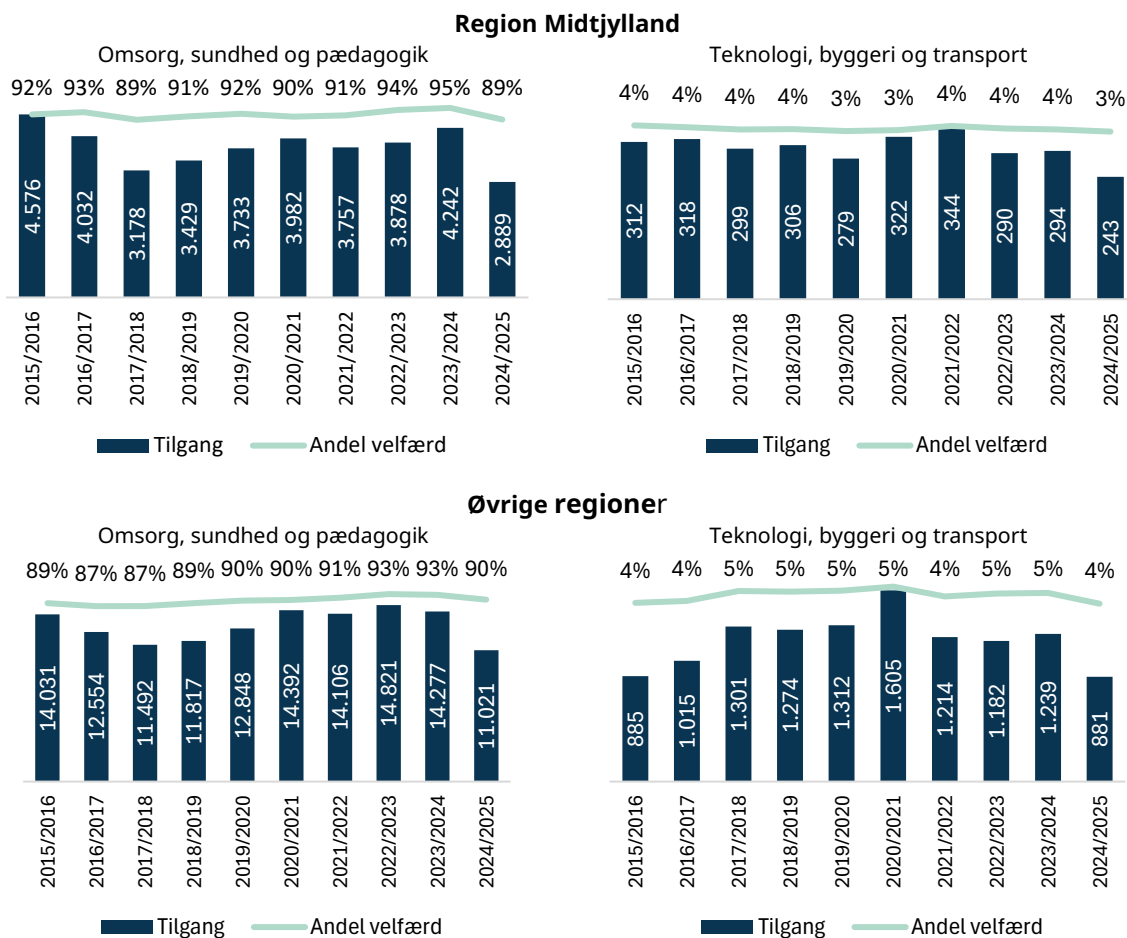

Figur 58: Figuren viser tilgangen til **erhvervsfaglige STEM-uddannelser** (grundforløb 2 og hovedforløb) på områderne Fødevarer, jordbrug og oplevelser samt Teknologi, byggeri og transport, samt den andel STEM-tilgangen udgør af den samlede tilgang på områderne i skoleårene 2015/2016 - 2024/2025. Dette fordelt på om de unge boede i Midtjylland eller øvrige regioner, da de tilgik uddannelserne.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

Den samme udvikling ser vi i tilgangen til **erhvervsfaglige velfærdsuddannelser** på områderne "Omsorg, sundhed og pædagogik" samt "Teknologi, byggeri og transport". Figur 59 viser, at den andel, der vælger en velfærdsuddannelse, er nogenlunde stabil, men samtidig er der et kraftigt fald i antal personer, der vælger uddannelserne. På hovedområde "Omsorg, sundhed og pædagogik" er der - set over de sidste 10 år- 1.687 personer færre, der tilgår uddannelserne.

TILGANG TIL ERHVERVSFAGLIGE VELFÆRDSUDDANNELSER

Figur 59: Figuren viser tilgangen til **erhvervsfaglige velfærdsuddannelser** (grundforløb 2 og hovedforløb) på områderne Omsorg, sundhed og pædagogik samt Teknologi, byggeri og transport, samt den andel velfærdstilgangen udgør af den samlede tilgang på områderne i skoleårene 2015/2016-2024/2025. Dette fordelt på om de unge boede i Midtjylland eller øvrige regioner, da de tilgik uddannelserne.

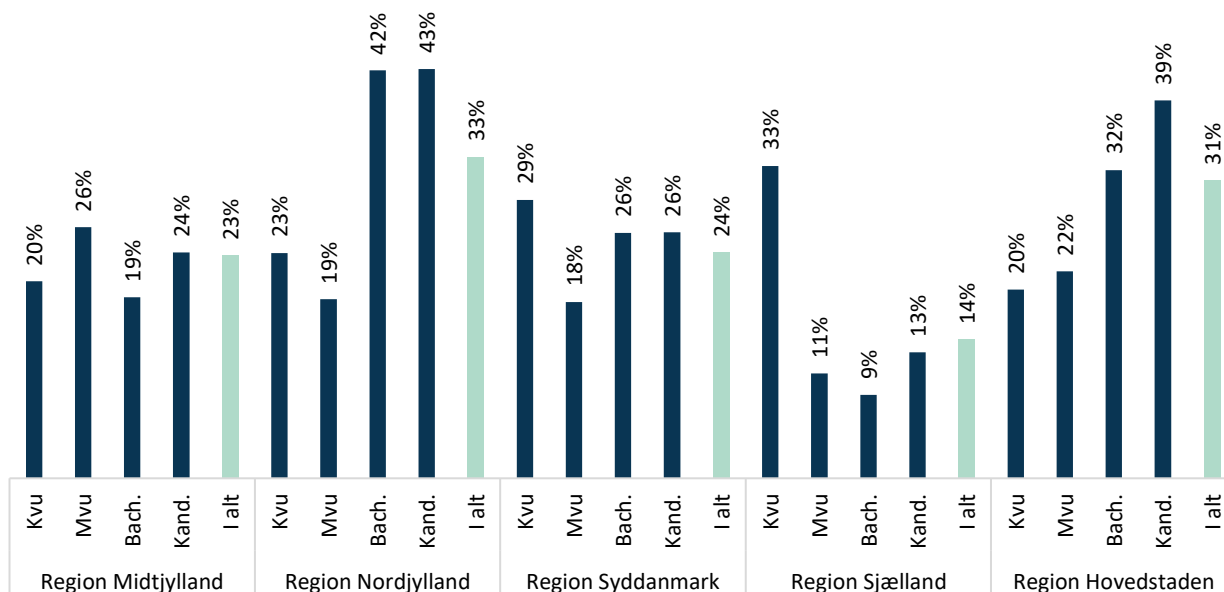
Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

AF DEN SAMLEDE SØGNING TIL VIDERE GÅENDE UDDANNELSER GÅR EN FJERDEDEL TIL STEM-UDDANNELSER

Af den samlede søgning til videregående uddannelser er det 23 % af tilgangen, som i skoleåret 2022/2023 går til STEM-uddannelser placeret i Midtjylland (se Figur 60).

Som det ses af figuren, skiller Nordjylland sig ud med en høj tilgang til STEM-uddannelser – og unge fra Midtjylland søger da også i stigende omfang en videregående STEM-uddannelse beliggende i Nordjylland. Andelen er steget med syv procentpoint fra 2012/2013 til 2022/2023.

TILGANG TIL VIDEREGÅENDE STEM-UDDANNELSER I DE FEM REGIONER

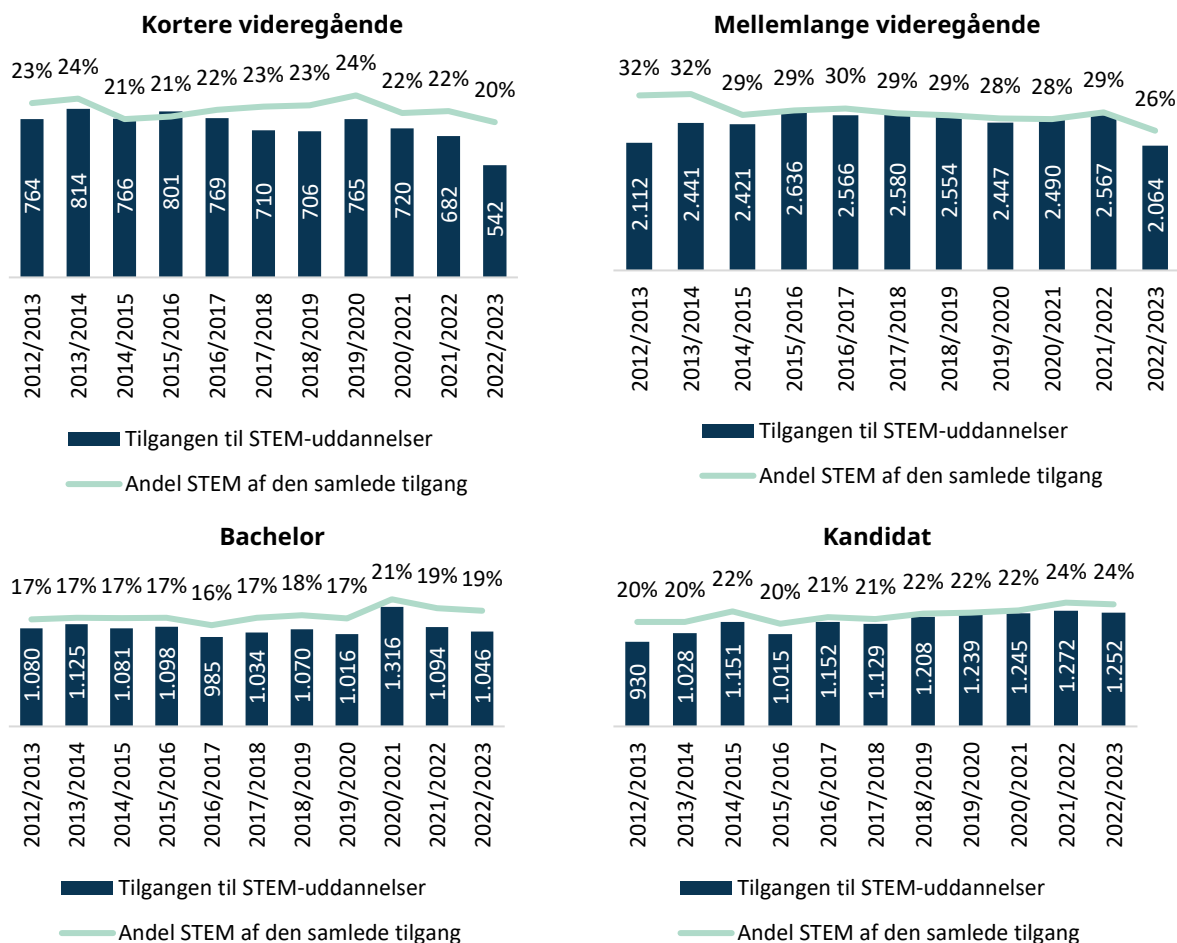

Figur 60: Figuren viser, hvor stor en andel af tilgangen til videregående uddannelser, som går til STEM-uddannelser i skoleåret 2022/2023. Dette fordelt på de regioner, hvor de videregående uddannelser er placeret.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

Figur 61 viser tilgangen til STEM-uddannelser fordelt på de forskellige typer uddannelser. Mens både antal og andel er nogenlunde stabil på bachelor- og kandidatuddannelser, ses der et fald i antal, der tilgår kortere og mellemlange videregående uddannelser.

TILGANG TIL VIDEREGÅENDE STEM-UDDANNELSER

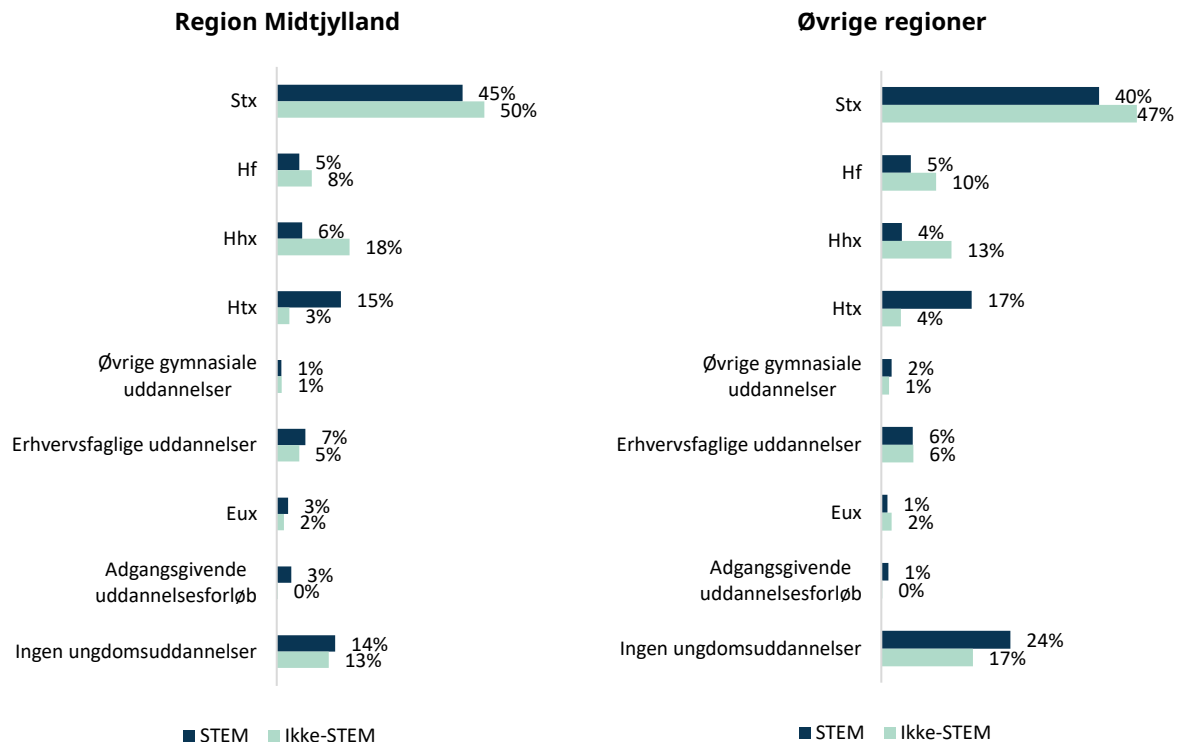

Figur 61: Figuren viser tilgangen til **videregående STEM-uddannelser** samt den andel STEM-tilgangen udgør af den samlede tilgang i Midtjylland i skoleårene 2012/2013-2022/2023.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

Når vi ser på, hvilken ungdomsuddannelse dem, som søger en videregående STEM-uddannelse, har, er det ikke overraskende, at de fleste har enten en stx (45 %) eller en htx (15 %) (se Figur 62).

FORUDGÅENDE KOMPETENCEGIVENDE UNGDOMSUDDANNELSE FOR STUDERENDE PÅ VIDERE- GÅENDE STEM-UDDANNELSER

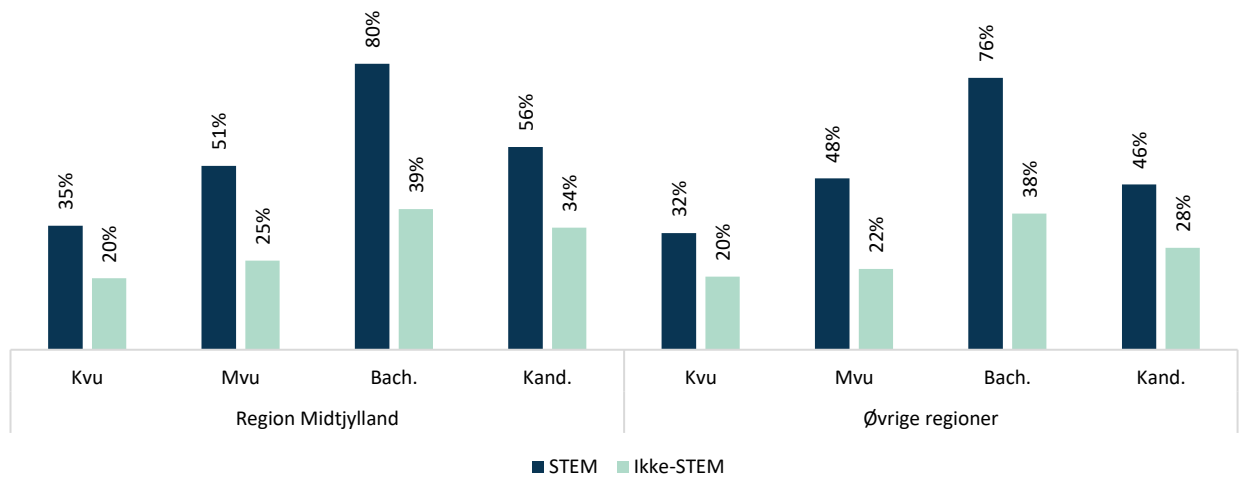
Figur 62: Figuren viser, hvilken forudgående kompetencegivende ungdomsuddannelse de studerende, som er tilgået videregående STEM og ikke-STEM uddannelser i skoleåret 2022/2023, har gennemført.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

At det har en betydning, hvilken studieretning de unge har haft i gymnasiet, ses af, at 80 % af dem, der tilgår en STEM-bacheloruddannelse, har haft minimum et STEM-fag på A-niveau i gymnasiet.

Som det ses af Figur 63 er der i Midtjylland en højere tilgang til alle videregående STEM-uddannelser af studerende med STEM-fag på A-niveau, end i de øvrige regioner under et.

GYMNASIALE STEM-FAG HOS STUDERENDE PÅ VIDEREGÅENDE STEM- OG IKKE-STEM-UDDANNELSER

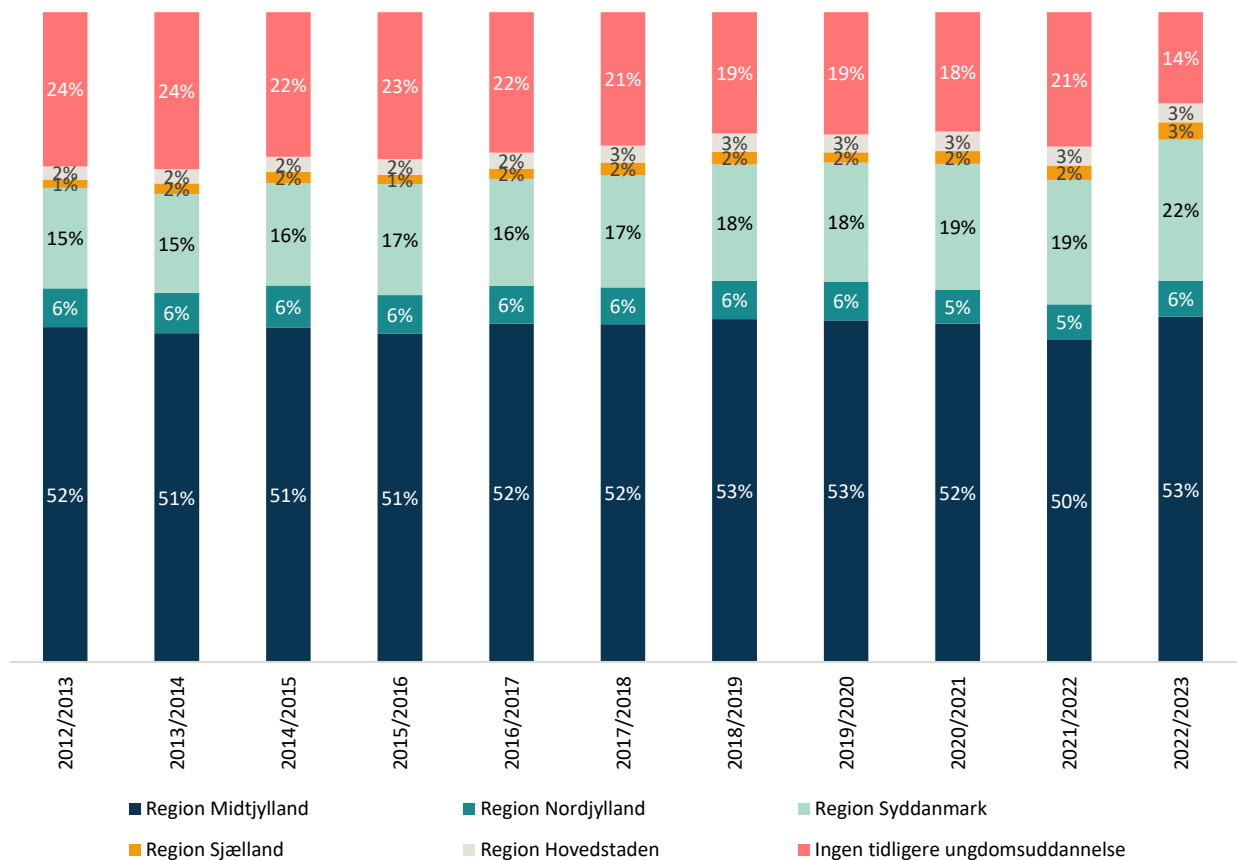
Figur 63: Figuren viser den andel af tilgang til videregående STEM- og ikke-STEM-uddannelser i skoleåret 2022/2023, som har mindst ét STEM fag på A-niveau fra gymnasiet. Personer, som i elevregistret ikke har gennemført en kompetencegivende ungdomsuddannelse forud for deres start på en videregående uddannelse (fx fordi de har gennemført en uddannelse i udlandet), indgår som personer, der ikke har minimum ét STEM-fag på A-niveau.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

MIDTJYLLAND TILTRÆKKER PRIMÆRT STUDERENDE TIL STEM-UDDANNELSER FRA SYDDANMARK

Figur 64 viser, at særligt unge fra Syddanmark søger en videregående STEM-uddannelse på en uddannelsesinstitution beliggende i Midtjylland. Andelen er fra 2012/2013 til 2022/2023 øget med syv procentpoint, samtidig med at andelen af midtjyske studerende er fastholdt.

TILGANG TIL VIDEREGÅENDE STEM-UDDANNELSER FORDELT PÅ REGION FOR KOMPETENCEGIVENDE UNGDOMSUDDANNELSE

Figur 64: Figuren viser tilgangen til videregående STEM-uddannelser i skoleårene 2012/2013-2022/2023 i Midtjylland fordelt på den region, hvor de unge har gennemført deres kompetencegivende ungdomsuddannelse i.

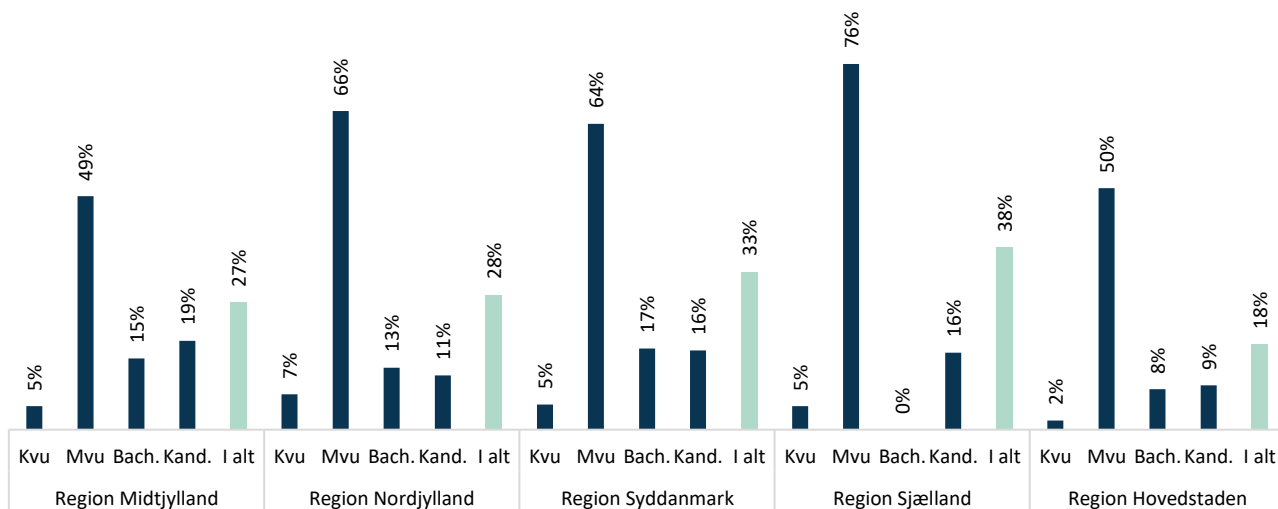
Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

MIDTJYLLAND HAR DEN LAVESTE TILGANG TIL MELLEMLANGE VIDEREGÅENDE VELFÆRDSUDDANNELSE

I forhold til den samlede søgning til videregående uddannelser går 27 % af tilgangen i skoleåret 2022/2023 til velfærdsuddannelser placeret i Midtjylland

Af Figur 65 fremgår, at det er de mellemlange videregående uddannelser (pædagoger, lærere, sygeplejersker, socialrådgivere mv.), der tegner sig for den største andel af tilgang til velfærdsuddannelser. Men som det også fremgår, har Midtjylland den laveste tilgang af de fem regioner – og noget lavere end Nordjylland, Syddanmark og Sjælland.

TILGANG TIL VIDEREGÅENDE VELFÆRDSUDDANNELSER I DE FEM REGIONER

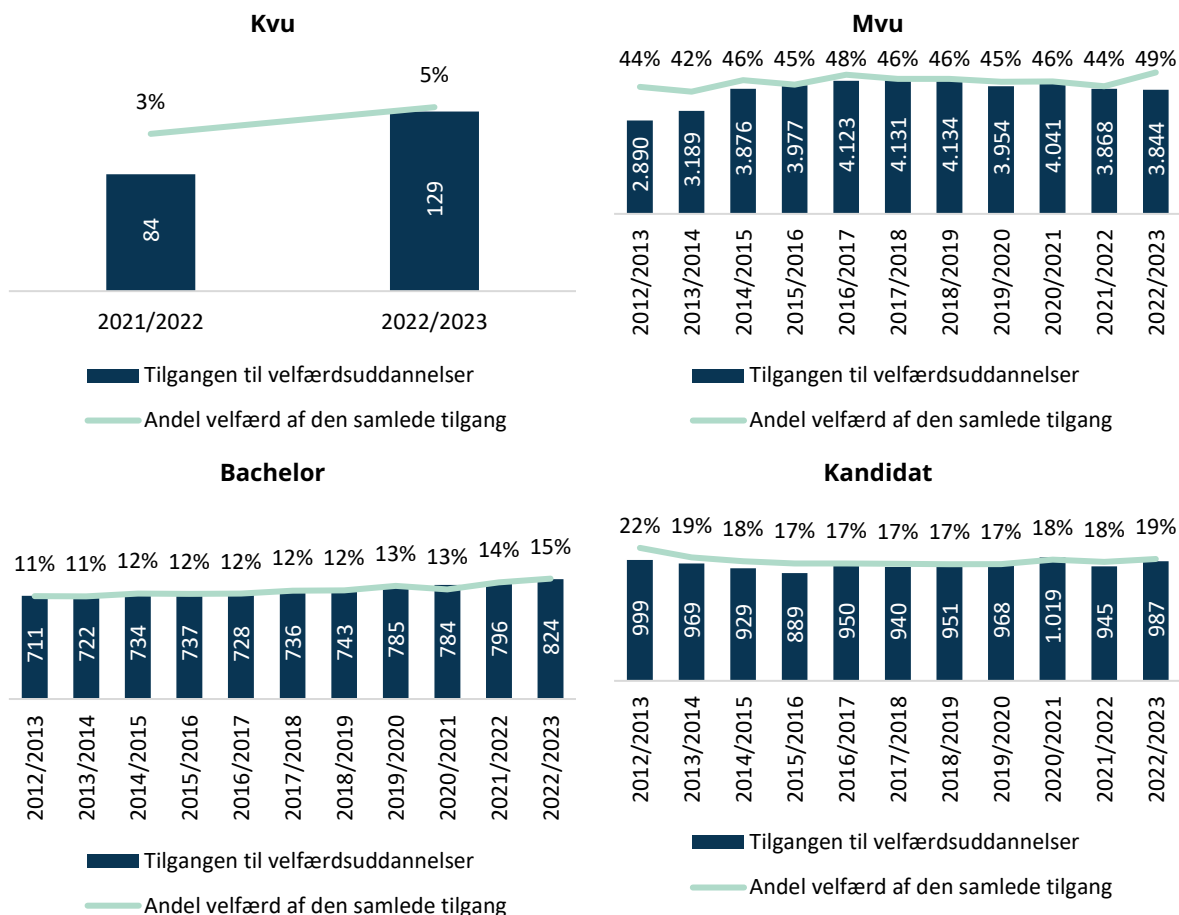
Figur 65: Figuren viser, hvor stor en andel af tilgangen til videregående uddannelser, som går til velfærdsuddannelser i skoleåret 2022/2023. Dette fordelt på de regioner, hvor de videregående uddannelser er placeret.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

Andelen, der søger en mellemlang videregående uddannelse, har ligget stabilt i en årrække (se Figur 66), og er steget i 2022/2023, hvorved også antallet af personer, der uddannes, er fastholdt.

Dermed kan den absolutte arbejdsstyrke med en mellemlang videregående velfærdsuddannelse fastholdes, modsat de erhvervsfaglige velfærdsuddannelser, hvor arbejdsstyrken falder.

TILGANG TIL VIDEREGÅENDE VELFÆRDSUDDANNELSER

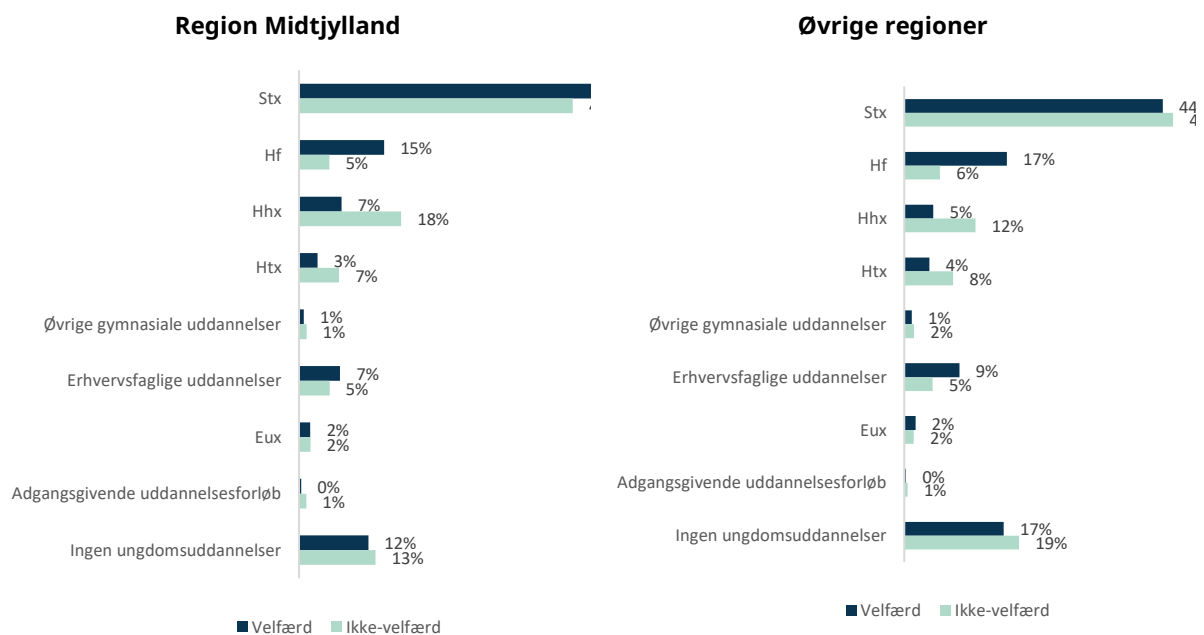

Figur 66: Figuren viser tilgangen til videregående velfærdsuddannelser i antal samt den andel velfærdstilgangen udgør af den samlede tilgang i Midtjylland i skoleårene 2012/2013-2022/2023.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

Af dem, der søger en videregående velfærdsuddannelse, kommer 53 % fra stx, mens 15 % kommer fra hf (se Figur 67). At hf både i Midtjylland og resten af landet leverer knap hver sjette studerende på de videregående velfærdsuddannelser, er ikke overraskende, da hf i flere år har udbudt professionsrettede fagpakker, der har sigte på optag på netop velfærdsuddannelserne.

KOMPETENCEGIVENDE UNGDOMSUDDANNELSER FOR STUDERENDE PÅ VIDEREGÅENDE VELFÆRDSUDDANNELSER

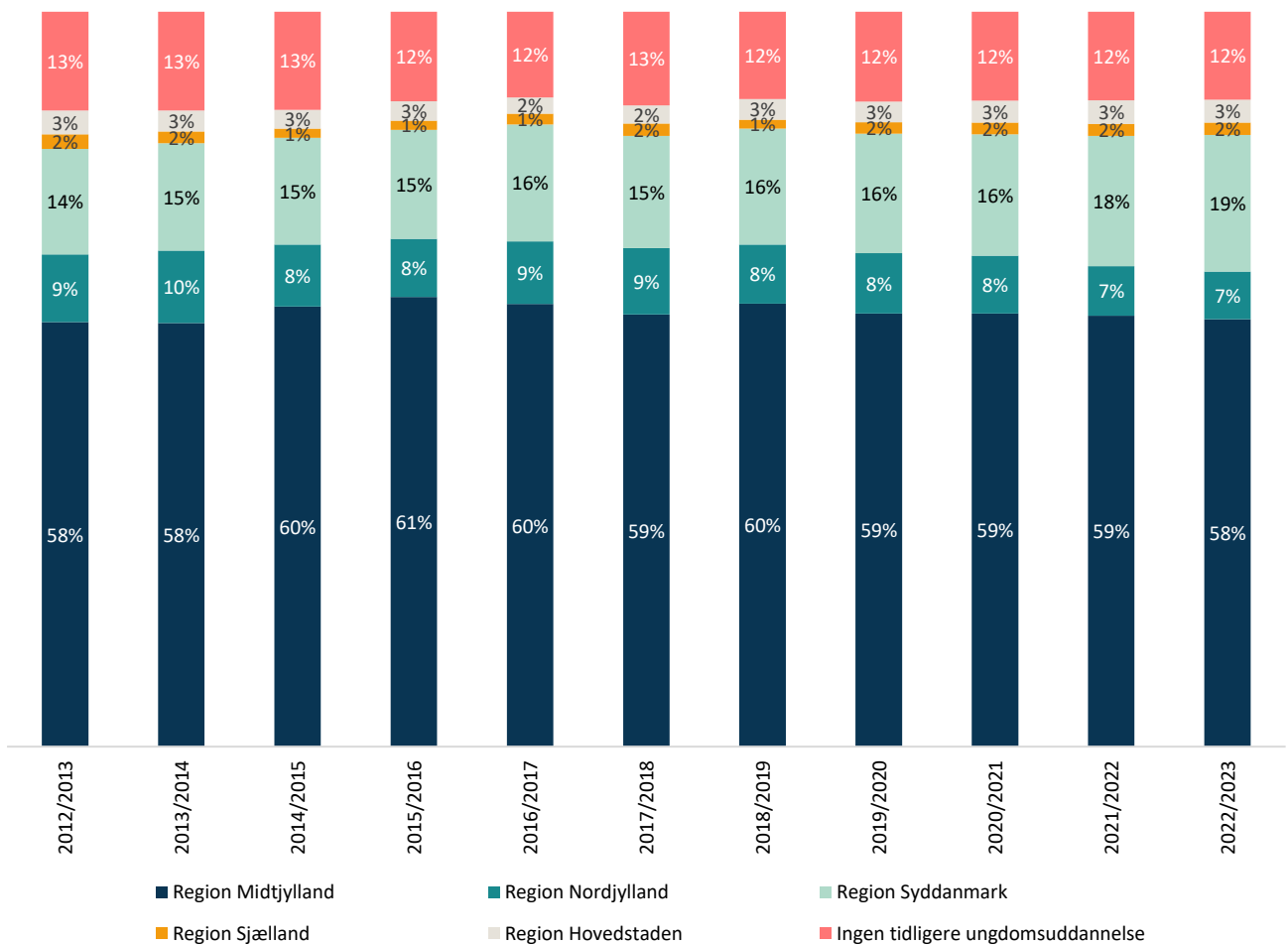
Figur 67: Figuren viser, hvilken forudgående kompetencegivende ungdomsuddannelse de studerende, som er tilgået videregående velfærds og ikke-velfærdsuddannelser i skoleåret 2022/2023, har gennemført.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

UDDANNELSESinSTITUTIONER I MIDTJYLLAND TILTRÆKKER PRIMÆRT STUDERENDE TIL VIDEREGÅENDE VELFÆRDSUDDANNELSER FRA SYDDANMARK

Hovedparten af tilgangen til de videregående velfærdsuddannelserne beliggende i Midtjylland er midtjyske og syddanske unge (se Figur 68). Over de sidste 10 år er tilgangen af unge fra Syddanmark steget med fem procentpoint.

TILGANG TIL VIDEREGÅENDE VELFÆRDSUDDANNELSER FORDELT PÅ REGION FOR KOMPETENCEGIVENDE UNGDOMSUDDANNELSE

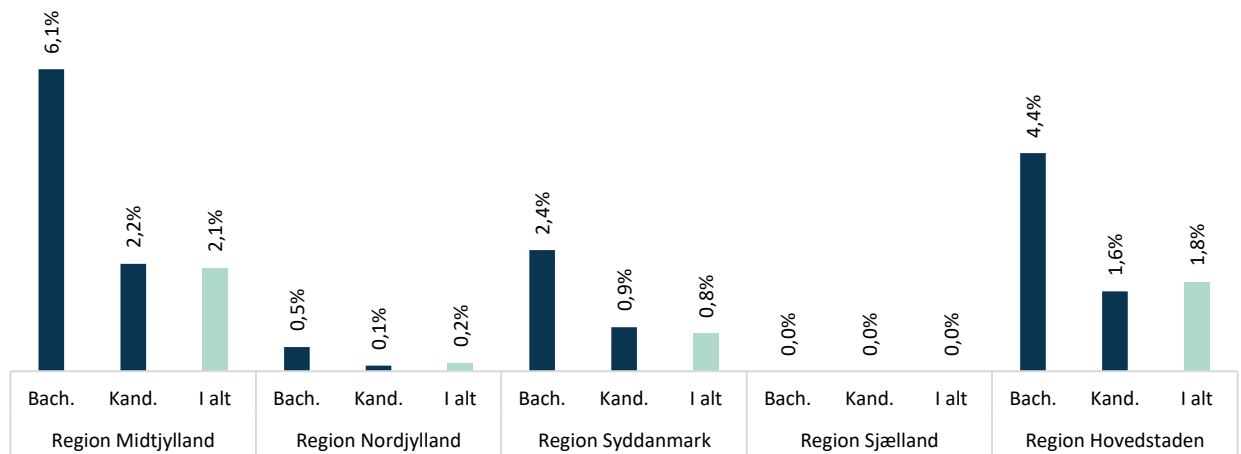
Figur 68: Figuren viser tilgangen til videregående velfærdsuddannelser i skoleårene 2012/2013-2022/2023 i Midtjylland fordelt på den region de unge har gennemført deres kompetencegivende ungdomsuddannelse i.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

MIDTJYLLAND HAR DEN STØRSTE TILGANG I LANDET TIL VIDEREGÅENDE SPROGUDDANNELSER

Af den nationale sprogstrategi "Strategi for styrkelse af fremmedsprog i uddannelsessystemet" fra november 2017 fremgik, at det var nødvendigt at samle sproguddannelserne på færre uddannelsesinstitutioner. Det har betydet, at der på en række videregående uddannelsesinstitutioner i hele landet er nedlagt en række sprogfag. Som det ses af Figur 69, er det stort set kun i Midtjylland og Hovedstaden, der er tilgang til sproguddannelser, som ikke er engelsk, men også i disse regioner er tilgangen dalende.

TILGANG TIL VIDEREGÅENDE SPROGUDDANNELSER (EKSKL. ENGELSK) I DE FEM REGIONER

Figur 69: Figuren viser, hvor stor en andel af tilgangen til videregående uddannelser, som går til sproglige uddannelser (ekskl. engelsk) i skoleåret 2022/2023. Dette fordelt på de regioner, hvor de videregående uddannelser er placeret.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

Om PLUSS

Pluss arbejder for et tillidsbåret samfund, hvor tillid erstatter behovet for kontrol og dokumentation. Vi hjælper vores kunder med at skabe forudsætninger for tillid gennem klar **retning**, effektiv **handling** og løbende **læring**. Vi arbejder altid i tæt samarbejde med vores kunder og partnere, ofte i rollen som kritiske venner, der udfordrer og støtter. Siden 2001 har kunder fået rådgivning, hjælp og ekspertise fra vores 25 konsulenter, fordelt på kontorerne i Aarhus og København.

